BØRNETEATERAVISEN

NR. 86
SEPTEMBER
1993

Arrangørerne af den store årlige festival kan ikke lide, at så mange dårlige teatre har lov at deltage ● og Teaterrådet kan ikke lide de nuværende refusionsregler af samme årsag ● Mange lærere kan ikke lide de nye skemalægningsregler, der kan forringe muligheden for fx. teaterkontaktarbejdet ● Derimod kan BTAs anmelder godt lide Artibus-forestillingen »Rejsen til Danmark«, ligesom arrangørerne af den kommende Teaterfestival i Odense fra 28.-31. oktober er tilfredse med programmet ● Læs mere om dette og meget andet inde i bladet

RIO ROSE OG LAMPE I BTS

I slutningen af august havde BørneTeaterSammenslutningens (BTS) sin årlige generalforsamling, som blev indledt med en høring om den store årlige børneteaterfestival (se andetsteds) og en orientering om den positive fremdrift i Odsherred-projektet til etablering af en basis- og efteruddannelse for børneteatrene.

BTS-medlemmerne beskæftigede sig også med det tilstundende 25-års jubilæum næste år i maj, der bl.a. vil blive markeret ved en lang række offentlige forestillinger over hele landet på samme dag og tid. Dertil kommer en stor offentlig høring om børneteater, en jubilæumsbog — og overrækkelse af særlige børneteaterpriser.

Det forgangne år var det første efter de nye vedtægter for organisationen, der bl.a. betyder opdeling i sektioner efter støttetildeling (egnsteatre, anden støtteform samt ustøttede) og affødte en del diskussion om faldende aktivitetsniveau, de ustøttede gruppers mulige isolering -- og det generelle arbejde for at højne kvaliteten af dansk børneteater.

EXIT FOR PARAPLY-TEATRET?

De nye vedtægter sigter bl.a. på at organisere alle professionelle børneteatre i Danmark, og generalforsamlingen vedtog efter bestyrelsens indstilling at optage Teatret Lampe og Teatro Rio Rose. Til gengæld har Paraplyteatret har meddelt sin udtræden af BTS — der i givet fald effektueres ved næste generalforsamling.

Anders Ramberg (Jako-Bole Teatret), fortsætter endnu et år på posten som formand for BTS, hvis nye bestyrelse ser således ud: **Hans Jørgen Sahl** (Gruppe 38), **Grete Tulinius** (Jomfru Ane Teatret), **Klaus Simonsen** (Det Lille Teater), **Niels Pedersen** (Teaterbutikken & Søn), **Birgitte Winding** (Mariehønen) og **William Frohn** (Zoologisk Museums Marionet Teater). **caj**

UDGIVER:
Teatercentrum i Danmark
Frederiksborggade 20, 3., 1360 København K
Tlf. 33 15 69 00, Telefax 33 13 14 39

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:
Carsten Jensen

SATS OG MONTAGE:
HP Sats, Odense, tlf. 66 11 34 06

TRYKNING:
Trykcentralen A/S

DISTRIBUTION:
Børneteateravisen udsendes fire-fem gange årligt til alle interesserede. Private abonnenter betaler 98 kroner årligt – inkl. Børneteaterbrochuren. Bestilling og afbestilling af abonnement foretages skriftligt til Børneteateravisen/Teatercentum. Meddelelse om adresseændring, udeblevne numre eller lignende rettes i første omgang til det lokale postkontor.

BØRNETEATERBROCHUREN:
udkommer i forbindelse med børneteaterfestivalen i april måned. Den sendes ligesom Børneteateravisen til alle daginstitutioner, skoler og andre, der er potentielle aftagere af børneteater.

INDHOLD **SIDE**

Forslag fra Teaterrådet til teaterlovrevisionen 3
UBOT-interview: Dårlige festivalteatre bør væk 4
Er teaterfestivalen en døende dinosaur? 6
Lærernes Ø-tider kan true teaterarbejdet 7
ANMELDELSER 8-9
Til ASSITEJ-festival i Kristiansand 10
Rapport fra Horsens-festivalen 12
Dokument: Om at arbejde som instruktør ved Volgas bredder og i Cuba – Nena Stenius fortæller 13-16
Nye Bøger 17
Repertoire-nyt 18
Små Scener 19-20

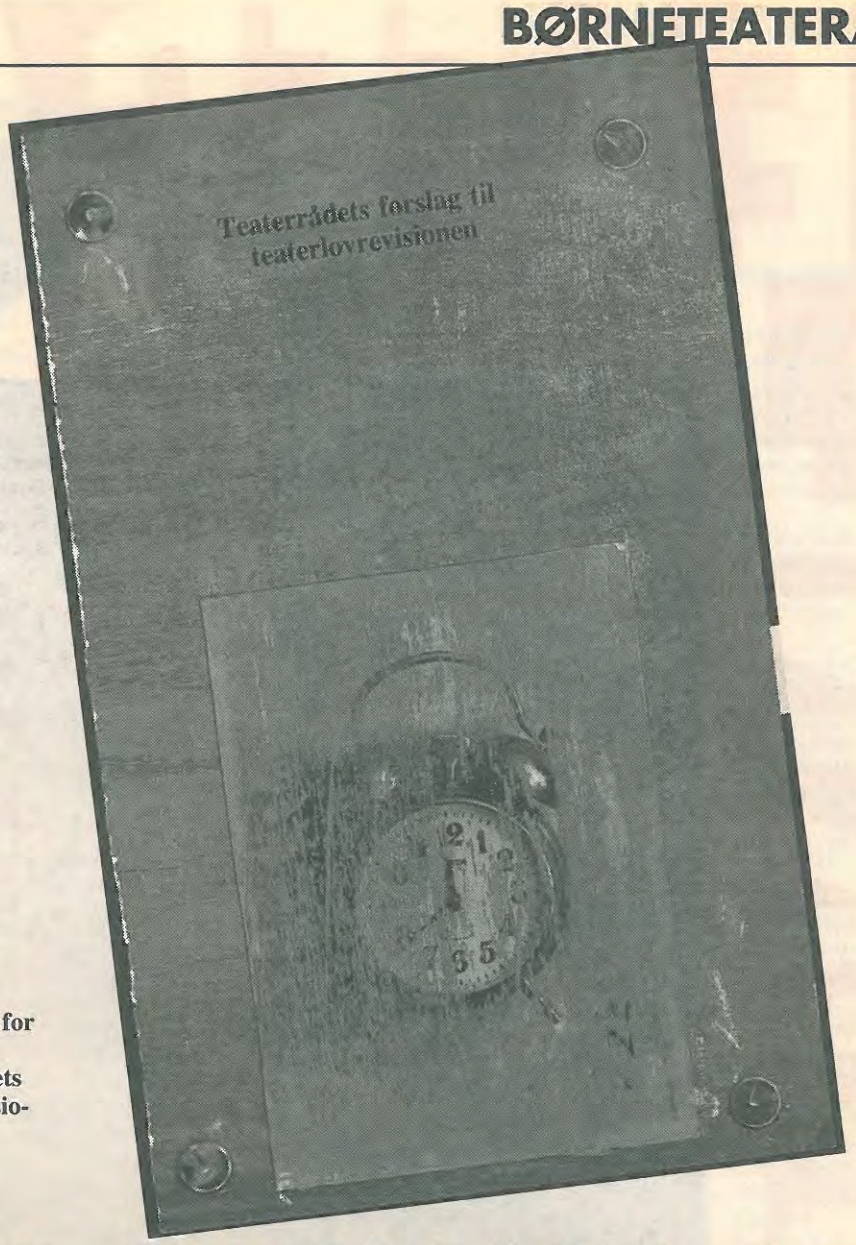
FESTIVALINDSTIK:
Program, omtaler og billetbestilling vedr. Teaterfestivalen i Odense fra 28.-31. oktober.

FORSIDE:
Roger Westberg i svenske Teater Peros »Hamlet – en stand up« kan opleves ved Teaterfestivalen i Odense fra 28.-31. oktober. Foto: Hans E. Ericson.

DEADLINE:
Næste nummer af Børneteateravisen udkommer i begyndelsen af **december.** Deadline er **25. november 93.**

REDAKTIONEN ER SLUTTET 20. SEPTEMBER

NR. 86 SEPTEMBER 1993

Er klokken faldet i slag for den gamle teaterlov? Omslag fra »Teaterrådets forslag til teaterlovrevisionen«, Gitte Kath.

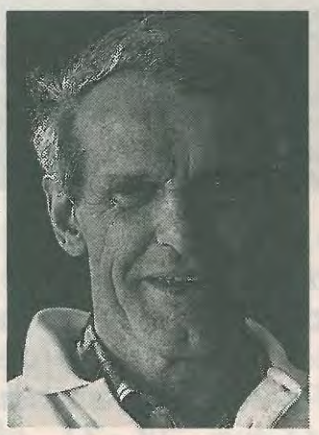
TIL FREMME AF TEATERKULTUREN

Teaterrådet har fremsat sine forslag til en kommende teaterlovrevision

Af Carsten Jensen

Teaterlovens formålsparagraf handler om »at fremme teaterkunst og teaterkultur i Danmark«, hvilket bl.a. Teaterrådets virke bidrager til.

Rådet er imidlertid ikke tilfreds med den nuværende teaterlov — der er fra 1990 — og benytter nu den forventede revision af loven til at fremsætte en række forslag til forbedringer. At teaterloven overhovedet skal ændres efter blot tre år skyldes jo, at egnsteaterudvalget nu har afleveret sin rapport (se BTA 85 og 84).

Teaterrådets formand Bjørn Lense-Møller

Teaterrådets (TR) initiativ findes på tryk i »Teaterrådets forslag til teaterlovrevisionen«, hvor rådet om børneteater og opsøgende teater bl.a. skriver, at der »må ikke ske forringelser på dette område, som efter Teaterrådets opfattelse er et unikt fænomen i det danske kulturliv«.

For at undgå forringelser foreslår TR derfor bl.a., at amtskommunernes deltagelse i Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater (RBOT) gøres obligatorisk, hvilket vil ligestille børne- og voksenteater. Ligeledes mener TR, at den nuværende lovs bestemmelse (§6, stk.3) om, at der kan ydes et særligt tilskud til børneteatervirksomhed til Den Jyske Opera og Det Danske Teater bør bortfalde, idet »børneteatermidler bør anvendes til at støtte teatre, der har en selvvalgt interesse i at spille teater for børn«.

REFUSION OG SHOWCASE

Som artiklerne på de følgende sider viser, er der både blandt Teaterrådet og børneteaterproducenterne et stort ønske om at ændre refusionsordningen (lovens §25, stk. 2), så de objektive kriterier ændres til kvalitative skøn.

TR vil have godkendelsesproduceren henlagt til et særligt refusionsudvalg, der fungerer for et år ad gangen og består af tre medlemmer, som er særligt sagkyndige inden for børneteater. Teatre, der ønsker refusionsgodkendelse, vil to gange om året få mulighed for på en showcase at præsentere deres forestillinger for udvalget, som så træffer deres afgørelse.

M.h..t. børneteaterområdet peger TR desuden på, at der stadig mangler en basis- og efteruddannelse og at ministeriet aktivt bør medvirke til at gennemføre Odsherredprojektet (beskrevet i BTA 83). Desuden finder rådet, at Kulturby 96 er en glimrende anledning til at få etableret et stort børneteaterhus i København.

EGNSTEATRE OG DANS

Den direkte anledning til lovrevisionen er altså egnsteatrene, og TR tilslutter sig ganske egnsteaterudvalgets forslag om bl.a. minimumsgrænse på 2,4 mio. kr., flerårige aftaler, en egnsteaterkonsulent ansat under Teaterrådet samt en fast refusionsprocent, der ikke må være mindre end 50 procent.

Teaterrådet mener i øvrigt, at Det Rejsende Danseteater (DRD), der blev etableret i 1990, lovmæssigt skal have tilført flere penge end den nuværende støtte på fire mio. kr: »Det har kun været muligt for rådet at etablere Det Rejsende Danseteater med tre kompagnier, fordi to af dem producerer børneteater og får suppleret deres støtte af rådets midler til børneteater og opsøgende teater«.

TR forestiller sig to millioner ekstra til den moderne dans og foreslår samtidig, at DRD etableres med to selvstændige kompagnier; med udgangspunkt i henholdsvis København og Århus.

I forslagspjecen er også et ønske om en bedre støtteordning for enkeltprojekter (§18, stk. 2), arbejdsstipendier til instruktører og koreografer, flere midler til internationale aktiviteter — og en ændring af rådets funktionsperiode (fra juni til april), bedre honorering af formanden samt en lovmæssig påpegning af, at Teaterrådet primært er et kunsstøtteorgan og at det tydeligt skal fremgå, at det er kulturministeren, der udpeger rådets formand.

Alt i alt vil det kræve en forøgelse af midlerne til Teaterådet på godt 30 mio. kr. over en tre-årig periode, hvis forslagene gennemføres ved den kommende revision af teaterloven.

»Teaterrådets forslag til teaterlovrevisionen« kan fås ved henvendelse til Teaterrådet, Vesterbrogade 24, 4. th., 1620 København V. Tlf. 31 24 73 04.

TEATERRÅDET OG REFUSIONEN

Kvalitative vurderinger af et refusionsudvalg og præsentationsforestillinger skal være de nye redskaber i en forbedret refusionsordning

Af Carsten Jensen

Statens Teaterråd, der bl.a. via teaterlovens paragraffer tildeler produktionsstøtte til udvalgte børneteatre og enkeltprojekter, administrerer også den vigtige refusionsordning, som sikrer at arrangører af børneteater kan få refunderet halvdelen af forestillingsprisen for refusionsberettigede teatre.

For at komme i betragtning, skal en forestilling karakteriseres som »professionel teater«, og her opererer ordningen med to objektive kriterier, *uddannelse* og *indtægt*. Dvs. at instruktør, scenograf og medvirkende skal have gennemgået en statsanerkendt uddannelse og/eller have en væsentlig del af sin indkomst via arbejde inden for teatret – hvilket rådet har valgt at sætte til 100.000 kr. *pr.år.*

Desuden arbejder Teaterrådet med et ekstra subjektivt kriterium, således at man kan fravige uddannelses- og indtægtskravene, hvis man skønner, at en forestilling kan karakteriseres som professionel i sig selv.

For nogle år siden blev det også præciseret, at et krav om *dramatisk sammenhæng* i forestillingen bl.a. betyder, at cirkus, gøgl, revy m.m. ikke kan godkendes som refusionsberettiget.

STRAMNING ØNSKES

Imidlertid har der inden for børneteaterområdet længe været et udbredt ønske om at få strammet op omkring refusionen, som man mener gives for vilkårligt og til for mange – fordi kriterierne er for brede.

Også Teaterrådet selv har arbejdet på at få indført egentlige kvalitetskriterier i sin godkendelsesprocedure, og nu har kulturministeriet besluttet, at sådanne kriterier vil kunne indføres i forbindelse med en eventuel ændring af teaterloven, som forventes at blive en realitet i indeværende folketingssamling.

Teaterrådet begrunder sit ønske således:

»Når rådet lægger så stor vægt på en opstramning af refusionsreglerne, skyldes det ikke mindst den betydelige kvantitative vækst, som i de senere år er sket i udbuddet af børneteater og opsøgende teater. Ikke alle de nye teatre har et kvalitativt niveau, der kan karakteriseres som værende professionelt og i orden. Dette skal sammenholdes med, at aftagerne (skoler, børnehaver m.m.) ikke har fået flere midler til at købe forestillinger for, hvilket i værste fald kan risikere at gå ud over afsætningen af de kvalitativt gode teaterforestillinger«

PRÆSENTATIONS-FORESTILLINGER

Men frem til en evt. lovændring må Teaterrådet altså leve med det nuværende regelsæt.

Man vil dog i overgangsperioden skærpe de administrative procedurer ved bl.a. at *fastsætte årlige frister* for ansøgninger om refusion – hvilket vil give rådet bedre muligheder for sammenhængende sagsbehandling – ligesom der fremover skal anvendes *ansøgningsskemaer* – så teatrene ved, hvilke oplysninger rådet lægger størst vægt på. Og endelig har rådet i september indbudt til *præsentationsforestillinger* – som endnu ikke må kaldes showcase! – for de teatre, som ikke fik refusionsgodkendelse for sæson 93/94.

Formålet skulle sikre Teaterrådets medlemmer et bedre beslutningsgrundlag og vel også give erfaringer til et kommende kvalitativt vurderingsgrundlag.

Otte afviste teatre takkede ja til den ekstra refusionschance, og 11.-12. september blev »præsentationsweekenden« så afholdt i Hvidovre. Det konkrete resultat blev en refusionsgodkendelse til Teatret Mariposa, mens de øvrige stadig ikke fandt nåde for Teaterrådets øjne.

For brugerne/køberne af dansk børneteater vil en ændring/stramning af refusionsordningen formentlig betyde, at der på længere sigt vil være færre refusionsudløsende teatre at vælge mellem.

Til gengæld skulle der så være større chance for, at kvaliteten er tilstede i de udbudte forestillinger..

Nu er der åbnet op for showcase i dansk børneteaterliv. Om der »sælges« flere refusionsgodkendelser på den konto vil fremtiden og den kommende teaterlovrevision så vise.

Modelfoto: Kurt Johansen.

BANDEN HAR SAGT FARVEL

Et af landets ældste og i perioder mest betydningsfulde gruppeteatre, Banden, er pr. 1. juni definitivt ophørt med teatervirksomhed. Siden Odense kommune opsagde egnsteaterkontrakten i 1991 har teatret dog mest eksisteret af navn, mens allehånde redningsforsøg blev prøvet.

Teatergruppen Banden blev startet i 1969 af Niels Andersen —nu Vandrefalken — men blev i 1979 under stort lokalt kulturpolitisk postyr egnsteater i Odense. Mange skuespillere, der nu er at finde på de etablerede scener, har trådt deres karrieremæssige børnesko i det tidligere så driftige teater.

Bandens tekniske udstyr, kostumer m.m. er nu overdraget profesionelle og amatører på Fyn, mens Bandens Kulturfond er sidste tegn på gruppeteatrets virke.

HÆDER TIL BØRNE-KULTURFORMIDLERE

Dansk Skuespillerforbunds bestyrelse har uddelt Bewer, Welander og Jorok Legat, der gives til unge, lovende skuespillere.

Den ene af de to legatportioner på hver 5000 kroner gik til *Anne Albinus*, der gennem nogle sæsoner har været fast spiller hos Jako-Bole Teatret i Aalborg, men nu slår sine kunstneriske folder hos Gruppe 38 i Aarhus.

Anne Albinus er selvlært i det hårde børneteaterfag, men har altså formået at imponere såvel børn og nære kolleger som legatbestyrerne.

Den anden legatportion gik til *Hella Joff*, der er kendt af mange danske børn – og deres forældre – som den ene del af værtsparret i børne-TV-programmet "Bullerfnis".

Anne Albinus i Jako-Bole Teatrets forestilling "Jeg vil ha en blå banan". (Foto: Jan Jørgensen).

DE DANSKE DANSEKOMPAGNIER

Dansen i Danmark har fået en ny forening, der vil arbejde for at varetage medlemmers interesser over for offentlige myndigheder — bl.a. ved en kommende teaterlovsrevision — og for at synliggøre dansekunsten som sådan.

Foreningen De Danske Dansekompagnier, 3Dk, havde fra starten 11 dansegrupper tilknyttet: Corona Danseteater, Dance Lab, Danseensemblet, Marie Brolin Tani Danseteater, Micado Danseensemble, New Now Dancers, Nyt Dansk Danseteater, Patterson Project, ricketts dance co., Teater Tango og Uppercut Danseteater — hvoraf en hel del jo også producerer danseforestillinger for børn og unge.

Foreningen 3Dk har fået sekretariat i Meinungsgade 8D, 4., 2200 København N. Tlf. 31 39 43 41.

KVALITETENS SKJULTE VOG

En snak med UBOT om festivaler, refusionsgodkendelse og børneteaterkvalitet

Af Carsten Jensen

UBOT — Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater — er arrangør af den store årlige børne- og ungdomsteaterfestival, hvor alene spørgsmålet om refusionsberettigelse sætter rammer for festivalens størrelse.

Hvert år fremkommer der — oftest berettiget — kritik af, at der er utilladeligt dårlige forestillinger med. Og hvert år må UBOT og sekretariatet på Teatercentrum melde hus forbi og sende bolden videre til henholdsvis det Teaterråd, der giver teatergrupper og enkeltforestillinger refusionsstemplet — og til det kulturministerium, der hidtil ikke har villet acceptere, at festivalens arrangører lavede strammere adgangsbetingelser, der også kunne udelukke refusionsberettigede forestillinger.

Og selvom UBOT er et halv-statsligt, kulturministerielt nedsat udvalg med opgaven at udbrede kendskabet til og understøtte dansk børneteater, ligger der faktisk ingen direkte kvalitetskontrol i udvalgets arbejdsbeskrivelse.

Alligevel har UBOT i en årrække kæmpet for, at det blev muligt i det små at få et redskab til at begrænse den efterhånden velvoksne festival — og nu synes der at være ved at ske en opblødning hos Kulturministeriet omkring det professionalisme-begreb, der hidtil har været det såkaldt objektive kriterium for refusions-tilkendelse og den festival-adgang, som refusionen pr. automatik udløste.

Således håber Teaterrådet i forbindelse med den kommende revision af teaterloven at indføre mere subjektive kvalitetsbegreber til brug for udstedelse af refusionsgodkendelse. Og det hilser UBOTs tre medlemmer — Anette Eggert (AE), repræsentant for BørneTeaterSammenslutningen, Sven Langhans (SL), repræsentant for brugerne og udpeget af Danmarks Teaterforeninger, samt Carsten Wittrock (CW), repræsentant for Foreningen Af Små Teatre — meget velkommen.

DET MANGLENDE REDSKAB

BTA: Hvad siger I til kritikken om, at der er for mange dårlige forestillinger ved den store børne- og ungdomsteaterfestival?

AE: UBOT er enige om at en begrænsning er ønskelig, både af afviklingsmæssige og kvalitative grunde. Og det er jo ikke et voldsomt pres fra køberne, der har skabt dette behov for en opstramning af udvælgelsen — men primært fra os selv, producenterne

CW: Vi er enige om, at man søger henimod at få hjemmel til at begrænse det til et eller andet antal forestillinger. Det er svært at sætte tal på. Men vi taler ikke om at lave en festival med 20 udvalgte forestillinger, men om at sortere 10-15-20 væk...

SL: Der er desværre større spredning end tidligere i kvalitetsspektret — sådan at de gode bliver bedre og bedre, og de ringeste bliver ringere.

AE: Vi vil stadig gerne have en repræsentation, der er meget bred og viser hele billedet. Men vi synes ikke det er vores opgave at præsentere useriøst børneteater, som der p.t. er for meget af. Problemet er primært, at vi hidtil har manglet et redskab. Med den tidligere kulturminister har det ikke være muligt at få igennem, men efter at Jytte Hilden er kommet til, er der åbnet mulighed for at få ændret lovgivningen, så vi kan få lov til at vælge — og vælge fra.

TEATERRÅDET OG REFUSIONEN

BTA: Vil I selv lave et forslag til hvordan det skal gribes an – eller vil I lade Kulturministeriet og/eller Teaterrådet om at skitsere regler?

SL: Teaterrådet står jo for refusionsordningen, og det skal fortsat være den første og vigtigste »fraskillelse«.

BTA: Men her vil I alligevel gerne have Teaterrådet til at være lidt mere selektiv?

SL: Mere undgå tilfældigheder omkring, hvorvidt en forestilling/gruppe bliver set eller ikke set, hvor man oplever at Teaterrådet giver refusionsstemplet til ting, de ikke har set. Og det er utilfredsstillende for alle parter.

CW: Problemet ligger også i de *objektive* kriterier, der eksisterer for refusion i dag: Hvis man tjener over 100.000 på at lave teater, så er det automatisk at regne som professionelt – og her burde en kvalitativ vurdering træde i stedet.

Den samme kvalitative vurdering ønsker vi også, når det gælder festivalen — men bunden skal ikke nødvendigvis lægges samme sted...

BTA: I håber altså på, at Teaterrådet i første omgang kan gøre arbejdet for jer...

AE: Nej, vores arbejde er ikke den kvalitative udvælgelse, men det er klart, at det hjælper vores arbejde, hvis Teaterrådet strammer op omkring refusionen. Som stadig vil være adgangskravet til festivalen. Med mulighed for dispensation, som det er vores ret til at bruge, hvis vi mener at se nogle kvaliteter i noget, som et givet Teaterråd ikke har kunnet se.

Her og nu kommer slaget til at stå omkring ændring af refusionsvejledningen, sådan som Teaterrådet selv har foreslået det — væk fra de nuværende objektive kriterier til fordel for mere kvalitative skøn.

PRÆSENTATIONS-FORESTILLINGER

Som det kan læses andetsteds, er en proces allerede igang, hvor Teaterrådet har indbudt ikke-refusionsberettigede teatre til at spille en præsentationsforestilling for Rådet.

Erfaringerne herfra skal sammen med konkrete forslag til lovændring danne grundlag for nye subjektiverede refusionsregler.

AE: Man bør fremover operere med helt subjektive vurderinger. De fandtes og findes jo i øvrigt også allerede inden for Børneteatersammenslutningen, hvor man søger at udvikle et apparat til kvalitetsforbedringer inden for dansk børneteater. Som når hele forestillingen rundt og også vurderer forholdet til publikum — udover skuespillerpræstationer, scenografi osv. Om folk så tjener 100.000, går på støtten halvdelen af året osv. er i og for sig ligegyldig.

SL: Man kan ikke operere med maskinelle og entydige kriterier, men bør have nogen til at vælge.

BTA: Skal der også arbejdes for, at der med fremtidige vurderinger skal være mulighed for at fratage refusionen fra grupper og forestillinger?

AE: Problemet har hele tiden være, at der har eksisteret »den forvaltningsmæssige begunstigelse«, som betød, at hvis man en gang havde fået refusion som gruppe, kunne den ikke igen fratages. Det kan kun ændres ved en lovændring. Og så må man starte forfra og vurdere alle.

SL: Man har jo bl.a. eksempler på, at en teatergruppe skifter hele staben ud, men alligevel bevarer refusionen.

KONKRET UDVÆLGELSE?

CW: En anden varm kartoffel er egnsteatrene, som Teaterrådet pt. ingen indflydelse har på — og som efter oprettelse automatisk modtager refusion. Det drejer sig faktisk om et halvt hundrede teatre, der kan producere hvad som helst, og her bør Teaterrådet have et ord at skulle have sagt fremover. Egnsteatrene kan godt *pr. definition* være refusionsgodkendte, men Teaterrådet bør kunne pille enkelte ud og fratage dem refusion.

– Jeg mener i øvrigt, at hvis refusionsreglerne af den ene eller anden grund *ikke* laves om, så skal der åbnes mulighed for at UBOT kan lave en konkret udvælgelse, således at alle, der nu får nu får refusionsgodkendelse, ikke automatisk har adgang til festivalen.

De to øvrige UBOT-medlemmers skeptiske blikke lader ane, at her har vi en problematik, der ikke er færdigdiskuteret...

AE: Det er stadig kun en tanke i Kulturministeriet, at man kunne forestille sig en konstruktion; et udvalg, der havde mulighed for at fravælge ellers refusionsberettigede grupper/forestillinger til UBOTs festival.

CW: Det har også noget at gøre med, at festivalen efterhånden kan blive så stor, at det bliver uoverskueligt og rent praktisk svært at finde et sted at være. Og så må vi have et redskab til begrænsning.

FESTIVAL 94 FOR ALLE

Den annoncerede lovændring omkring såvel refusioner som egnsteatre m.m. vil dog givet tage tid. Og derfor vil der næppe ske noget omkring begrænsning af udbuddet af deltagende teatre forud for Festival 94 på Sydfyn.

Her vil det kvalitative redskab alene være refusionsgodkendelse, mens begrænsningen ligger i muligheden for at afvise forestillinger, der er beregnet for aldersgrupper over skolealderen — samt evt. indskrænkninger i antallet af opførelser for den enkelte forestilling.

Derimod vil Festival 95 — der finder sted på Djursland — formentlig kunne nyde godt af en kommende lovændring. Og hvis den ikke er kommet, håber UBOT at få mulighed for at anvende en eller anden form for udvælgelsesudvalg.

Her forestiller man sig, at der fx. sidder en lærer, anmelder, et uvildigt teatermenneske m.fl.) til at vurdere de forestillinger, som UBOT selv måtte være i tvivl om.

De er alle tre rørende enige om, at de som UBOT-medlemmer ikke selv kan tillade sig at lege kvalitative smagsdommere. Skønt det ikke mankerer på lysten: Selvom Sven Langhans i modsætning til Anette Eggert (Baggårdsteatret) og Carsten Wittrock (Møllen) ikke har en interessekonflikt som repræsentant for producenterne — der konkurrerer på det samme marked — ville alle tre med største fornøjelse sidde i et udvælgelsesudvalg. Hvis de altså ikke lige havde de UBOT-kasketter på.

KVALITETENS VOGTERE

Samtidig vil de tre ikke benægte, at der trods alt ligger en opgave i inden for mulighedernes rammer at fremstå som kvalitative vogtere af dansk børneteater. Bl.a. ved at planlægge en også kvalitativ god børneteaterfestival. Og derfor håber man da også meget, at kunne gøre Festival 95 til en præsentation af de *bedste* frem for *alle* teatre.

BTA: Skal festivalen så markedsføres på anden måde?

AE: Det ville være dejligt, om vi ikke kun lavede verdens største, men også verdens bedste festival. Men at komme til UBOTs festivaler er stadig ikke et kvalitetsstempel i sig selv.

SKADELIGT BØRNE-TEATER

Ved BTS-generalforsamlingen var også refusionsordningen til debat under en indledende festivalhøring.

Som beskrevet på de foregående sider er det dog ikke ligetil at ændre på systemet, og Kulturministeriets fuldmægtig på området, *Jacob Pelch*, angav ved høringen ministeriets nuværende parameter for at støtte festivalen med generel refusion på hele arrangementet på 50 pct – at forestillingerne er refusionsgodkendt.

Men der vil ske noget, forsikrede han. De mange dårlige forestillinger, som den utilfredsstillende refusionsordning indirekte sender til festival, har også gjort indtryk på ministeriet. Som dels synes det er synd for børnene; synd for statskassen, der skal punge ud; og synd for børneteatrets renommé.

Jørn Langsted, medlem af Teaterrådet, gjorde opmærksom på, at det ikke er rådet, der har fundet på at knytte refusion og festivaldeltagelse sammen.

Rådets refusionsafslagene sidste år var dog få, og han mente, at hvis man havde lavet en ukritisk godkendelse, ville det næppe have kostet mere end 1-1 1/2 mio. kr. at tage alle med.

Problemet med en sådan ville dog være, at det ville åbne op for, at alle former for amatørteatre ville marchere mod refusionen og derved udhule ordningen (endnu mere).

Langsted svarede bekræftende på spørgsmålet om der fandtes skadeligt – i betydningen dårligt – børneteater: En dårlig oplevelse kunne afholde børn fra nogen sinde igen at se børneteater...

caj

GTERE

Og det vil et udvælgelsesprincip ikke ændre afgørende ved.

Udover de store årlige festivaler, der sluger en god del af UBOT-sekretariatets — Teatercentrums — ressourcer, søger UBOT og Teatercentrum også at udbrede kendskabet til og kvaliteten af dansk børneteater på anden vis.

Tidligere har man arrangeret brugerseminarer flere steder i landet, der afholdes informative møder med ministeriet, man har flere gange søgt ministeriet om penge til etablering af en egentlig konsulentordning, det internationale arbejde prioriteres højt — og endelig er der jo udgivelsen af nærværende organ.

FORMYNDERI?

BTA: Men for nu at lave en afrundende sløjfe på diskussionen om festival og kvalitet) — så er festivalerne jo bl.a. til for at sikre, at køberne kan vurdere udbuddet og købe godt teater hjem til skolen, institutionen osv.

Det forlyder tit, at køberne er blevet meget bedre til at vælge det dårlige fra, men samtidig ønsker I altså via skrappere refusionspolitik og eventuelt udvælgelse at være formyndere for køberne Hvoraf mange ikke slet ikke kommer på festivaler, men måske udelukkende bruger Den Røde Brochure — der jo i princippet er teatrenes eget ucensurerede salgsmateriale – som udvælgelsesgrundlag.

SL: Det er meget generaliserende. Der findes alle kategorier købere — fra de mest tåbelige til de mest kvalificerede, men der er da en klar tendens til, at man ikke køber noget ubeset.

AE: Det er mit indtryk, at folk virkelig bruger festivalen til at orientere sig.Selvfølgelig køber mange forestillinger via Brochuren og teatrenes udsendte materiale, men de færreste gør det uden at orientere sig via kolleger eller på anden vis indhente informationer.

CW: Også derfor er det vigtigt, at festivalen udvikler sig hele tiden og får en klar profil i kvalitetsmæssig retning.

SL: Samtidig må man glæde sig over, at der mange steder i landet arrangeres mindre festivaler.

BTA: Men er de mange festivaler med gratisforestillinger rent faktisk ikke med til at underminere det kommercielle kundeunderlag?

CW: Det virker snarere som en murbrækker

SL: Det er blot med til at øge interessen, for markedet er langt fra mættet.

AE: Det er faktisk sådan, at mange brugere får lyst til at se og eller arrangere MERE børneteater efter at have været til festival.

Derfor skal vi hele tiden søge at arrangere de bedst mulige festivaler.

UBOT-repræsentanterne ser lyst på både festivalernes og børneteatrets fremtid. Fra venstre: Sven Langhans, Danmarks Teaterforeninger, Anette Eggert, BørneTeaterSammenslutningen, og Carsten Wittrock, Foreningen Af Små Teatre. Carsten Wittrock indtrådte i UBOT sidste efterår som afløser for afdøde Marianne Lender. Foto: Kurt Johansen

FÆRRE BØRN OG FLERE FORESTILLINGER

BørneTeaterSammenslutningens generalforsamling blev i år indledt med en høring over det uopslidelige emne: Den årlige festival med de (for) mange grupper, den svingende kvalitet og det fraværende billetbestillingssystem.

Niels Andersen, Vandrefalken, ønsker sig en festival med flere børn og færre forestillinger (læs vedstående indlæg)

Men selvom alle de tilstedeværende – der selvsagt ikke anser deres teatre og forestillinger for at være en belastning for festivalen (!) – var enige om, at der var for mange dårlige forestillinger på festivalen, var ikke alle enige om det lyksalige i en begrænsning – som måske kunne ødelægge charmen i den måde, hvorpå den nuværende overflødighedshorn nærmest »oversvømmede« et område med børneteater af enhver slags.

Den tilbagevendende kritik af billetsystemet åbnede for de tilbagevendende forklaringer: At det bl.a. vil kræve rigtig mange ressourcer at administrere de mange forestillinger (inkl. aflysninger og ændringer) og betyde meget skærpede muligheder for grupperne til at præsentere deres nye forestillinger (der ofte først er færdige helt op til festivalen — med ændringer af tekniske og spilletidsmæssige krav til følge).

Desuden er der faktisk festivaldeltagere, som holder meget af billetkøernes diskussioner om sete forestillinger, jungletrommernes gjalden om nye gode forestillinger — og for den sags skyld muligheden/risikoen for at se en gruppe, man slet ikke havde tænkt sig, når der meldes udsolgt til førsteprioriteten.

caj

Efter festivalen ... Foto: Kurt Johansen.

DEN DØENDE DINOSAUR

En kritik af den store børneteaterfestival i almindelighed og Festival 93 i særdeleshed

Af Niels Andersen

At revolutionen æder sine egne børn er historien fuld af eksempler på.

At den årlige børne- og ungdomsteaterfestival må se døden i øjnene, hvis ikke den forbedrer sig radikalt m.h.t. service overfor publikum og m.h.t. rimelige spillevilkår, er Aalborg-festivalen et eksempel på.

Den var nummer 23 i rækken. Bortset fra den i Skårup, 1973, har jeg været med til dem alle. Og har derfor oplevet festivalernes udvikling fra spæd, usikker vaklen over fyrig dans og stor, tung træden vande til denne dinosaurens dødedans.

Oprindelig var festivalen et mødested for børneteaterfolks møde med publikum. Herunder teaterfolks møde med hinanden. Nu er det blevet til, at mange forestillinger hverken møder publikum eller bliver set af teaterfolk. Kollegerne står sidst i køen af alle, må end ikke hente billetter!

FOR FÅ BØRN

Publikum på sin side får nu så stort et udbud, at alt for mange forestillinger ikke får tilstrækkeligt mange tilskuere. Dem, der går igang som de første umiddelbart efter de allerførste, bliver som regel uhyre tyndt besat. Og dem, der spilles sent, får enten et publikum, der er totalt sanseløse af træthed og overstimulering, eller også får de slet ikke noget publikum. Især søndag eftermiddag er den helt gal.

Men det allerværste er dog festivalens alt for **få børn**, og de dermed helt urimeligt misvisende vilkår, som forestillingerne afvikles under, vilkår, som ligger milevidt fra de omstændigheder, som forestillingerne møder til daglig.

Mange af de mindre forestillinger blev spillet i en bageovn, fordi den sorte plastikmørklægning virkede som solfangere og sendte luftfugtigheden og temperaturen højt op over den grænse, som er tilladt. Ifølge Arbejdstlsynet må temperaturen under hedebølger ikke overstige 25 Celsius ved stillesiddende arbejde! Eftersom sådanne arbejdsforhold sender publikum i en narkoseligne tilstand - man får simpelthen sin sanseintegration mellem sanser og følelser blokeret - ja, så får man som spiller intet tilbage, som bare minder om de vante signaler.

Med andre ord: Brugeren får i virkeligheden ikke set, og spilleren får ikke spillet den forestilling, som bliver udbudt!

DUEMANDEN

Et personligt eksempel:

Min forestilling **DUEMANDEN** har jeg arbejdet med og udviklet over næsten to år. Den er bygget op gradvis i konstant samspil med sin målgruppe i et fornemt samarbejde med forfatter, instruktør og scenograf, så den rytmiske strøm er gennemarbejdet i sin balance mellem alvor og humor. Den fungerer kun i symbiosen mellem mig og børnene. Godt 35 prøveforestillinger og knap 20 forestillinger har den bag sig inden mødet med bageovnen og de ca ti 3-årige børn og ca 70 voksne, som er mødt op her klokken 17.00 lørdag eftermiddag, hvor solen sender både luftfugtigheden og temperaturen langt op over det tilladte.

De ti små børn på første række er såmænd koncentrerede nok, men de giver naturligvis intet fra sig, sådan som 80-100-125 børn gør. De voksne holder sympatisk nok deres reaktioner tilbage for ikke at forstyrre mit samspil med børnene. Men til gengæld er de så udbombede af varmen og dagens strabadser, at de hurtigt går på distance. De hører godt nok en tekst, men de vurderer den til at skyde milevidt over målet, fordi selve **spillet** naturligvis ikke har en jordisk chance under disse omstændigheder. Det spil, som skal give skelettet kød og blod og nerve og sjæl, **kan** ikke udfolde sig. De står kort sagt af. Publikum forlader rummet med øjne uden gnist, de har oplevet det, de har oplevet, en dårlig forestilling! MEN de har ikke oplevet **DUEMANDEN** sådan som den opleves dér, hvor den er skabt til:

Børn og deres værested er!

DÅRLIGE OPLEVELSER

Konflikten er fantastisk stor, den er uoverkommelig:

Den ene dag kæmpesucces på en skole med det "rigtige" publikum i Aalborg, den næste ren fiasko i samme by, altså **er** det ikke den samme forestilling.

Altså, brugerne, der kommer fra hele landet, har fået en ekstrem dårlig forbrugervejledning! Og skuespilleren har fået endnu ét ud af mange nederlag på de 22 festivaler, fordi hans forestillinger altid er skabt til det autentiske møde med børn.

Det viste sig ved den interne snak os teaterfolk imellem, at der var ualmindeligt mange, der havde fået den slags dårlige oplevelser. Mange havde oplevet samme betingelser i de sydvendte klasseværelser på Vesterkærets skole. For megen varme og for få børn. Og eftersom frustrationen tager til år for år må der være grund til at gøre sig nogle overvejelser om festivalens hele form og indhold:

Jeg fornemmer, at der efterhånden er sket en markedstilpasning vedr. forestillingernes kunstneriske støbning. De tilskæres de vilkår, som kan bære igennem til et voksent publikum på en festival. Altså noget med at nedfælde en fængende lethed og en umiddelbart underholdende tone i forestillingene. Lave forestillinger uden den sårbarhed, som for alvor bærer igennem til børnene, gå efter det robuste udtryk, som holder det følsomme usikre vibrato fra livet. Lade eksperimentet være noget man snakker om med længsel, men ikke tør realisere!

SVÆKKET KUNSTNERISK GLØD

Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke mener denne tilpasning sker særligt bevidst fra teaterarbejdernes side, men jeg vil påstå, at den sker! Hvem kan være tjent med det? Set ud fra kunstneriske synsvinkler.

På den måde kommer det moderne børneteater til at ligne voksenteatret, dygtigere og dygtigere spillere med lavere og lavere tekstambition og svækket kunstnerisk lød og glød. Ingen problemer, tak!

Og *det* er et problem, som festivalens afvikling må være med til at løse.

Når det gælder det kunstneriske niveau for forestillingernes adgang til festivalen, så er døren høj og porten vid. Nogle forestillinger har karat, mange har et solidt fundament af kampesten, nogle består kun af kapok. Det forvirrer begreberne. Hvem er tjent med, at alt er lige gyldigt til at præsenteres på en festival? Et princip, som tjente et godt formål, da børneteaterbevægelsen i sin spæde start vaklede usikkert fremad i forsøgene på at finde sine vejgreb.

Men i dag, hvor kvalitetsbegreberne er blevet meget tydeligere, må princippet sige at være udlevet.

BEVIDSTLØST VOKSEVÆRK

Festivalens udvikling siden 1971 fra træfpunkt via markedsplads og videre til gademarked nu her i 1993, er det visdom? Nej, det er blod-fattig tradition og bevidstløst vokseværk! Verdens største, fordi den flyder over med det mindste af det mindste.

Kontrasten til Horsens-festivalen er efterhånden slående. Sikkert og konsekvent udviklingsarbejde fra Kaskadeteatrets side i samarbejde med de lokale kræfter har givet pote. Antallet af deltagende teatre og udbudte forestillinger holdes på et overskueligt niveau, indenfor en overkommelig fysisk radius. Man kan bestille billet fem måneder forud. Også teaterfolk!

HVAD BØR DER GØRES?

Hvad bør gøres? Festivalen bør skæres ned i omfang og brugerne må sikres en ordentlig service bl.a. ved, at alle børneforestillinger også får et tilstrækelige stort børnepublikum.

Weekend-arrangementet kunne godt begynde torsdag aften, udfolde sig fredag og slutte lørdag. Og sådan, at den arrangerende bys børn kan se nogle flere festivalforestillinger end dem, de så i ugen op til. Bare én klasse fra den rigtige aldersgruppe vil gøre underværker. Så de får fri om mandagen som kompensation for teaterdagen lørdag. Det ville sikre skuespillerne et relevant **børne**publikum. Brugerkonferencen kunne så udmærket godt ligge søndag, hvor man har set de udbudte forestillinger!

SPORHUNDE

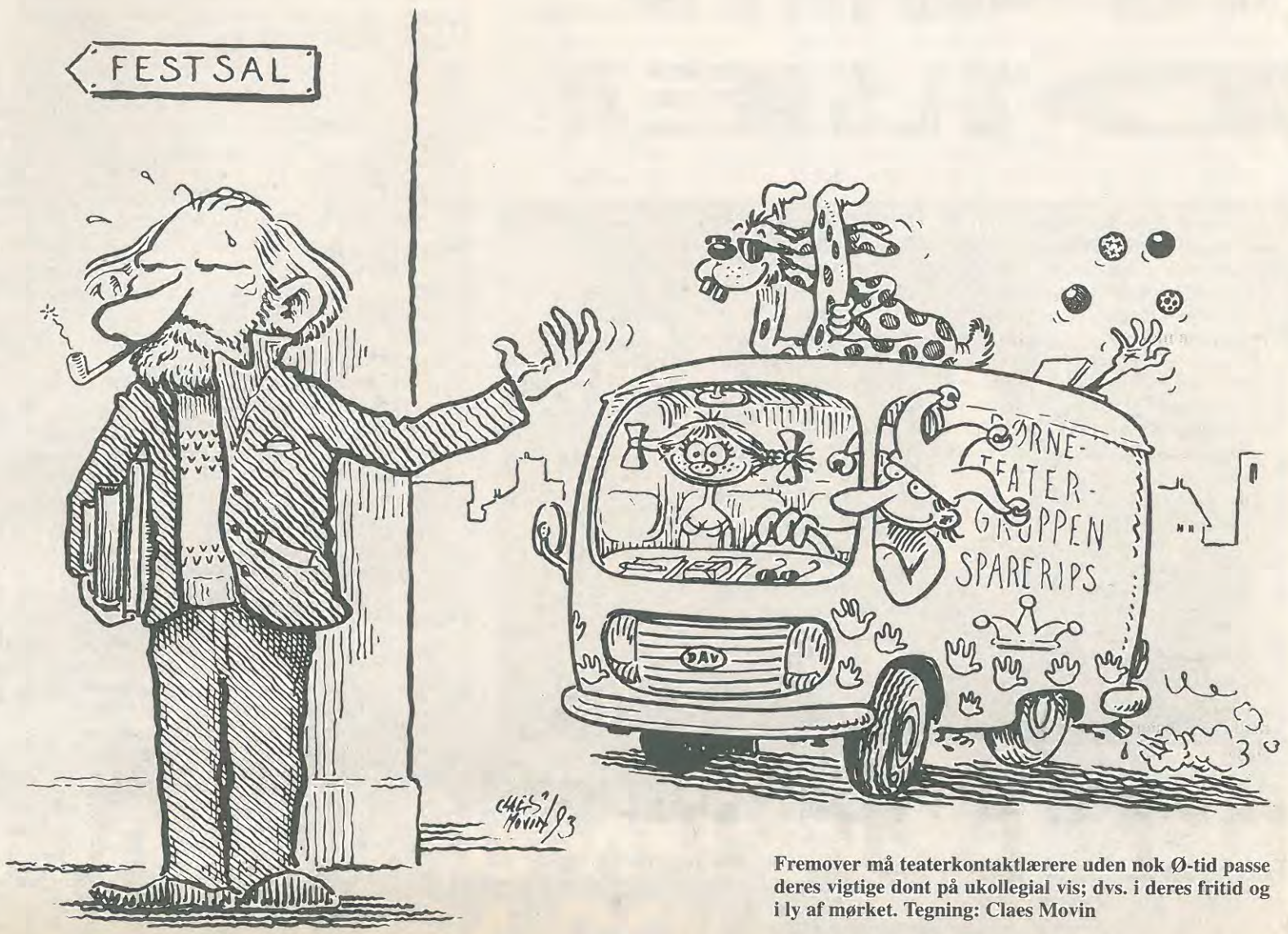
Festivalen skal arrangere forudbestilling af billetter. Endvidere skal den slankes for deltagende forestillinger og grupper. Dels ved at sætte et maksimum for hvor mange gange en forestilling må spilles i løbet af de tre dage (f.eks. tre). Dels ved, at der sker en skarp udvælgelse ud fra kvalitetskriterier, som forvaltes af nedennævnte organ:

I form af en gennemgribende lovrevision af refusionsbestemmelserne skal forbindelsen mellem refusion og deltagelse på festivalen fornys. Eksempelvis ved at lade Teaterrådets kontaktudvalg udpege tre sporhunde, og iøvrigt valgt ud fra samme principper som Teaterrådets medlemmer, som skal tage sig specielt af refusions-godkendelserne. Så al refusion - undtagen for de teatres vedkommende, som får drifts- og produktionsstøtte af Teaterrådet – skal bevilges gennem dette trepersoners udvalg.

Hvis disse forslag til reformer blev gennemført blot tilnærmelsesvis, ville det helt givet sikre, at både dinosauren og børneteatrets kunstneriske kvalitet ville kunne overleve.

Niels Andersen
Vandrefalken

Så er der fri bane ...

Fremover må teaterkontaktlærere uden nok Ø-tid passe deres vigtige dont på ukollegial vis; dvs. i deres fritid og i ly af mørket. Tegning: Claes Movin

UF FOR EN Ø-TID

De danske skolelærere er blevet lagt i en skematisk spændetrøje, der bl.a. kan få betydning for arbejdet med at udvælge og arrangere børneteater på skolerne

Af Helle Lessels og Carsten Jensen

Alle landets skolelærere har fra dette skoleårs begyndelse fået sat deres arbejdsliv i ganske mere faste rammer end hidtil — som et delresultat af den nye tjenestetidsaftale, der er indgået mellem Kommunernes Landsforening og Danmarks Lærerforening.

Alle funktioner og aktiviteter er nu under møje, besvær, mange møder og et væsentligt ressourceforbrug blevet beskrevet, opmålt, vurderet og skemalagt, således at lærernes skoledag kan være nøje planlagt flere måneder frem i tiden.

Så nu hedder det U-tid for undervisning, F-tid for forberedelse og Ø-tid til alt det andet, der bl.a. er lærermøder, konsultationer, lejrskole — og fx. teaterkontaktarbejde.

Siden har lærerne — med store geografiske nej-udsving — stemt ja til de nye tider og en aftale, hvis erklærede mål var at synliggøre lærernes reelle arbejdstid og fjerne skumleres fordomme om »de dovne lærere med den lange ferie«.

Ø-TID OG KULTUR

Skønt ikke mindst Ø-tiden har sat sindene i kog og kaldt på advarende røster, går det først nu op for mange skoler, at livet på flere måder er blevet mere besværligt, hvis man vil foretage sig lidt ud over det sædvanlige — eller bare det sædvanlige: En hurtig beslutning om en udflugt til dette eller hint sted kan de fleste steder ikke længere lade sig gøre. Det skal aftales og planlægges nøje efter de nye regler.

Meget tyder nemlig på, at Ø-tidsreglerne især rammer de samværs- og kulturbærende aktiviteter.

Allerede nu klager mange skoler over, at der ikke er afsat nok Ø-tid til skolefester, ekskursioner osv. og at lejrskoleophold er blevet så Ø-tidsdyre, at man mange steder måske vælger at droppe dem.

At skolernes hverdag ville blive lidt tristere under det nye regelregimente, blev bl.a spået i følgende galgenhumoristiske brev i lærernes fagblad, *Folkeskolen,* i foråret — under overskriften »Den sidste store fest«:

> »Vi holdt en stor fastelavnsfest i år. Med tøndeslagning, udklædning og det hele, som vi plejer. Det var nok skolens sidste store fest. Næste år er der ikke Ø-tid til den slags.
> – Ork jo. Vi fester da videre. Nu skal vi bare have masker på til alle festerne. Hele tiden. Så tillidsrepræsentanten ikke kan se, hvem det er, der løber rundt her uden at få Ø-tid til det«.

FØLGER FOR TEATERLIVET?

Dramaet omkring Ø-tiderne vil givet også ramme det opsøgende børneteaterliv. Det er efter sigende langt fra på alle skoler, at tildelingen af Ø-tid til modtagelse af teatergrupper, udvælgelsesarbejde osv. modsvarer behovet, endsige indsatsen — og det kan fremover betyde ringere »service« for de gæstende teaterfolk, at den nødvendige efterbearbejdning måske bortfalder og at det kort sagt bliver lidt tristere at være teaterkontaktlærer.

Med mindre teaterkontaktlærerne i højere grad lægger privat foretagsomhed til. Og det er ikke alle steder lige velset — af kollegiale og fagforeningsmæsige grunde — at det nødvendige lærerarbejde bliver til idealistisk fritidsbeskæftigelse...

Det kan også betyde, at det traditionelt store fremmøde af lærere til de store teaterfestivaler, brugerkonferencen osv. mindskes — og det vil igen betyde dårligere vilkår for udvælgelsesprocessen for de teateransvarlige lærere.

Det er derfor vigtigt, at de lokale forhandlinger sikrer bl.a. Ø-tid (og teater-tid) høj prioritet. Både for børnenes, lærernes og teatrenes skyld.

Ellers bliver der hverken kontakt eller lærere eller teater...

Frustrationerne over de nye tjenestetidsregler kommer især til udtryk, når det gælder Ø-tiden.

En ganske lille og uautoriseret rundspørge til nogle skoler viser dog, at problemet tackles ganske forskelligt.

I flere kommuner har man valgt at tildele skolerne ekstra ressourcer for at få Ø-tidsregnestykket til at se fornuftigere ud, i andre har skolerne måttet sande, at deres værtskommuners prioritering og efterfølgende tildeling af Ø-tid er så lille, at flere aktiviteter simpelthen bortfalder.

Hvad Ø-tid og teaterkontaktarbejde går meldingerne på alt fra positiv særtildeling af Ø-tid; tilfredsstillende forhold ala status quo — og at det ville være nødvendigt med mere gratis-arbejde. Et sted kunne en skolebibliotekar berette, at hun uden videre af ledelsen var blevet sat til at være »teaterudvalg« i dele af sin Ø-tid...

Nogle skoler og kommuner har i øvrigt valgt at indgå lokale særaftaler med akkordagtig tildeling af timer istedet for egentlig Ø-tid — og en driftig skoleinspektør fra Ølstykke har allerede dannet en forening til bekæmpelse af de nye tjenestetidsregler.

ANMELDELSER

FRODIGT OG FORNØJELIGT

Fantasien får lov til at folde sig ud i Fair Plays nyeste forestilling, der også giver plads til håndfast pædagogik

Af Randi K. Pedersen

Fair Play.«Tre finder lykken« af Kira Elhauge og Poul Parsberg Olesen. Iscenesættelse: Robert Parr. Scenografi: Anne-Lis Skipper. Aldersgruppe: 3-6 år og 6-8 år. Medvirkende: Lars Bo Begtrup, Birgitte Svensson, Kira Elhauge og Poul Parsberg Olesen.

I starten er det mørkt og mystiskt for til slut at blive klart som dagen. Det gælder både rent bogstaveligt og med hensyn til indholdet i Fair Plays forestilling »Tre finder lykken«, der både findes i en udgave for de 3 - 6 årige og de 6 - 8 årige. Mens det mest anbefalelsesværdige nok starter ved 4 år.

»Tre finder lykken« er et meget broget, frodigt og fornøjeligt stykke totalteater, der sætter scenografien i centrum og samtidig lader publikum indgå som en aktiv part af handlingsforløbet. En teaterform, der undertiden kan virke påtaget publikumsvenlig og trættende, ikke mindst for børnene, men som hos Fair Play vækker begejstring - også hos de voksne. Blandt andet fordi børnenes medvirken tages alvorligt ved, at de har afgørende indflydelse på forestillingens handlingsforløb.

Samtidig er der en smittende stemning af leg over opsætningen, der starter ved det brogede mylder af symbolfyldte, scenografiske finurligheder og ender hos de medvirkende. Her er ikke sparet på noget - heller ikke de store, dramatiske armbevægelser, der ikke alle lykkes lige godt. Det gør til gengæld nærkontakten til børnene.

PÆDAGOGISK MAGI

Alle lader de sig uden protester og med tydelig fryd gang på gang genne rundt i de forskellige gemakker, et gartneri, en systue og en smedje, rundt om hjørner og gennem sluseegange. Men først kommer man ind i det allerhelligeste, hvor noget stort og kraftigt snorkende venter.

Omsider vågnet til live viser det sig at være Kloge Karitto med den store, smukke kappe. Ham, der besidder sære kræfter og kan få mennesker til at tro på sig selv ved at give dem magiske ting.

Sådan er det gået Træ, Finn og Lykke, som ved Karittos hjælp er blevet dygtige til det, de havde allermest lyst til at være, nemlig gartner, smed og skrædder. Men som pludselig opdager, at de på en og samme dag har fået stjålet gaven fra Karitto og må klare sig uden magien som »støttepædagog«.

Hvad de ikke ved - men det gør publikum - er, at det netop er derfor, de magiske gaver, firkløveren, hesteskoen og harefoden, er væk. At det er på tide, de lærer at stole på egne evner og kræfter - og også lidt på andres - og at erkende, at til det hører der mod, forstand og glæde.

Lovligt banalt i voksne ører, men næppe i små børns. Hvis de ellers kan fange, hvad forestillingen drejer sig om.

HJÆLP AT HENTE

Det er ikke sådan uden videre til at finde ud af. Hverken når man er lille eller, når man er Træ, Finn og Lykke. De bliver både ulykkelige og vrede og beskylder indbyrdes hinanden for at have stjålet tingene.

Til gengæld er der hjælp at hente for publikum i en opsætning, der er velgørende gedigen og gennemarbejdet i mindste detalje. Symbolikken går eksempelvis igen helt ud i de medvirkendes kostumer og - mere eller mindre overbevisende - også i deres sceniske fremstilling.

Den er det svageste led i kæden. Men Fair Play har heller ikke gjort det nemt for sig selv ved at lade rollerne fremstå som en blanding af omvandrende symboler og levende personer.

Alligvel får den uforfærdede blanding af tegneseriestil, mystik og eventyr tilsyneladende de store, eksistentielle spørgsmål til at glide ned. Det er også fint nok overhovedet at turde servere dem for småbørn, skåret ud i nogenlunde mundrette bidder parate til konsumering,

Desværre gælder noget tilsvarende for forestillingens nemme måde at løse konflikterne mellem Træ, Finn og Lykke på. Det er ikke videre sandsynligt, at dagligdagens uenigheder i børnehavegruppen forsvinder som dug for solen blot med en pædagogisk godbid om »at trække i flok«. Den slags floskler burde helt og holdent henvises til afdelingen for magi.

SØD MUSIK OG TRAPPELOKUM

Med et brag af en kammeropera for børn i 7-11 års alderen gennemhuller Baggårdteatret adskillige myter – både om opera og om børneteater.

Af Randi K. Pedersen

Baggårdteatret. »Ved siden af ...« med tekst og musik af Michael Ramløse. iscenesættelse: Hanne Felding. Scenografi: Gitte Baastrup og Lene Vestergaard. Aldersgruppe: 1.-4. klasse. Medvirkende: Lene Vestergaard, Erik Hovby Jørgensen og Peter Bom Mikkelsen.

En halvgammel søulk med hede minder om en spansk danserinde og en snerpet gammeljomfru med romantiske fremtidsdrømme, er det noget at servere for danske hybridbørn. Oven i købet drejer sig om en forestilling, hvor de medvirkende udelukkende synger replikkerne til hinanden og uden hjælp fra forstærkere eller andet grej. En velspillende og lydhør klaverakkompagnetør, det er det hele - og det var tydeligvis nok for det unge og rimeligvis opera-uvante publikum.

Lene Vestergaard og Erik Hovby Jørgensen er først og sidst skuespillere, meget fremragende skuespillere endda. Men i forestillingen »Ved siden af ...« får spillet en ekstra dimension, fordi begge også vokalt har format til at fylde genren ud og gøre musikken udtryksfuld. En ubetinget fordel, når man giver sig i kast med en kammeropera. Hvor ambitionen tydeligvis har været andet og mere end blot en tekst med baggrundmusik eller indlagte sangnumre.

I »Ved siden af ...« får børnene det hele smidt i hovedet på én gang - både arier, recitativer og ledemotiver. Men den velkomponerede musik er ikke mere kompliceret, end det sagtens lader sig gøre at hænge på og more sig.

POESI OG KOMIK

For ganske vist er det et hverdagsdrama af den store, dybe slags, som udspiller sig mellem to enlige og ensomme naboer. Men forestillingens mageløse blanding af poesi og komik betyder, at den opleves utroligt livsbekræftende og underholdende og ikke er svær at forstå.

Som gråmusen, den personificerede pertentlighed og snusfornuft, er Lene Vestergaards lille, vimse personage på rette plads. Brandirriterende og samtidig så umådeligt kær, at hun med sin lyse, lette sopran vader lige i publikum. Let at skræmme af den høje, stoute Erik Hovby Jørgensens brumbasse-baryton med pibe og kasket, men også parat til at insistere på vigtigheden af »varm mad mindst en gang om dagen«.

Mens han på sin side af reposen dagligt, på klokkeslet kæmper indædt for at modstår den varme mad. En kamp, som han lige så regelmæssigt taber til smagsløg og sult. Enkle virkemidler, der bruges med formidal effekt og kunstnerisk overskud.

Enkelheden går igen i den tvedelte scenografi med standerlampe og pibepolstret stol til ham og småternet gaskøkkenmiljø til hende. Så præcist og medfortællende tænkt og udført, at den bliver en integreret del af forestillingens udtryk.

STILLE EKSISTENSER

Det samme gør sig gældende med koreografien, der fylder godt i en drømmesekvens, hvor tilskuerne møder personernes lønlige ønsker og længsler. Alt det, som gør det trovædigt, at der alligevel - trods umiddelbare uoverenstemmelser - kan opstå sød musik imellem de to.

Hvordan det går for sig er herligt fundet på og endnu sjovere udført. Damen ryger i det fælles toilet på trappen og må reddes op af nabomanden, og ganske stille begynder de at lyse for øjnene af os. Det er simpel situationskomik fyldt ud med en rørende, genert sødme, som også går ind hos det unge publikum.

»Ved siden af ...« er historien om de stille eksistenser. Dem som netop børn er gode til at pådutte sære egenskaber, fordi ukendskabet til deres liv og levned sætter fantasien, men ofte også fordommene i sving. I den sammenhæng har Baggårdteatrets forestilling en iboende, pædagogisk værdi ved følsomt og fornøjeligt at viser noget om menneskelige værdier.

Det vrimler ikke ligefrem med opera skrevet direkte for børn, derimod er der mere end rigeligt af bearbejdede, klassiske voksenoperaer. Så man må inderligt håbe, at de vil fabrikere mere af slagsen i Svendborg.

DET STORE I DET SMÅ

Klogt og følsomt beretter Artibus' nye forestilling om et krigsmærket flygtningebarn og hans tilværelse som asylansøger

Af Randi K. Pedersen

Teatret Artibus «Rejsen til Danmark« Manuskript og iscenesættelse: Kim Nørrevig. Scenografi: Susanne Juul. Aldersgruppe: 8-12 år. Medvirkende: Flemming Holk, Pernille Aaboe og Gorm Hansen.

Egentlig undrer man sig over, at det kan lade sig gøre. Det Teatret Artibus præsterer med deres nye forestilling »Rejsen til Danmark«. Stik imod alle trends stiller teatret med en scenisk opsætning så lidt spektakulær, at de fleste andre ville knække halsen på det. Uden andre virkemidler end skuespillernes evne til at levendegøre historien skaber de et klogt og nuanceret spil for aldersgruppen 8 - 12 år om børns omkostninger ved de voksnes krig.

I en næsten dramadokumentarisk saglig form lægges brik på brik til billedet af en jugoslavisk flygtningedreng, Pjotr, og hans oplevelser før, under og efter flugten til Danmark. Modviljen mod flugten, de uforståelige sprog ved diverse grænseovergange og til sidst Danmark, det er der alt sammen. Men ikke som et chok, for forestillingen er for danske børn som de to, spillet af Pernille Aaboe og Gorm Hansen, han møder her.

Stilfærdigt og med et underspil af enorm styrke som dramatisk murbrækker lader Flemming Holk som Pjotr drengen trænge sig tættere og tættere ind på os for hver replik. - For til sidst at samle sig i en helhed, der vækker ønsket om at se mere.

STRAMTANDET OG STILSIKKER

Måske ikke lige for scenografiens skyld, for den er der ikke meget spræl i. Men som alt andet i »Rejsen til Danmark« er den koncentreret om det væsentligste.

På gulvet et underlag i farver og mønstre som den traditionelle, geografiske gengivelse af bjerge, der også duer til den gode, danske leg om at erobre land! Bagved det en række svingbare paneler - lidt smalle og stramtandede - malet i landkortlignende mønstre, men varme nok i farven til også at give associationer til blodpøle.

Til gengæld overlader lydkulisserne alt til fantasien. Uden ligefrem at længes efter hele den tyrkiske musik, må man sige, at lydsiden i »Rejsen til Danmark« er så sparsom, at den opleves som ikke-eksisterende.

Man savner lidt kulører i scenegangen, men får undervejs små, strategisk velplacerede strejf af humor. Formidlet lige så stilsikkert som alvoren af Flemming Holk og Gorm Hansen, der begge suverænt viser børn på scenen uden at prøve på at være det. Mens Pernille Aaboe endnu har for mange »barnligt« indadvendte tæer og lignende manerer til helt at nå samme niveau.

DEN INDRE FRONTLINJE

»Rejsen til Danmark« handler om de umålelige tab og tragedier, børnene udsættes for, når krigen slår deres nærmeste ihjel - bogstaveligt eller symbolsk. Men også, hvordan tab af fædreland og - i hvert fald i et vist omfang - dermed identitet bliver en del af den daglige smerte.

Sorgen har den jugoslaviske Pjotr øvet sig på at leve med. For eksempel starter hans indre monolog forsigtigt med kattekillingen og ikke pigen, når det ubærlige minde om den skuddræbte lillesøster trænger sig på. Indtil de to i en drømmesekvens bliver et som en del af drengens forsøg på at bekæmpe sin hævnfølelse, sin indre frontlinje, da han indser dens udsigtsløse farlighed. Stærke sager, der fremstilles med omtanke, så jævnaldrende tilskuerne ikke lider uhensigtsmæssig overlast.

Derimod er det mere uhåndterbart for Pjotr med minderne om storebroderen, helten, der er blevet tilbage for at slås. Efter forældrenes mening desværre på den gale side - og den, der slog lillesøsteren ihjel. En konflikt i konflikten som i alle borgerkrige og i forestillingen en anledning til at antyde det evige, indre pres i en flygtningefamilien. Det som så let kan slå ud i skænderier og ballade.

SMERTEPUNKTET

Som forestillingen er bygget op, forudsættes de mest elementære omstændigheder omkring et flygtningebarns tilværelse i Danmark, tilsyneladende bekendt af tilskuerne. Hvilket nok er en rigtig antagelse.

Danske sødmælksbørn i 8 -12 års alderen ved også godt, at det er forfærdeligt at leve i et land med krig. Skulle de alligevel have glemt det eller fortrængt det som noget farligt og uhyggeligt, så få Artibus hurtigt rusket op i hukommelsen.

Men spørgsmålet er så, om vi - både børn og voksne - har meget mere end en tåget forestilling om, hvorfor det er så forfærdeligt. Og især, hvorfor det forfærdelige ikke holder op, når man ikke længere befinder sig midt i det grusomme kaos, men er i sikkerhed i et fremmed land.

Her er smertepunktet, hvorfra forestillingen sideløbende med Pjotrs egen historie tager afsæt til det pinagtigt, aktuelle tema om dagens Danmark. Et såkaldt modtagerland, der af børn som Pjotr ikke blot opleves som ukendt, men også skræmmende fordomsfuldt og uvenligt.

Forhold som »Rejsen til Danmark« skånselsløst, men uden moraliseren konfronterer tilskuerne med.

Det sker, at en teatergruppe bliver bedt om at skabe en forestilling over et bestemt tema, som pendant til et undervisningforløb eller lign.

Med »Rejsen til Danmark« skete der det modsatte. Først havde Artibus lavet deres forestilling, og derefter blev Dansk Flygtningehjælp så interesseret, at der nu er fremstillet et gedigent skolemateriale til målgruppen 8 -12 år i forbindelse med forestillingen.

FUGLEN FLYVER IKKE

Trods en god start er der for megen uhygge og uforløst spænding i Musikteatret Rivegildets »Fuglen, der ikke kunne flyve«

Af John Andresen

Rivegildet: »Fuglen som ikke kunne flyve«. Instruktion: Henrik Glahder. Forfatter og scenograf: Gitte Sloth. Komponist: Hendrik Nikolajsen. Aldersgruppe: 1 1/2-4 år. Medvirkende: Gitte Sloth og Hendrik Nikolajsen.

Det starter ellers udmærket i Musikteatret Rivegildets lille foyer. Gitte, en smilende kvinde i sort flyverdragt byder de 2-4 årige velkommen og fortæller, at hun og Hendrik skal spille teater for dem. Han er klædt på samme måde, og så er vi klar til at gå ind i det lille, dagslyse teaterlokale og opleve. I lokalet sidder manden på et lille podie med nogle »mystiske« instrumenter: To små trommer, en xylofon og en lerskål med to vat-trommestikker.

Kvinden sætter forestillingen igang – en blanding af fortælling, dukkespil og ordløs sang. Uden at sige noget sætter manden sig med ryggen til børnene og tager en gammel stråhat på med noget oveni. Første hyl: den tavse mand i sort virker uhyggelig med ryggen til.

Da barnet er båret udenfor, fortsætter fortællingen om Fugl, der ligger og hygger sig i sin rede oveni Hr. Langemands hat. En pjevset en med et langt gult næb og lange gule ben. Lille og rar.
Og han har en bedste ven, Sommerfugl, der holder af ham selv om han ikke kan flyve, som rigtige fugle jo ellers skal kunne.

HÅNENDE SOMMERFUGLE

Pludselig kommer en lille, gammel kone en lang vej mens hun synger en orientalsk klingende sang. Hun hjælpes op til Fugl men taber sin bylt med et kraftigt, diskant »Åh nej!«. Her bliver det tredie barn bange. Men de fleste bliver glade igen, da Fugl – mod sin vilje - er dumpet ud af reden og helt ned på jorden for at hente bylten igen. Her hånes han kraftigt af en gruppe sommerfugle, fordi han ikke kan flyve. Som lille og bange kan man også blive mobbet. Og Hr. Langemand have ham helt ud af haven. Det bliver heldigvis lidt komisk også – mens et fjerde barn trøstes.

I nøden er hjælpen nærmest? To lange, hvidtoppede skikkelser kommer til syne - vat-trommestikkerne får ben og danser. Endelig noget rart. Dejlig rytme og sang og god stemning blandt de små. Og da vores forslåede helt, Fugl, også begynder at danse, jubler nogle endda. Han danser sjovt. Men pindeparret har kun øje for deres eget kysseri, og Fugl har stadig ikke fået bylten op.

Og endnu værre skal det gå: pludselig tramper Hr. Langemand voldsomt frem igen i skikkelse af et knudret træ og skælder Fugl ud. Mere gråd blandt de små.

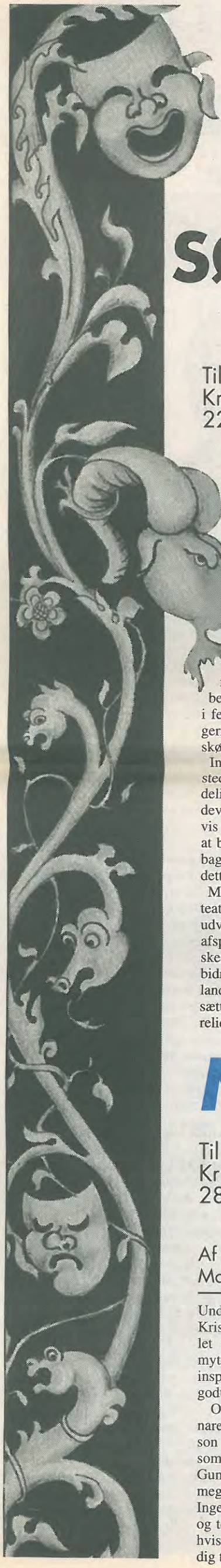
Men nu er Fugl tapper og jager Langemand ud af haven. Han kunne jo godt, selvom han er lille. En hysterisk lettet latter breder sig i forsamlingen. Og uden videre får Sommerfugl de mobbende sommerfugle til at flyve reden og den gamle kone ned til bylten, så hun kan komme videre. Og så flyver de Fugl og rede op igen og lægger sig sammen med ham. En hurtig happy end, et pludseligt farvel og tak for i dag ovenpå de mange trængsler.

UFORLØSTE SPÆNDINGER

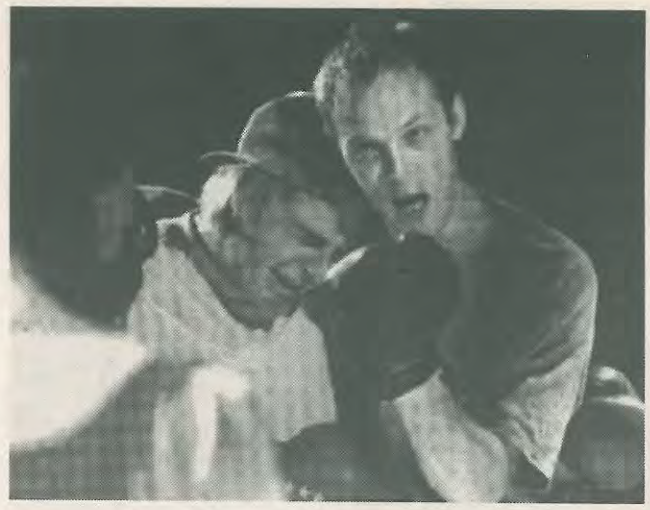
Det er ikke nok at blive budt velkommen til et spil i et lyst, overskueligt lokale, hvor der bliver fortalt, sunget og spillet en sørgelig fortælling, der ender godt. Begge spillere må blive »fortrolige« med børnene inden og under slagets gang. Og i sådan et lille lokale er det ikke nødvendigt at skrue kraftigt op for stemmens volumen – og så meget i diskant, at man bliver bange. Og når man så ovenikøbet bliver voldsomt overrasket flere gange.

I historien behøver Fugl selvfølgelig ikke at lære at flyve. Han kan jo noget andet: danse. Men det får han ikke lov til, for han skal sove videre sammen med sine pludselige venner. Og vatfigurerne skal slet ikke noget. Ingen dans med os.

Det er godt, at børn og voksne kan se teater sammen, men det skulle ikke være nødvendigt med så mange voksne at klamre sig til, før børnene tør være i teatret ved højlys dag og uden at lyset er slukket. Spændingerne blev simpelthen ofte for store og ikke forløst.

SØDE MINDER FRA SØRLANDET

Teatergruppen Mariehønen, »Tøsedrengen«.

Nationaloperans Balettskola, »Bröderna som lodjur«.

Til teatertræf i Kristiansand 22.-28. maj

Af Carsten Jensen

Omgivet af skærgårdens forrevne vande, fjeld og venlige nordmænd kunne man næppe ønske sig bedre rammer for en nordisk teaterfestival.

En kompakt og smukt midtby med vand til alle sider betød samtidig, at tætheden i festivalen og mellem deltagerne blev forstærket og forskønnet.

Intet under, at byens førstedame ved en åbningshøjtidelighed forsikrede de tilstedeværende, at de sandsynligvis ville føle sig nødsaget til at bosætte sig eller vende tilbage hvert eneste år — til dette »Norges Californien«.

Men det handler jo mest om teater, nordisk teater, hvor udvalgte forestillinger skulle afspejle det righoldige nordiske børneteaterliv — mens bidragene fra Estland, Grønland og Indien bidrog til at sætte den nordiske egenart i relief.

MUSIKALSK OPHOLD

Svenske Sigurdteatren inviterede gavmildt tilskuerne ind i deres »musikaliska rummet« (se bla. BTA 81), så det også blev *vores* musikalske opholdssted, mens de gav os prøver på gennemarbejdet teknik, musik og skuespilkunst i »Koncert«, »Med hjärtat i händen«, »Granen« og »Jag går på sol«.

Der er ingen grund til at skjule, at länsteatern fra Västmanland på en overvældende positiv måde har fornyet rammerne for børne- og ungdomsteatret i det koncept, der er udtænkt af musikeren og komponisten Torbjörn Grass og videreudviklet sammen med resten af gruppen.

I »Granen« er ensemblets mandlige hovedkraft Rolf Lydahl ene på scenen, hvor alle teatrets bizarre og forunderlige instrumenter fylder rummet ud. Men det gør Lydahl også i sin lille poetiske og finurlige fortælling på Mumitroldenes møde med den forunderlige jul, som de tror er et væsen snarere end en begivenhed.

Han pisker i vanlig stil rundt på scenen i et svedryppende tempo, mens små klude, glimmer og ord tilsammen løfter sløret for fortællingens og julens sande budskaber...

I »Koncert« derimod lader en myndig dirigent (Torbjörn Grass) dog tilskuerne få fornøjelsen af et gæstebesøg ved de mange instrumenter, som de medvirkende selv mestrer med stor virtuositet og dermed formidler den antiautoritære glæde ved musikkens univers.

UDØDELIG THRILLER

Helt anderledes er det at begive sig ind i *Petrusjka Teatrets* dukkeunivers og deres fortolkning af H.C. Andersens udødelige thriller om Prinsessen på Ærten — dette i virkeligheden bidske angreb på forlorenhed, snobberi og hykleri.

Det sociale aspekt var dog ganske neddroslet i Petrusjkas udgave, der glimrede ved flotte dukker og god teknik, men forfaldt til Mester Jakel-agtige voldsomheder i et soleklart forsøg på at tækkes det småbørnspublikum, der applauderede livligt, så snart der var larm og voldsomhed i dukkernes karikerede adfærd.

Men hvorfor en af Sørlandets højeste pædagoger absolut skulle sætte sig på første række og derved blokerede for de næste fem rækkers bagvedsidende børn, får stå hen i det uvisse. Tillige med et poetisk (?) optrin, hvor prinsen aflægger den sovende prinsesse et natligt besøg. Var han blot en skabslurer, eller var det i virkeligheden disse begivenheder, der gjorde, at prinsessen var både gul og blå næste dag....?

MENINGSLØSE FAGTER

Vi lader denne umoralske betragtning stå et øjeblik, mens vi iler videre til *Mariehønens* norske gæstespil med »Tøsedrengen«. Det er gruppens 10-års jubilæumsforestilling og viser i al sin velykkethed, at kræene fra Randers for alvor er ved at slå vingerne ud. Forestillingen er anmeldt i BTA 85 og skal derfor ikke have flere ord med på vejen her.

Ord var der heller ingen af i finske *TOTEM Teatrets* »MA - Hooooooi«, der forsøger at leve sit poetiske budskab om menneskets kamp med og mod naturen ud med musik, dans og farver. Følsomheden er der — til overmål — men forestillingen viste, hvordan en tynd historie kan forvandle gode intentioner til meningsløse fagter og desorganisation.

Den gode historie var til gengæld overmåde synlig i det grønlandske *Silamiut Teaters* »Hvalens sjæl og dens brændende hjerte«, baseret på et grønlandsk sagn om en overmodig ravn, der bliver slugt af en hval for i dens bug at finde det smukkeste lille hus med en brændende lampe (hvalens hjerte) og en smuk

MYTER SOM INSPIRATION

Til teaterseminar i Kristiansand 22.-28. maj

Af Günther Mansdotter

Under ASSITEJ-festivalen i Kristiansand blev også afviklet seminar om »sagaen og myten som udgangspunkt og inspirationskilde« - til at lave godt teater, forstås.

Overindpiskerne for seminaret var Gunilla Ambjørnson og Ingegerd Monthan som begge er dramatikere. Gunilla har beskæftiget sig meget med film og teater, Ingegerd med at skrive bøger og teater. Nogle dejlige piger hvis erfaringer havde en vældig tyngde.

Spørgsmålene vi arbejdede med var naturligvis mange, men i hovedtrækkene var det:

- Hvordan kan teatret i dag anvende vore gamle eventyr og myter?
- Taler myterne til os, her og nu?
- Hvordan give dem et scenisk sprog?
- Hvordan finde former som taler til puplikum i vor tid?
- Findes der et Nordisk indhold, en Nordisk form?

Målsætningen for seminaret var, at give et konkret værktøj, at vise måder at angribe et materiale på, at vise metoder.

At prøve på at besvare disse spørgsmål og finde en metode til at visualisere dem på, viser et højt ambitionsniveau. Det er dejligt. Der er ikke noget i vejen med den pølse der er for lang.

Men den blev kortere, pølsen. For det viste sig, at forudsætningerne blandt deltagerne var meget forskellige.

Nogen havde ingen praktisk teatererfaring, andre anså det ikke for nødvendigt at være der hele tiden.

Og netop forudsætningerne hos den enkelte, hænger nøje sammen med problematikken omkring det at dramatisere myten og sagaen.

Vanskeligheden ved disse fortællinger er, at de er fyldte med symboler. Og da symboler ikke er entydige, blir det meget vigtigt at finde ud af hvordan hver enkelt deltager i processen,forholder sig til de billeder et symbol danner på nethinden.

TRÆET I VORT LIV

Hvor forskelligt vi opfatter symboler og begreber gik op for mig, da vi som noget af det allerførste på seminaret fik til opgave at tegne »træet« i vort liv. Det træ som indeholdt alt det som vi forbandt med »træet« i vores liv. Og det var jo utroligt så meget hver enkelt deltager på seminaret, fortalte om sig selv, gennem det at tegne sit »træ«.

Gennem diskussionerne og samtalerne på resten af seminaret, blev dette indtryk af hver enkelt fastholdt, så man bedre forstod den enkeltes synspunkter.

Det blev også klart for mig, at eventyrgenren har en afpolitiserende effekt, forstået på den måde, at man glemmer sig selv og sine holdninger i almindelighed med det resultat, at eventyrets lidt »uklare« univers overtager helt.

Personligt blev det næsten en åbenbaring for mig, at jeg pludselig blev klar over hvorfor jeg har set så mange mislykkede forestillinger, der var bygget over eventyr, myter og sagaer.

Vanskeligheden ved at dramatisere disse gamle historier ser for mig ud til at være den, at fortællingerne fra forfatterens, og tidens, hånd, i sig selv er så fulde af billeder, at man ved en dramatisering laver en ostemad med ost på.

Måske står man sig bedst ved at lade dem vedblive med at være historier i det dertil indrettede etui, bogen!

Men hvis man nu vil dramatisere sådan en fortælling, fordi den siger een noget. Hvordan gir man den et scenisk sprog der taler til folk i dag? Ja, det fandt vi ikke ud af. Men jeg fandt dog ud af så meget, at hvis historien

7 TEATERFESTIVAL I ODENSE 28.-31. OKTOBER

Information . Billetsalg
Rosenhaven . 66 14 00 00

Festivalen støttes økonomisk af:
Odense Kommune, Fyns Amt,
Kulturministeriet og Teater og Dans i Norden

VELKOMMEN TIL 7. TEATERFESTIVAL I ODENSE

Her på siderne præsenterer vi de forestillinger, du kan se på 7. TEATERFESTIVAL I ODENSE.
Der er 10 udvalgte spændende danske kvalitetsforestillinger og 3 udenlandske gæstespil – alle forestillinger spiller 2 gange, så der er rige muligheder for at kombinere sig frem til at se rigtigt meget teater i de fire festival-dage

7. TEATERFESTIVAL I ODENSE støttes økonomisk af Odense Kommune, Fyns Amt, Kulturministeriet, Teater og Dans i Norden og Tuborgs Grønne Fond.
Ansvarlige for arrangementet er:
TEATERCENTRUM I DANMARK,
Musikteatret UNDERGRUNDEN,
Teatret SKÆGSPIRE, ODENSE TEATER,
FORENINGEN AF SMÅ TEATRE og
ODENSE KOMMUNE

SÅ BILLIGT ER DET:

Billet-priser:	Løssalg	75 kr.
	m. rabatkupon (ARTE/DT)	55 kr.
	Ungdomsrabat	35 kr.
	»pakke« (3 forsk. forestillinger):	125 kr.

SÅ LET ER DET:

Brug kuponen på bagsiden til at bestille billetter – eller ring på billet-telefonen 66 14 00 00 (indtil 25. okt. mellem 10 og 14 – derefter 10 – 20)

FESTIVAL-SEKRETARIAT

(fra 25. oktober)

10.00 – 20.00

ROSENHAVEN
Filosofgangen 19
5000 Odense C.
tlf: 66 14 00 00

OG SÅ ER DER JO OGSÅ:

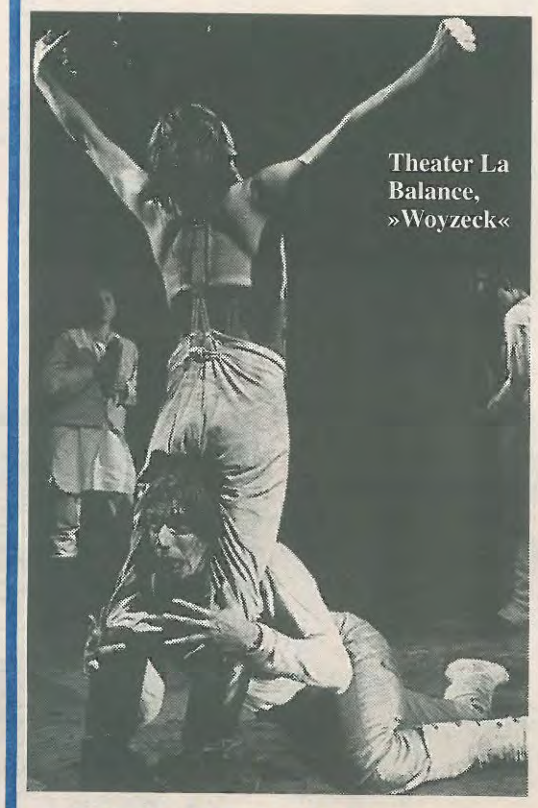
scenografi-seminar, scenografi-udstilling, distributions-seminar, »kaffe-klub«, festival-bar, nat-café – og alt det andet, der sker i Odense.
Læs videre om forestillingerne og om alt det andet, der hører med til 7. TEATERFESTIVAL I ODENSE.

TEATER PERO (Sverige)

Hamlet – en stand up

Varighed: 120 min.

En tragikomisk beretning af Brødrene Shakespeare.
Den klassiske fortælling er her vendt noget op og ned i denne utraditionelle fremførelse, hvor den svenske skuespiller Roger Wästberg spiller samtlige roller: Ofelia, Laertes, Rosenkrans, Polonius, Gertrude, Hamlet...
Roger Wästberg blev i 1991 kåret til årets bedste turnéskuespiller i Sverige. Forestillingen gennemføres med støtte fra *Teater og Dans i Norden*.

Theater La Balance, »Woyzeck«

THEATER LA BALANCE

Woyzeck

Varighed: 105 min.

Franz Woyzeck er soldat. Han har en kæreste og et barn uden kirkens velsignelse.
For at brødføde dem, tjener han ekstra penge ved at barbere sin kaptajn og være forsøgsobjekt for kasernelægen.
Men inde i Woyzeck vokser en uro. Når han lukker øjnene, hører han stemmer...
Stoffet til *Woyzeck* fandt *Georg Büchner* i nogle retsmedicinske betænkninger, udfærdiget i forbindelse med et mord i Leipzig. I 1821 havde her en Johann Christian Woyzeck i jalousi stukket sin kæreste ned. Retsmedicineren erklærede ham for tilregnelig og ansvarlig for sin handling, og i 1824 blev han offentligt halshugget.

KOMPONENTERNE

Cockpit

Varighed: 100 min.

Allerede som barn formår han at udløse tvangsforflytninger af store menneskemængder i sit hjemland.
Via sine forældres telefon.
Som voksen snyder han sig til en priviligeret akademisk løbebane og gennemtvinger en ellers uopnåelig rejsetilladelse ud af Østeuropa ved kynisk at udnytte sine nærmeste.
I Vesten kontakter han en efterretningstjeneste, angiveligt det amerikanske CIA, og starter en klassisk agentvirksomhed.
Han opererer som manipulator over hele verden, under dække og skjult bag utallige identiteter. Overalt hvor han kommer frem, udnytter han sin omgivelser ud fra en filosofi om, at mennesker kan og altid har kunnet manipuleres til at handle efter bestemte mønstre.
Efter en roman af Jerzy Kosinski. Med Niels Skousen.

Paraplyteatret, »I hovedet på en gammel hat«.

»TEATRET«

Den komiske tragedie

For unge og voksne
Varighed: 80 min.

Hvornår er jeg egentlig mig selv? Hvor kommer alle de roller fra, som jeg ta'r på mig?
I *Den komiske tragedie* sidder alle rollerne oppe i himlen og ser ned på menneskene, og forsøger at finde de personer, der skal få dem til at leve.
En rollefigur springer ned på jorden og forsøger at tage kommandoen over vores skuespiller. Det bliver en dramatisk tvekamp, hvor vi får mulighed for at grine af det, der i virkeligheden gør ondt.
Glimtvis møder vi den angste skuespiller bag rollen, men vi oplever også, hvordan rollen giver ham mod til at springe ud i det, som enhver skuespiller og ethvert publikum drømmer om – friheden til med fantasiens hjælp at kunne flyve.
- Og vi ser, hvordan virkelighed og fantasi er hinandens forudsætning, hvis kærligheden skal have en chance.

GYULA MOLNAR (Italien/Ungarn)

Tre små selvmord

For børn og voksne fra 10 år.
Varighed: 60 min.

Det første selvmord begås af en Alkazelzer, der ikke må hoppe rundt med bolcherne, der konstant gemmer sig i en papirspose. Et glimrende indlæg i racismedebatten...
Det andet selvmord begås af Jørg, en svensk tændstik, der forelsker sig i Pita, en kaffebønne. Pita gemmer sig, bliver kværnet, der bliver brygget kaffe af hende, og med denne kaffe skriver Jørg hendes navn.
I Det tredie selvmord er de agerende et pund kaffe, en kokosnød, en tube Brylcreme og en kam – det hele æltes sammen.
De to første selvmord er uden tekst, det tredie er sort sprog – og forestillingen slutter med et digt om tiden.
Objektteater for alle over 10 år.

»Teatret«, »Den komiske Tragedie«,

PARAPLYTEATRET

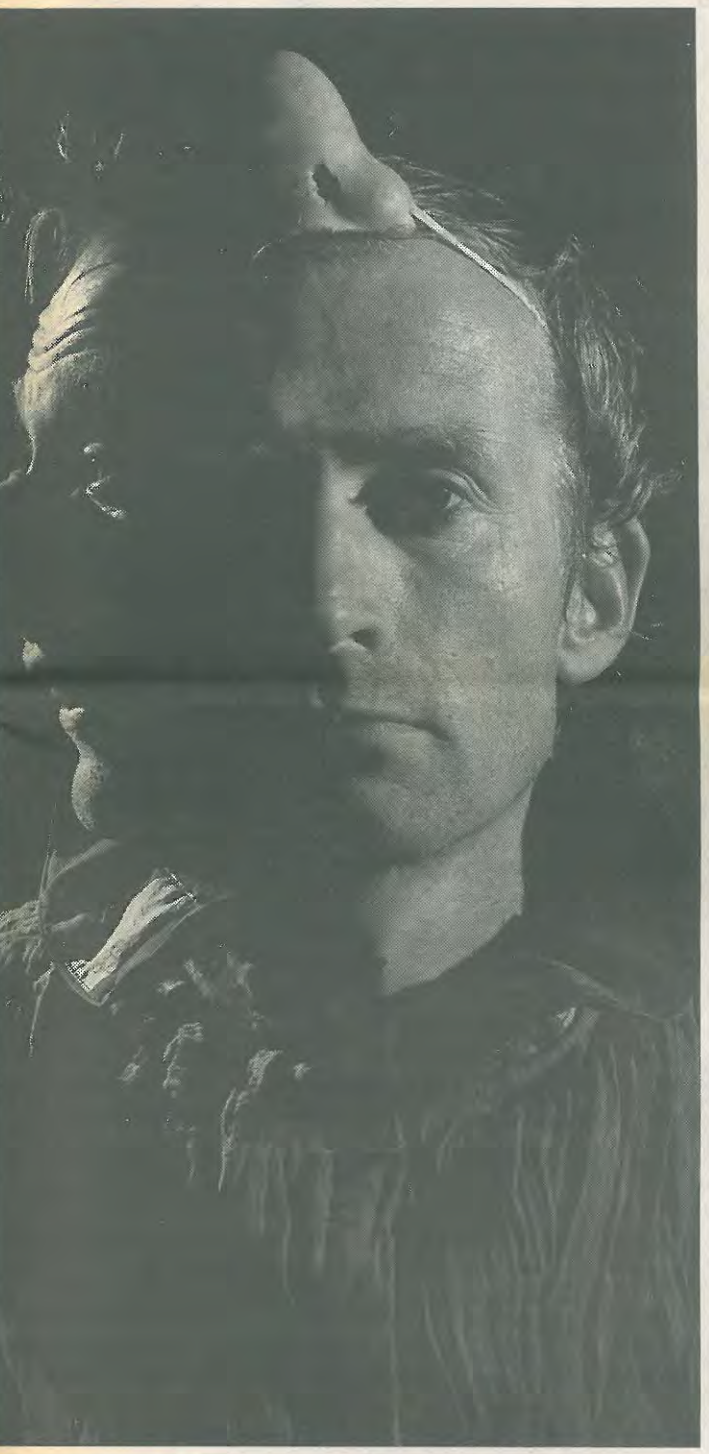
I hovedet på en gammel hat

For de 4-8 årige og voksne
Varighed: ca. 80 min.

Udenfor står *musikeren* sammen med børnene. Han prøver at spille i takt til metronomen på *helicon*. Rengøringsdamen fortæller ham, på *sønderjysk*, at han forstyrrer *kærligheden* og ... forestillingen er begyndt, uden at vi har været i spillelokalet endnu. Inde i spillelokalet står den store malers store hat, og inde i den sidder kærligheden og øver sig, for ellers forsvinder den.
Musikeren, rengøringsdamen og børnene sætter sig på hattekanten og lytter. Rengøringsdamen bliver en *engel*, musikeren bliver en engel, og sammen med børnene går de ind i den store malers store hat. Derinde går forestillingen videre med en tur i himlen, helvedet og tilbage igen. Musikeren vil hellere spille sin koncert, men kærligheden får ham til at fortælle om det lille hus i Vitebsk, i Hvide-Rusland, hvor man ikke kan fange husdyrene, og hvor den store maler (*Chagall*) blev født.

KOM DE BAGFRA
Den grønne pavillon
Varighed: 60 min.

En grøn pavillon er opstillet – som en monolit eller et levn fra en anden tid står den der midt i støvet. På en stol inde i pavillonen sidder en skaldet mand med bøjet hovede. Pludselig begynder stolen at dreje rundt...
Den grønne pavillon handler om
...parkbetjenten der efter en fugtig eftermiddag falder i søvn i pavillonen...
...rumkaptajnen hvis drømmende hjerne smelter sammen med computeren...
...den lille pige der foretrækker en giraf frem for en rangle...
...den handelsrejsende der ønsker at redde alle børn ud af borgerkrigshærgede stater...
Moderne *performance*-teater hvor mange kunstneriske elementer bliver benyttet til at skabe et unikt og sært univers.

BAGGÅRDTEATRET & ODENSE TEATER
Blommen i ægget
Ungdomsforestilling
Varighed: 75 min.

Unge elskende, kåde sommergæster og udslukte selvmordskandidater tiltrækkes af den nye bro. De standser gerne på midten og betragter den storslåede udsigt med byen til den ene side, skoven til den anden og vandet dybt, dybt nede.
En tidlig morgen driver liget af en 16-årig pige i land tæt ved broen.
Under efterforskningen oprulles pigens sidste leveår og de begivenheder, der førte frem til hendes død.
Hvordan og *hvorfor* døde hun?
Hvordan kunne den pæne pige fra det pæne hjem ende sit liv på den måde?
En ihærdig kriminalassistent sættes på sagen, og han begynder at optrevle mysteriet om pigens pludselige død i håbet om at finde frem til sandheden.

PROJEKT-TEATRET
Du er min mor
For unge og voksne fra 16 år.
Varighed: 80 min.

Alderdommen er lang. Vi lever længere end nogensinde før. – For længe måske? Er alderdommen en byrde for de gamle og for os, som endnu ikke er nået så langt?
Du er min mor er en dialog for een skuespiller – tankevækkende og med megen humor.
Her fortælles om et inderligt møde mellem mor og datter; rollerne viskes ud og byttes om, fuldstændig som tiden – minderne dukker op og forsvinder, fyldt af tårer og latter.
De to generationer ser forskelligt på tingene, men finder hinanden i kærlighed; og sandheden om livet, døden og dem selv tumler rundt for dem.
Men under det hele består kærligheden.

ricketts dance co., »Organs«.

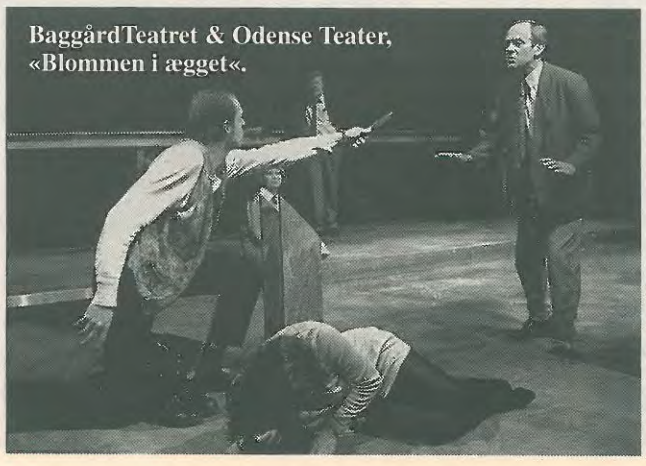
ricketts dance co.
Organs
Varighed: 60 min.

Stykket tager udgangspunkt i seksualitetens stereotyper og klicheer.
Hvordan kvinder behandler mænd, og mænd behandler kvinder.
Hvad sker der, når rigtige mænd demonstrerer deres færdigheder i mavedans? – eller når femmes fatales udforsker stunt-teknik?
Tilføj en tømrers hammer og en skrøbelig tekop, tykke sorte sko og selskabskjoler med pailletter.
Sorte øjne og skaldede hoveder.
Det handler om *organs* og er akkompagneret af *organs*...

Teatret Møllen, »Jean de France«.

TEATRET MØLLEN
Jean de France
Varighed: 90 min.

En historie aktuel med sit budskab og lun i sit lune.
I en tid med åbne grænser – men hvor »os nok« og »bedre værd« er stueren snak – har vi ment, at det er tiden til at lade Jean de France eller på dansk Hans Frandsen gå på barrikaderne.
Forestillingen spilles af tre mænd, der både gør det som de unge elskende, vrede svigermødre, kloge fædre og som Jean de France.
En ung håbefuld, der vovede at rejse udenlands.

BaggårdTeatret & Odense Teater, «Blommen i ægget«.

MAMMUTTEATRET
Jernbyrd
Varighed: 105 min.

I 1988 skrev den da 25-årige svenske dramatiker Magnus Dahlström forestillingen *Jernbyrd*, som viser otte mennesker i et lukket rum. Syv monologer, syv forbrydelser mod den menneskelige orden.
Syv dødssynder: Tyveri, hustruvold, børnemishandling, incest, pyromani, kastration eller ikke-handlen i livsvigtige situationer. Det ottende menneske er den, der tvinger og lokker bekendelserne frem. Det er også ham, der gør opmærksom på, at der er noget, der aldrig bli'r sagt: Det skrig, den bøn, der ligger under de syv monologer – bønnen om tilgivelse.

ASKO SARKOLA (Finland)
En landmålers historie
Varighed: 50 min.

»Det der med at flygte, det er farligt. Næsten som i en gyser, en rigtig actionfilm. Der er ingen du kan stol på. Man skal være tålmodig, fornuftig, og man skal have heldet med sig.«.
En lantmätares historia bygger på en virkelig begivenhed. Det er beretningen om, hvordan en helt almindelig familie pludselig – uden egen skyld – bliver kastet ud i et mareridt.
I disse tider – med stigende racisme og fremmedhad – er det vigtigt at fortælle netop denne historie.
Forestillingen gennemføres med støtte fra *Teater og Dans i Norden*.

DET SKER OGSÅ I ODENSE, MENS DER ER TEATERFESTIVAL:

NATCAFÉ I ROSENHAVEN
Der serveres alle dage fra kl. 22 fræk, sjov og musikalsk overraskende underholdning efter teatertid.
Mød navne som – Villys Kaffeklub (musikalske gags), Marianne Knorr, Jan Møller, Mimeteatret, Niels og Kaja Phil (opera), Bruno og Walter Bo's Familieorkester, Agnethe Bjørn m.fl. med J. Brel sange. Jesper Buhl, Skrubsakkerne

TEATRE I ØVRIGT

ODENSE TEATER
Store scene 29.10. kl. 20.00
Yvonne – og prinsesse af Burgund
Billetter Odense Teater
66 12 00 52

VINTAPPERTEATRET
28. & 29.10. kl. 20.00
30.10. kl. 16.00
Célimene og Kardinalen – Misantropen II
Billetter Vintapperteatret og festivalsekretariatet

TEATERGRUPPEN GADESJAKKET
Tågedronningens hjerte
(8 år og op)
28.10 & 29.10. kl. 19.30.
Billetter Gadesjakket og festivalsekretariatet

BØRNETEATRET SKÆGSPIRE
Hr. Bøgelund bli'r mor
28.10. kl. 9.30 & 11.00
29.10. kl. 9.30 & 11.00
30.10. kl. 11.00
Billetter Børneteatret Skægspire og festivalsekretariatet

ODENSE I ØVRIGT

MUSIKHUSET RYTMEPOSTEN
28.10. Outskirts Of Infinity/ engelsk blues rock
29.10. Zeppelin Jam
30.10. Folkclub Fyn Festival

BRANDT'S KLÆDEFABRIK
Grafisk Museum – Fra Skydebilleder til klistermærker
Kunsthallen
David Nash – Engelsk skulptur
Outsider USA – billeder
Peter S. Carlsen – billedkunstner
Fotomuseet – Fotografiske Fabler

FYNS KUNSTMUSEUM
Den tyske kunstner Hartmut Böhm

CARL NIELSEN SALEN
28.10. kl. 20.00
Mattias Aeschbacher
29.10. kl. 20.00
Grieg, Tjajkovskij, Maxwell-Davies.

Kom De Bagfra,
»Den grønne pavillon«.

BILLETTER

Priser: løssalg: 75,- kr.
3 forskellige forestillinger (»pakke«): 125,-
rabatkupon: 55,- kr.
(ARTE- & DT-kuponer)

BESTILLING OG AFHENTNING AF BILLETTER:

indtil 25. okt.: ved indsendelse af nedenstående kupon eller ved telefonisk henvendelse til Rosenhaven tlf. 66 14 00 00.

25. – 31. okt.: Festivalsekretariatet i Rosenhaven, Filosofgangen 19, tlf. 66 14 00 00 eller på spillestedet fra 1/2 time før forestillingens begyndelse.

Dag	Kl.	Nr.	Titel	Pakke 3 for 125,-	Løssalg á 75,-	Rabatkupon á 55,-	Ungd.-rabat á 35,-	*)
Tor	20.00	1	Jean de France					
Fre	16.30	2	Jean de France					
	17.00	3	Den komiske tragedie					
	17.00	4	Woyzeck					
	20.00	5	Du er min mor					
	20.00	6	Cockpit					
	20.00	7	Den grønne pavillon					
	22.00	8	Woyzeck					
Lør	13.00	9	Cockpit					
	13.00	10	Den grønne pavillon					
	15.00	11	Organs					
	15.00	12	Blommen i ægget					
	17.00	13	Den komiske tragedie					
	17.00	14	I hovedet på en gl. hat					
	17.00	15	Du er min mor					
	20.00	16	Organs					
	20.00	17	Blommen i ægget					
	20.00	18	Tre små selvmord					
	22.00	19	Hamlet – en stand up					
Søn	13.00	20	I hovedet på en gl. hat					
	13.00	21	Jernbyrd					
	13.00	22	Tre små selvmord					
	15.00	23	Hamlet – en stand up					
	15.00	24	En landmålers historie					
	17.00	25	En landmålers historie					
	17.00	26	Jernbyrd					

Adgangskort til natcafé á 50,- (skriv antal)

Navn:

Adresse:

Tlf.nr.:

*) På grund af begrænset billetudbud kan forestillingerne være udsolgte. Alternative ønsker kan prioriteres i rubrikken længst til højre.
Kuponen indsendes sammen med betaling i check (i kuvert mrk. »Festival«) til Rosenhaven, Filosofgangen 19, 5000 Odense C.
Billetterne kan afhentes på Festivalsekretariatet i Rosenhaven fra 25. okt. kl. 14.00.

MammutTeatret, »Jernbyrd«.

SCENOGRAFIUDSTILLING

Få et indblik i scenografiens forunderlige verden.
Udstilling i Odense rådhushal.
Fernisering torsdag d. 21.10. kl. 13.00
Alm. åbningstider:
Man.-ons. Kl. 8.00 – 16.00
Torsdag Kl. 8.00 – 17.30
Fredag Kl. 8.00 – 12.00
Festival åbent:
Fredag d. 29.10. kl. 8.00 – 12.00
Lørdag d. 30.10. kl. 10.00 – 14.00
Søndag d. 31.10. kl. 10.00 – 14.00

SCENOGRAFISEMINAR

»Scenografen i processen« d. 29.10. kl. 9.30 – 15.00
Mag. 4. afd. Slotsgade 5, mødelokale 3.
»Bruger vi scenograferne rigtigt i de små teatre?«. Oplæg – debat – provokation.
Husk tilmelding.

MØD NOGLE MARKANTE TEATERPROFILER

Teatret Kom De Bagfra
Claus Flygare/ Mammutteatret
Malte Claudio Lind/ Komponenterne
Tid og sted offentliggøres senere.

ALTERNATIVT TEATERDISTRIBUTIONSNET

Hvorledes styrker vi formidlingen af teater til specielt det yngre teaterpublikum?

Seminaret er åbent for aktivitetshuse, højskoler, gymnasier, handelsskoler, kulturhuse, kommuner, amter, teaterforeninger, teaterproducenter og teaterarrangører, og finder sted på Vintapperteatret lørdag d. 30.10. kl. 9.00 – 11.00.
Husk tilmelding.

Jeg tilmelder mig ❑ **Scenografiseminar**
❑ **Alternativ teaterdistribution**

Navn: _____

Adresse: _____

Tlf. nr.: _____

Sendes til: Festivalsekretariatet
Rosenhaven
Filosofgangen 19
5000 Odense C

Sigurdteatern, »Jag går på sol«.

Teaterværkstedet Den Blå Hest, »Hvor har du været så længe«.

ung kvinde (hvalens sjæl). Ravnen lover at holde sig fra lampen, men får selvfølgelig slukket den, hvorefter sjæl og hjerte dør. Ravnen redder sig dog i land på den døde hval, forvandler sig til en mand — og tager æren for ene at have dræbt hvalen. Hvad der skaffer ham/den stor berømmelse blandt menneskene...

I øvrigt et smukt apropos til det norske værtslands enegangs-beslutning om at genoptage den kommercielle hvalfangst; noget der har fået verdensopinionen i kampberedskab.

TUKAKS EFTERFØLGER

Forestillingen har både sjæl og hjerte, og Rassi Thygesen flakser med fin kontakt til børnene energisk rundt som ravnen — dog med tendens til at søge at trække for mange billige point på den bekostning. Den smukke sjæl spilles modsat *for* konturløst og bliver nærmest en levende rekvisit. Ærgerligst er dog, at forestillingen bygger sig selv dramatisk op — for derefter pludselig at overlade historien til sig selv, som om dramatikken slap op.

Silamiut, der er Grønlands eneste professionelle teater, var dog et charmende bekendskab og er tydeligvis en gruppe, der vil og kan komme videre. De støttes af det grønlandske hjemmestyre med 430.000 kroner til administration, søger fondsmidler til produktionerne (en voksen og en børneforestilling om året) — og har netop fået overdraget ansvaret for uddannelse af grønlandske skuespillere fra det Jyllandsbaserede Tukak-teater, som både Hjemmestyret og det grønlandske teatermiljø åbenlyst betragter som kunstnerisk brændt ud.

ØRNE-RAP

Det kan man bestemt ikke sige om *Teater Pero* fra Stockholm, der sammen med kollegerne fra Sigurdteatern udgjorde festivalens kvalitative højdepunkter.

»Den höjdrädde örnen Örjan« kan klare sig med en trappestige og Magnus Lundblads smukt pointerede spil, mimik og akrobatik for at videregive den næsten for søde historie om, hvordan skovens mindste fugl, fuglekongen, lærte den store ørn at overvinde sin i den branche ret så upraktiske højdeskræk. Med indlagt »ørne-rap« var den forestilling på vingerne fra start til slut og fløj lige ind i de kvalitetsbevidste tilskueres hjerter.

Også islandske *Leikbrúdland* var flyvende fra start med deres »Ikke Le«, der bygger på et gammelt Edda-digt om kampen mellem aser og jætter og det afsluttende ragnerok.

Det er dukketeater med humor og finurligheder og et brag af en start, hvor de tre norner/vølver er lysende ansigter i et ellers bælgmørkt rum. Siden følger flotte løsninger omkring verdens skabelse, halvjætten Lokes rænkespil og den grådige Fenrisulv. Kvaliteten falder efter en (unødvendig) pause, selvom ideen med at publikum skal hjælpe med at redde solen ved at klamre sig til/gnide på de udleverede perler, er en sød ide.

Også *Studio Teater* fra Trondheim har kastet sig over mytologien med »Sangen om Rama«, men her er det den indiske beretning om gude-reinkarnationenen Rama og hans kamp med dæmoner og onde ånder.

Også her er der flotte løsninger, masser af indisk stemning i musik, røgelsespinde og bevægelsesmønstre. De medvirkende slider bravt i det for at fremstille de mange karakterer. Det er en lang historie og en lang forestilling, og spillerne havde svært ved at holde intensiteten i live. Og så var den måske lidt vel selvhøjtidelig og stiv i fremstillingen, men det kan skyldes, at det er en relativ ny forestilling.

DET SAMLEDE NORDEN

Der var flere (gode) forestillinger med i dette nordiske træf, hvor man har lov til at forvente noget ekstra, når der nu er tale om specielt udvalgte stykker.

Disse forventninger blev måske ikke helt indfriet — eller også var de for høje. Man kan dog konstatere, at nordisk børneteater fortsat befinder sig på et højt niveau, at den gode gamle trappestige fra 70'ernes gruppeteater synes at have fået et comeback (Pero og Sigurd) og at musikken har vundet større indpas i forestillingerne. En »trend«, som også kunne opleves ved børne- og ungdomsteaterfestivalen i Aalborg.

Det kneb for de norske børn altid at kapere de sproglige udfordringer, som de øvrige nordiske og udenlandske grupper gav dem, men generelt var der hele tiden et engageret festivalpublikum på banen til festivalforestillingerne, hvoraf flere kan tænkes at komme til Danmark — enten i originaludgave eller i dansk bearbejdning.

Og i disse EF-unioniseringstider er det en tilbagevendende kilde til glæde at opleve, hvor fantastisk godt — sprogligt, kulturelt og adfærdsmæssigt — de nordiske landes teaterfolk går i spænd.

At se festivaldeltagere fra fem nordiske lande i seriøse snakker og muntert samvær burde straks få Det Samlede Norden på regeringschefernes handlingsplan....

siger mig noget, så må det være i relation til det menneske jeg er i dag. Det vil sige at jeg blir nødt til at finde en form, et scenisk sprog, nogle regler der kan formidle »symbolerne« på et nutidigt forståeligt sprog.

UTROVÆRDIG

Vi så nogle filmklip fra »Brødrene Løvehjerte«, hvor sproget, formen var lagt an på en form for naturalisme, realisme. Meget spændende, indtil vi skal have den frygtelige drage ind på scenen. Indtil da var man opslugt af historien, levede med i den. Pludselig dukkede dragen op bag en bakkekam, og en hvilken som helst idiot kunne se og føle, at den var af pap.

Pludselig blev historien utroværdig. Uanset hvilken historie vi fortæller, vil vi gerne have at den er troværdig. Det er troværdigheden af det vi ser på scenen der gør det til godt teater.

Derfor er det vigtigt at vide, at en god historie ikke fortæller sig selv. Det er en fordel at den er god, men man skal ikke læne sig op af den, for det er nu man skal finde det sprog der skal formidle den.

Dette sprog kan man kun finde hos sig selv.

Günther Mansdotter er kunstnerisk leder på Børneteatret Filuren i Århus

TEATER OVER GRÆNSERNE

Tampereen Teatterikesä / Tammerfors Teatersommer / Tampere International Theatre Festival

Teatergruppen Mariehønen fra Danmark havde den store fornøjelse at deltage i 25-års jubilæums festival i Tampere / Tammerfors i Finland.

Vi fik økonomisk støtte fra Teater og Dans i Norden og kvitterer her med et lille referat fra en stor tour.

Der er lang vej fra Randers til Tampere, men det var turen så rigeligt værd!

På vej til festival besøgte vi Sigurdteatern i Västerås i Sverige og spillede forestilling på Länsteatret. Sigurdteatern traf vi på Nordisk Teaterfestival i Kristiansand, Norge i maj 93. Vi har lagt planer for samarbejde i 94.

I Finland opførte vi vore to småbørnsforestillinger. Vedlagte pressefoto af Maarit Kytöhar viser, at det også regnede meget i Finland. Regnen startede, da Alabado Theatre fra Cameroun optrådte ved åbningshøjtideligheden.

I festivalugens løb så vi blandt meget andet:

Finsk og fransk gadeteater,

dygtigt og vittigt finsk danseteater ERI og enestående Denise Stoklos fra Brasilien.

Byen Tampere bød endvidere på sightseeing-bådture, akvarium, delfinarium, planetarium, udsigtstårn, jazz, modeshow med sjove finske hatte og meget andet.

Vi stødte på svenske Pero og norske Unni, som vi også havde truffet i Kristiansand. Vi får på denne måde knyttet de herligste bånd på tværs af lande- og sproggrænser.

Mange teaterhilsner og KIITOS fra Teatergruppen Mariehønen

KULTURKRAFT I HORSENS

Kaskadeteatret afviklede sin hidtil største festival 17.-19. september

Af Carsten Jensen

Dronningebesøg med tilhørende børnevenligt gallaprogram i forbindelse med indvielsen af udvidelsen af byens store teaterbygning, tryllefestival og den store årlige børne- og ungdomsfestival har været tre kulturelle højdepunkter i Horsens i september måned.

Det er Horsens Ny Teater, der har været en central ramme for alle tre begivenheder – og så er det ikke så nyt endda. Den oprindelige teaterbygning blev nemlig indviet allerede i 1909. I 70'erne og 80'erne lå den tom og øde, for så at blive genindviet i 1991 – og nu er der føjet 1400 kvadratmeter, inklusive cafe og en ny lille scene, til Horsens Ny Teater.

Det var derfor naturligt, at teaterbygningen udover sin naturlige funktion som forestillingssted også var ramme for de sociale sammenkomster mellem teaterfolk, arrangører og tilrejsende gæster under Kaskadeteatrets store børne- og ungdomsteaterfestival, der blev afviklet i weekenden 17.-19. september.

IKKE MERE UDELUKKENDE FOR BTS-TEATRE

En festival, der i år omfattede mere end 30 teatergrupper, flere end 60 forskellige forestillinger og næsten 150 opførelser. Og fik arrangørerne fra Kaskadeteatret til at annoncere begivenheden som »Danmarks største udbud af professionelt børne- og ungdomsteater«...

Kaskadeteatret optrådte både ved teaterindvielse, dronningebesøg og festival med sin store sommerforestilling, »Hotel Danmark« (Foto: Tommy Wölk).

Jamen, hov – den store festival i april, arrangeret af UBOT/Teatercentrum, er da trods alt meget større!? Er det så en provokation mod april-arrangementet, der kalder sig »*verdens* største festival«, eller er det ordet *professionelt,* man skal lægge mærke til, fordi der her ligger en hentydning til de løbende diskussioner om den springende kvalitet ved april-festivalen, hvor revl og krat inden for dansk børneteater er deltagere?

En lille festivalsnak med Jan Torp fra Kaskadeteatret afslører, at det nok er det med kvaliteten, der ligger mest lige for.

Den har Horsens-festivalen hidtil søgt at garantere ved kun at invitere teatergrupper, der er medlem af Børneteatersammenslutningen. Men det kriterium er under forvandling:

Jan Torp: »Der har været en del aflysninger i år – bl.a. har Artibus og Gadesjakket afmeldt forestillinger, som de selv fandt utilfredsstillende, der har været brækkede hænder og uventet rejseaktivitet m.m., og derfor har vi inviteret andre teatergrupper, som vi dels fandt interessante og som dels kunne være potentielle kommende medlemmer af BTS«.

ÅBEN FOR HENVENDELSER

Det betyder, at festivalen i år havde Jakob Mendels Teater, Refleksion, Replikken, Det Lille Turneteater og Nørregaard & Reiches Teater blandt de mange deltagende kulturproducenter. Og spørgsmålet er nu, hvor udvælgelsen stopper?

Jan Torp: »Næste år vil alle BTS-teatre stadig være velkomne, men vi vil fortsat være åbne over for henvendelser fra interesserede teatre, gode ideer – og fx. som i år opfordringer fra Teaterrådet om at en gruppe kan deltage, så rådets medlemmer har mulighed for at vurdere denne ved festivalen.

Der er selvfølgelig nogle, der pga. deres manglende professionalisme eller ditto kollegiale adfærd diskvalificerer sig selv, men hvis fx. Susanne Theils Familieteater (der kan få mange børneteatergrupper til at se rødt, red.) meldte sig, ville vi da tage imod dem med kyshånd – og straks sørge for at arrangere en forestilling, hvor alle de andre teatergrupper fik lejlighed til at se dem...«

Der er åbenbart masser af hjerte- og husrum. Men hvor går grænserne for vækst i Horsens?

Jan Torp: »Der er principielt ingen grænser. Alene i år ville vi have haft plads til et par hundrede forestillinger, og der er flere egnede spillesteder, vi slet ikke har taget i brug endnu. Og heller ikke billetsystemet vil volde problemer. Det kræver blot lidt flere ressourcer, så organisatorisk kan vi sagtens klare en fortsat vækst«.

INGEN SURE MINER

Som bekendt starter Kaskadeteatret billetreservationen flere måneder før festivalstart, og jo større arrangementet bliver, jo flere aflyste forestillinger vil der sandsynligvis blive. Som i år, hvor Jan Torp dog hårdnakket hævder, at man stort set ikke har set sure miner af den grund:

»Det er jo også sådan, at mange hjemmefra har lagt et måske *for* tæt program for sig selv, og aflysninger kan give mulighed for en behagelig kaffepause — eller måske muligheden for at se noget uventet. Og så skal man lige gøre sig klart, at dette er en festival, der giver *teatret* mulighed for at vise sine forestillinger og at det også er *teatret* og ikke festivalen, der evt. aflyser. Så evt. surhed bliver vel så rettet mod teatret og ikke os.«

Jan Torp har aldrig lagt skjul på, at festivalen primært er til for at »forkæle« brugerne, børnenes indkøbsrepræsentanter og kulturelle tillidsfolk, og det er da også i år et flot og velorganiseret arrangement, som Kaskadeteatret og den store stab af frivillige hjælpere har stablet på benene. Det er – til forskel fra den store april-festival samtidig en uvurderlig fordel, at festivalen ligger fast i samme by år efter år.

Det betyder bl.a. »kloge brugere«, der kender forhold og betingelser på forhånd. Og det betyder masser af roser fra dem til arrangørerne — selvom Jan Torp understreger, at festivalen ikke er ment som en promovering *af Kaskadeteatret* men af Danmarks gode børneteater.

DET SCENOGRAFISKE LANDSKAB

Teatergruppen Fair Play i Holbæk var fra 10.-17. september vært for et internationalt træf for scenografer og beslægtede kunstnere, der deltog i workshop, seminarer og fri kunstnerisk udveksling.

Mødet – »The Meeting« – var navnet og temaet på træffet, der byggede videre på den begyndelse, der blev taget med Quadrianalen i Prag i 81 (som Annelis Skipper, drivende kraft i arrangementet deltog i og berettede om i BTA) og som vil fortsætte med Holland som vært i 1994.

De medvirkende scenografer fra bl.a. Grækenland, Ungarn, Slovakiet, Holland, Polen og England medbragte egne udstillinger, som blev vist i byen. Men de egentlige og overdådige rammer var en forladt fabrikshal i Holbæks østlige havnekvarter, Egelsborg, hvor et i bogstaveligste forstand grænseoverskridende kunstnerisk landskab blev bygget op af de mange scenografer.

Mødet havde fornemme protektorer i undervisningsminister Ole Vig Jensen, Holbæks borgmester og ASSITEJs generalsekretær, Michael Ramløse, der sørgede for moralsk og praktisk støtte, mens de økonomiske bagmænd udgjordes af Vestsjællands Amtskomune, Holbæk kommune og Sammenslutningen af Danske Scenografer.

ÅBNING AF DANSESCENEN

Efter at have været uden scene siden sin etablering som egnsteater i Københavns Kommune i januar 1992 blev Dansescenens hus indviet den 26. august i pendantbygningen til Kanonhallen på Østerbro Kaserne.

Efter taler af bestyrelsesformand Erik Agergaard og kulturborgmester Tom Ahlberg præsenteredes åbningsprogrammet. Det bestod af uddrag af tre danske kompagniers repertoire og en koreografi af nordmanden Anderz Døving sat op til lejligheden med danske dansere.

Lederen af Dansescenen, Karen Vibeke Hansen skriver i forordet til programmet for efterårssæsonen, at interessen for at bruge stedet allerede har været stor både fra danske dansegruppers side som for udenlanskes, hvilket programmet også bærer præg af.

Tre danske grupper: ricketts dance co., New Now Dancers og Teatret Dance Lab viser deres forestillinger og to udenlandske danseteatre gæstespiller. Det drejer sig om Carol Solomon Dance Compagny, USA og Aurinkobaletti & Dansteatern Raatikko, Finland.

Desuden huser stedet også en Contact Improvisation Conference.

abs

TEATERHUSET AVANT GARDEN

Den 11. september så et nyt teaterhus i Trondheim dagens lys, da Teater Avant Garden officielt slog portene op.

Huset rummer flere teatergrupper — bl.a. Studio Teater, Det Lille Musikkteater og Petrujska Teater — og vil producere forestillinger for både børn og voksne i lokalerne, hvor en snes mennesker vil have deres daglige virke.

Som det fremgik af det nordiske indstik i BTA 81, håbede man at flytte ind allerede i november sidste år, men nu er teaterhuset i Olav Tryggvasonsgate 5 altså klar til at være Trondheims nye kulturelle samlingssted.

MASKEN OG BALTIKUM

Egnsteatret Masken fra Nykøbing Falster var fra 11.-19. september arrangør af et tematisk teatertræf, »Balticum Theatrefestival«.

Teatergrupper fra en halv snes lande deltog, heriblandt selvfølgelig fra Letland (Liepaja), Estland (Endla) og Litauen (Kaunas), men naboerne fra Sverige, Finland, Rusland, Polen og Tyskland var også repræsenteret.

I forbindelse med festivalen blev afholdt et seminar med titlen »Teaterorganisation i Danmark. Demokrati og ytringsfrihed«.

BØRN, KUNST OG BILLEDER

Landsforeningen af samme navn inviterer i dagene 11.-13. november til konference om »levende billeder«. Med oplæg, optræden, udstillinger og debatter vil man sætte fokus på billeder der bevæger, billeder der bevæges, billeder der bevæger sig og beilleder man kan bevæge sig i.

I konferencen indgår bl.a. to forestillinger af dukke- og tableauxvivant-folkene Cathrine Sombsthay fra Frankrig og Henk Boerwinkel fra Teater Triangel i Holland, ligesom flere internationale teoretiske og praktisk-orienterede foredragsholdere deltager.

Konferencen finder sted i Ry.

Oplysninger: Karen Marie Demuth, Åsen 2, 8543 Hornslet. Tlf. 8699 4150

Samtliga bilder är från Guanabacoa: teatern, publik samt ur föreställningen Caballito Blanco.

I DEN ISANDE VINDEN FRÅN VOLGA OCH I KARIBIENS FUKTIGA VÄRME

ATT GÖRA BARNTEATER

Arbetserfarenheter som gästregissör i Ryssland och på Kuba

Av Nena Stenius

Inom ett drygt år har jag upplevt en serie rätt speciella arbetsperioder, som nog satte sina spår i både tankar och känslor.

Alltsammans började med tre tillfälligheter i följd. Först blev jag, i samband med ett gästspel på Kuba, inbjuden att gästregissera på barnteatern i Guanabacoa i utkanten av Havanna. Man ville att jag skulle komma genast följande säsong, då de kubanska teatrarna förberedde sig inför ASSITEJs världskongress. Den skulle ju hållas i Havanna 93.

Strax efter fick jag en inbjudan till. Som en följd av ökat kultursamarbete mellan finsk-ugriska folk blev jag tillfrågad, om jag ville sätta upp en scenversion av den finska författarinnan Leena Laulajainens berättelse »Alvar ja varjo*f*«, Alvar och skuggan, på dockteatern i republiken Mari. Detta område i Ryssland bebos av det lilla finsk-ugriska folk, som tidigare kallades tsheremisser.

Det lät ju intressant det med – men problemet var det samma som med Kuba, på grund av svårigheterna med pengar och valuta i dessa länder skulle jag vara tvungen att arbeta praktiskt taget utan inkomster.

Några veckor senare inföll tillfällighet nummer tre, vilket löste problemet. Jag fick veta att jag beviljats statens ett-åriga konstnärstipendium. Därmed beslöt jag, att jag under den följande året skulle göra teater för barn såväl i den nya marknadsekonomins vilda Öster som i sosialismens sista lilla gungande utpost i Väster. Det blev två resor till Kuba och däremellan en till Mari/Tsheremissien.

BORTOM VOLGA

Då jag i höstas i början av november steg på tåget för att via Moskva resa till Joshkar Ola, huvudstaden i republikken Mari, hade jag redan bakom mig en brokig period av förberedelser med allt vad den innehållit av plötseliga inhiberingar och förkomna brev.
Men nu var jag alltså på väg.

Republiken Mari ligger bortom Volgas ostligaste krök, söderom Kirov. Utanpå det gröna tåget, som skrumpar i riktning Kazan, står målst orden Mari-El, dvs. Mari-land.

Då vi följande morgon anlände till Joshkar-Ola, kunde jag till min glädje konstatera, att jag skulle inkvarteras privat och slapp veckor i trist hotell. Teaterns administratör Larissa tog emot mig i sitt hem, och överlät åt mig sitt blåblommiga sovrum med gyllene girlander på gardinerna.

Här i detta hem blev jag matad och omhändertagen med översvalande omsorg i nära sex veckor.

FÖRVIRRING RÅDER PÅ DOCKTEATERN

Dockteatern i Joshkar-Ole har en tämligen ny teaterbyggnad, en enligt sovjetiska ideal utformad fin och dekorativ barnteater: i de luftiga ljusa foajeérna finns springbrunnar, växter och fågelburar, också teatersalongen är ljus och prydd med guld och kristaller och röd sammet. Teatern är försedd med alla tillbödiga arbetsutrymmen och verkstäder, om ochså i liten skala. Ett sympatisk hus, som jag gärna hade stoppat i fickan och tagit med mig hem – i synnerhet som det som nu försigick där inne inte alltid verkade så övertygande.

Skådespelarna är uppdelade i två ensembler, en rysk och en mari-språkig. Också den mariska ensemblen spelar hemma i Joshkar-Ola för det mesta på ryska. Av staden befolkning är nämligen 70% ryssar och inte heller mariernas barn behärskar sitt ursprungsspråk. Så de mari-språkiga förställningarna turnerar i byarna, och därefter görs en »stadsverson« på ryska.

De föreställningar jag såg representerade en dockteater, som antagligen är mycket typisk i de ryska provinserna: sagor med mycket prat och illustrerade av tämligen sterotypa dockor.

VÄXANDE NATIONELL MEDVETENHET

Mari ligger visserligen långt från de politiska virvlarna i Moskva och, jämfört med många blodiga oroshärdar inom det forna Sovjetunionen, är där väldigt lugnt. Men livet präglas ändå tydligt av en växande nationell medvetenhet, av rubelns störtlopp och den nya businessmentaliteten.

Republiken hade nu fått en marisk president och också övriga ledarposter höll på att övergå till marierna. En del av de nya ledarna drev en nationalistisk politik, andra verkade mest av allt uttnyttja sitt nyvunna inflytande till att skaffa sig egna fördelar.

Allt detta märktes naturligtvis också i kulturpolitiken och inverkade direkt på dockteaterns situation. Inom bara några månader hade teatern redan tre gånger bytt chef. Första gången i teaterns historia innehades posten nu av en mari. Men ingen var nöjd, inte ens de mariska skådespelarna, för han skötte inte sina uppgifter. Han hade fortfarande kvar sitt tidigare jobb som skådespelare vid den mariska ungdomsteatern.

Men jag hade alltså kommit dit för att arbeta med den mariska ensemblen och göra en mari-språkig föreställning för barn.

I KONFLIKT MED SIN EGEN SKUGGA

»Alvar och skuggan« handlar om en hare, som är i konflikt med sin egen skugga. Han tycker at han är en rymdhara, och gillar inte att skuggan ser ut att tillhöra en skogshara. Han försöker alltså bli av med den, och hamnar då in en massa förvecklingar — som då han av misstag får rävens skugga. Både Alvar själv och andra i hans omgivning får skuggan att ständigt byta skepnad, tills den slutligen försvinner helt och hållet. Men en skugglös varelse är utlämnad åt andras goddtycke, så Alvar vill trots allt ha den tillbaka. Han måste vandra så djupt in i skogen som han aldrig förr varit, innan han återfinnar och accepterar sin egen skogshareskugga.

Berättelsen är alltså en symbolisk beskrivning av ett barn, som söker sin identitet – eller en person som söker sin nationella identitet – och inte kan finna den förrän längst inne i sin själs skog.

Jag tyckte det skulle bli intressent att iscensätta berättelsen här, bland marierna, som just nu söker sig själva och för vilka skogen är helig. Deras sökande efter sina kulturella rötter har nämligen resulterat i att många återgått till en gammal hednisk religion som också

innebär dyrkan av träd. Jag ville omge min scenberättelse med en magisk, levande skog, där träden iakttar huvudpersonens liv och handlingar – också ingriper vid behov. Jag ville göra en skog som ljuder och sjunger. Sångtraditionen är det starkaste området inom den mariska kulturen, vilket också märktes på skådespelarna.

Dockteaterns form föreföll mig också vara precis den rätta för historien om Alvar och skuggan; personerna skulle vara dockor medan skådespelarna, dvs. de mörka gestalter, som hanterade dockorna, helt naturligt blev deras skuggor.

INGEN DOCKOR

Teaterns kompositör och scenograf hade besökt mig i Finland tidligare på hösten, och jag väntade otåligt på att höra och se hur de konkretiserat de tankar och idéer som vi då diskuterat. Framförallt ville jag se dockarna – jag var litet orolig för att de skulle vara alltför gulliga leksaksharar, och inte tillräckligt stiliserade.

Det fanns inga dockor alls. »Vi har haft så mycket svårigheter«, klagade scenografen Ludmila. »Cheferna växlar och det är brist på materiel och dockmästaren har sagt upp sig.«

Det fanns inga skisser heller, inte på dockorna eller den övriga scenografin, inte på den visuella stilen eller tekniska lösningar. Jag blev ända lovad, att dockorna skulle vara klara om två veckor. »Ni kan ju läsa texten och fila replikerna så länge, så brukar vi alltid göra...«

Men musiken fanns, lagom inspirerad av marisk folktradition, och den tyckte jag om. Teaterns kompositör Benjamin Saharov hade helt uppfattat min ide om den sjungande skogen.

Jag hade åtta skådespelare i gruppen, och de förhöll sig mycket positiva till vårt samarbete. Trots att de i början var osäkra inför att uttrycka sig fysiskt, föreföll de att inspireras av att få använda sig själva mer än de var vana vid. Allt eftersom de improviserade, växte skogens roll och betydelse, och skådespelarna blev träd-andar som rörde sig rätt fritt och oberoende av sina träd – för vi hade ju varken träd eller hardockor. Det skulle dröja tre veckor, innan vi fick de två första halvfärdiga dockorna, som till all lycka såg rätt hyggliga ut. Men sen kom det inget mer på länga.

ISANDE KÖLD OCH BUSINESS ÖVERALLT

Genom Joshkar Ola flytar en biflod till Volga, och jag brukade gå till och från teatern över en lång bro, där det alltid blåste en isande vind. Mot slutet av november skönk temperaturen under -30 grader och det blåste fortfarande genom märg och ben, både på bron och på de öppna gatorna.

Min tolk, Valeri, i skrattade och sa att minus 40 grader var helt normalt här. Jag tyckte att jag hamnat i Sibirien.

Under mildare dagar gjorde staden ett nog så idylliskt intryck. Barnan skidade på de snöiga gatorna i centrum eller skrann på floden.

Vid flodstranden låg transportfartyg som sades tillhöra den rikaste mannen i staden – också Joshkar Ola hade nämligen nu fått sina första millionärer. Tills vidare var de inte många, dessa nyrika bussines-experter. Men om söndagarna stod alle som kunde hitta något att sälja på torget och sålde. »Förr var det en skam att stå och sälja«, sa min värdinne Larissa. »Nu skäms ingen«.

På torget fanns precis allt, men priserna var astronomiska i förhållande till vad man i allmänhet hade i lön. Men trots det löpte kommersen. Jag begrep aldrig hur det var möjligt.

Medan jag var i Mari steg priset på vodka i de statliga butikerna med 100%. Redan några dagar innan prishöjningen var skåpen i Larissas rum på teatern bågnande fulla av flaskor. Tanterna i garderoben hade bett at få placera där vad de hamstrat. Kanske en början till en blomstrande bussiness.

Men vår scenografi blev inte färdigare. Sömmerskorna sade upp sig, för arbetet på teatern var dålig bussiness. Likaså någon på snickarverkstaden.

DEN NATIONELLA IDENTITETEN GÅR VILSE

Vi kunde inte heller repetera på scenen, för där hade nu också ungdomsteatern börjat sin före-ställningsverksamhet. Så vi fortsatte i repetitionssalen. På repetitionerna talades ständigt tre språk. Skådisarna talade mariska då de hade en replik att säga. Men så fort repliken var slut kom kommentarerna och den personliga diskussionen på ryska. Valeri översatte alltsammans till finska.

Jag fick höra, att mycket få talade mariska med sina barn, fast det i princip var deras modersmål. Då var det ju inte så konstigt att det inte fanns publikunderlag för de marispråkiga föreställningarna.

Min värdinna Larissa var ett typexempel på fördunklad nationell identitet. Alla trodde hon var rysk, och hon själv beundrade rysk kultur – och amerikansk. Hon var full av förakt inför de mariska kvinnornas sed att sitta till och med på premiärer och andra festliga evenemang med stickade luvor eller blommiga dukar på huvudet.

Men så fick jag av en tillfällighet veta att hennes far, som bodde strax utanför staden, var fullblodig mari. Och Larissa som inte kunde mer än tre ord av sin fars språk! En typisk rymdhare, alltså.

LÄR SIG FÖRAKTA RYSSARNE

Om kvällarna tittade jag på bl.a. ungdomsteaterns mariska föreställningar. En del var äkta och rörande i sin nationelle anda. Men jag såg också en föreställning för barn, som nästen gav mig gåshud. Skulle detta vara innehållet i den nationella kultur som bryter sig fram under shovismen – i barnkultur?

Föreställningen byggde på en gammal marisk folksaga. De goda och ädla var marier, klädda i marisk folklore – de onda trollen var genom alla upptänkliga vinkar och kännetecken gjorda til ryssar; och trollen bör förintas, som kännt. Formeln var den samma som i den mest enkelriktade gamla sovjetiska kulturfostran. Tillämpad på nationalitetsfrågan upplevde jag den minst sagt dubiös. Valeri tyckte föreställningen var bra.

Det er rätt at barnen lär sig förakta ryssarna, sa han. Jag tyckte att det definitivt vore viktigare att i stället lära de mariska barnen respektera sig själva, sina rötter och sitt språk, att ge dem en sund kulturell självkänsla.

Det är så svårt, sa Valeri. Han trodde också, att barnen uppskattade den här föreställningens ljudliga och livliga aktion mycket mer än den stillsammare poesin i vår berättelse om Alvar.

Sålunds uppmuntrad fortsatte jag min allt knaggligare väg mot premiär.

PREMIÄR – FAST MED KNAPP NÖD...

Fyra dagar innan fick vi äntligan komma in på scenen. Scenografin och dockorna var fortfarende inte färdiga. Ännu hade vi inte haft ordentliga möjligheter att söka oss fram till exempelvis det fysiska uttryck som skådespelarna behövde för att spela på en gång stiliserad hare och dess skugga.

Näst sista dagen ställde jag till en präktig scen i chefens rum. Om inte allt var färdigt nästa morgon, skulle det inte bli premiär. Det var det inte. Jag vägrade att repetera, men lovade ännu komma tillbaka på eftermiddagen.

När jag återvände, var plötsligt allt färdigt – nästan. Hela den tekniska personalen var på plats, i hektisk aktion. Vi repeterade hela eftermiddagen och kvällan till sena natten. Inte en enda tekniker gick hem tidigare. Plötsligt rådde en intensiv, koncentrerad och härlig arbetsstämning.

Klockan tio nästa morgon hade vi den första föreställningen för publik och den egentliga premiären klockan två. Centraltelevisionen från Moskva dök upp och stövlade lugnt omkring med sina kameror på scenen mitt under premiären. Då fick jag nog och lyckades shasa iväg dem.

Föreställningarna löpte från början till slut utan större missöden, och barnan – alla de 200 barnen satt stilla som möss och följde koncentrerat med också de allra stillsammaste sekvenserna.

Till min förvåning hade man ordnat en diskussion i salongen genast efter premiären, i den deltog teaterfolk och kulturarbetare. Dette hörde till lokal sed.

Reaktionerna var mycket positiva. Någon förundrade sig, att barnen under pausen helt adekvat hade förklarat innehållet – den mörka skepnaden bakom Alvar var hans själ, som han måste bli vän med.

Chefen för ungdomsteatern sade sig vara lycklig och något avundsjuk att någon hade lyckats göra en filosofisk och djupsinnig föreställning för de mariska barnen – och de hade tagit emot den. Han som hade trott att de krävde action och håll i gång.

Jag log segervisst mot Valeri. Insvept i en vacker marisk blomsterschal som jag fått steg jag följande dag på tåget hem.

Artiklens forfatter, Nena Stenius, ses til venstre (med briller) i døråbningen til det cubanske teater.

MED AFRO-KUBANSKA GUDARS HJÄLP

I Guanabacoa, en av Havannas fjorton stadsdelar, lever den afrokubanska kulturen speciellt stark, i synnerhet yoruba-religionerna med sina naturgudar och andeväsen.

Det var på teatern där som jag kom att arbeta i två omgångar, sammanlagt nästan fire månader. Guanabacoa, som ligger ca 15 kilometer från centrum av Havanna, är som en fristående småstad där invånarna känner varandra. Husen är kolossalt avflagade och ella medfarna, men stämningen är gemytlig.

Teatern är liten och mycket primitiv. Ett trångt rum och en pytteliten, inklämd, sjaskig gård med kran och vattentunna utgör skådespelarnas loge- och sosialutrymmen. Själva teatersalen är ett högt och runt, tornlikt utrymme, kring vars arenascen ryms ett fentiotal åskådare. De få strålkastarna är placerade högt upp, strax under det kupolformade taket. I en liten kabin finns något som skall föreställa ljusbord: några spakar och avbrytare, som slår gnistor när man rör vid dem.

Teatersalen är avskild från den lilla tamburen med ett skynke. Allt glatt kubansk oljud från gatan tränger in också under föreställningstid. Men den lilla cirkerunda salen har ändå en märkvärdig charm.

Av en händelse hade jag fått tag i en kubansk berättelse, som jag blev mycket förtjust i; en berättelse om en pojke, som rymmer ut i världen med en karusellhäst. Jag fascinerades av tanken, iscensätta den resan här, där man kunde åka runt, runt i teaterns naturliga cirkel.

Historien, som heter »Caballito Blanco«, den lilla vita hästen, är skriven av Onelio Jorge Cardoso — en på Kuba mycket välkänd och älskad berättare, död sedan ca tio år.

Historien i sig är mycket enkel: Pojken har ont i benet. Hans överbeskyddande tant, som han bor hos, tillåter honom inte att gå ut. Längtansfullt betraktar han varje kväll en karusell, som syns utanför hans fönster: speciellt förtjust är han i en af karusellhästarna.

Plötsligt en natt uppenbarar sig den lilla vita hästen genom fönstret i hans rum och föreslår en tripp ut på landet.

Pojken tvekar, han är fullproppad av tantens alla förmaninger, men låter sig ändå övertalas. De rider ut och ser himlen med alla dess stjärnor, de kommer ut på landet, där de ser dagen gry och solen gå upp. De tar sig över en flod och kommer in i djungeln, fortsätter genom skogen upp på bergets högsta topp, och sedan ner igen, till havet, där de simmar. När kvällen kommer, återvänder de hem – och pojkens ben är botat.

BETYDELSER OCH SYMBOLIK

Det är hele historien.

Men den är full av betydelser och symbolik. Det är en eloge till Kubas natur, som samtidigt till hela livets mångfald. Det är berättelsen som ett barns väg till självständighet, om en pojke som växer till mann.

För mig som utlänning var det en nog så stor utmaning att sätta upp den här historien, så välkänd för de flesta kubanska barn.

Jag visste, at överbeskyddandet är typiskt för kubansk uppfostran och att berättelsens tematik såtillvida alltid är aktuell där. Men jag ville också betona någonting annat, för att kanske ge kraft och tröst åt barn, som lever mitt under Kubas ekonomiska kollaps; i förhållanden där det är brist på allt materiellt, allt är ransonerat. Jag ville betona livsglädjen i berättelsen – att de ännu har omkring sig sådant, som man kan komma åt utan dollar och som inte är på kort: natur, vänskap och kärlek, människans drömmar.

Men hur skulle jag hitta ett scenspråk, som skulle uppenbara berättelsens mångtydighet för dem, var skulle jäg ta de konkreta symboler, som de skulle förstå? Skogsmytologin i Mari hjälpte mig där att hitta en kommunikationsnivå; här blev det afro-kubanska mytologin som gav mig nyckeln till en grundlösning. Kanske bara ännu et bevis på det universella i mytologierna.

GESTALTA LEVANDA NATUR

Redan tidigare hade jag haft idéer om att låta skådespelarna gestalta en levande natur, som samtidigt skulle symbolisera allt mänskligt. Till exempel floden hade jag tänkt mig som en kvinna med enormt långt hår. I Yorubamytologin fann jag så nästen allt jag behövde av gestalter, rikligt försedda med betydelser och symbolik, som barnen i Guanabacoa väl kände till.

Där fanns flodens gudinna Ochun, sötvattnets och rerotikens gudinna. Där fanns havets gudinna Yemaya, gudinnan för moderskapet, men också för livets djup och det salta vattnet. Där fanns den vilda skogens hemlighetsfulla andar, där fanns alle vägars gud, som har hand om ödets nycklar. Med alla förknippades vissa bestämda färger och kännetecken, som jag kunde använda mig av, då jag sökte ett språk utöver den talande etxten – som var förhållandevis knapp i min bearbetning.

Jag ville väldigt gärna också erbjuda de kubanska barnen en visuellt rik och vacker föreställning, som motvikt till allt det solkiga, skamfilade och förfallna de har omkring sig. Därför hade jag med mig flere väskor scenografimaterial från mitt välfärdsland, när jag första gången anlände till Havanna för att sätta upp Caballito Blanco i Guanabacoa.

GOTT OM SVÅRIGHETER - OCH VÄRME

Arbetsförhållandena var nog rätt så speciella.

Till at börja med; mina kunskaper i spanska begränsade sig till några fraser, därför hade man lovat mig en tolk. Den detaljen hade man emellertid glömt, så jag var tvungen att så snabbt som möjligt lära mig att något så när kommunicera.

Deärtill är nog kubanernas uppfattning om punktlighet och effektivitet rätt annorlunda än min finska. Detta var jag visserligen förberedd på, men trots det blev deras arbetsmentalitet ibland rätt påkostande.

Dessutom påverkades allt av den akuta ekonomiska krisen.

På grund av bensinbristen var den kollektiva trafiken i Havanna begränsad till tidiga morgnar och sena eftermiddagar. Detta dikterade våra repetitionstider, eftersom de flesta av oss bodde långt borta i andra stadsdelar.

Varje dag var det någon, som inte lyckats ge sig iväg vid den tid på morgonen, då bussarna gick. Ofta fick vi vänta i timmar, innan hela arbetsgruppen var på plats. Titt och tätt blev någon borta helt och hållet. Orsaken kunde vara att mor var sjuk, eller att en släkting från landet skulle mötas vid tåget.

Vi repeterade i halvmörker, i ljuset från några små fönsterluckor vid takranden. Elektriciteten i allmänna utrymmen var nämlig strängt ransonerad och teatern behövde sitt kvantum för föreställningarna.

Vi hade ingen scenograf, så jag gjorde själv scenografin och all rekvisita med hjälp av en av skådespelarna, Luis, som också fungerade som regiassistent. Det arbetet måste göras hemma om kvällarna, för på teatern var det alltför mörkt. Dagligen släpade vi av och an på jättestora kassar, klämde os in i smockfulla bussar, eller hängde utanför, som sed är i Havanna.

Om vi behövde något i materialväg som jag inte kommit att ta med mig, blev det genast problem. En av uppsättningens grundidéer var, att karusellhästen skulle göras av en skådespelare som tar sig fram på ett sparkbräde. Till min glädje upptäckte jag, att kubanske barn fortfarande använder gammaldags sparkbräden, och att vi möjligen kunde få låna ett. Men helt otroligt många var svårigheterna och förvecklingarna, innan vi äntligen hade ett sparkbräde med reparerade gummihjul och uppmålat i något så när representabelt skick. Det fanns ju varken reservdelar eller målfärg.

Om en lampa brann ut i någon av de få strålkastarna, var det helt omöjligt att komma över en ny. Också för övrigt var det ett tämligen hopplöst företag att försöka hitta fungerande belysningslösningar med den toppenprimitive ljusteknik som stod till bud — den begränsade el-förbrukningen inte att förglöma.

Musiken till föreställningen -- som faktiskt blev nästen genomkomponerad -- gjordes av en ung kubansk musiker och kompositör, Alcides Toirac. Musiken hjälpte på ett utmärkt sätt till med att föranklare föreställningen i kubansk kulturjordmån — men till och med att få tag på instrument visade sig svårt, og bandningen gjordes pinsamt sent.

Men som motvikt till allt detta sken solen, och det skrattades mycket om kvällarana i hemmet där jag bodde. Vänner och grannar gick ut och in i en aldrig sinande ström, för att berätta dagens roliga historier och för att dela med sig av sina kanppa matvaroransoner – för att jag åtminstone inte skulle behöva gå hungrig. Min värd var passionerat förtjust i att laga mat och använde de begränsade ingredienserna med outsinlig fantasi.

Vi fick ihop föreställningen till slut, och den blev genast invald i kongresprogrammet. Därmed blev det också klart att jag skulle återvända och arbeta vidare. Den möjligheten var jag glad för, eftersom jag upplevde, att föreställningen ännu var väldigt bristfällig.

Senare kom ytterligare ett vägande skäl för att arbeta om produktionen — också det avspeglar situationen på Kuba i dag:

Min huvudrollsinnehavare försökte ta sig till Miami på en hoptimmrad liten flotte. Han blev gripen av milisen – vilket antagligen räddade hans liv _ men hamnade i fängelse.

SKÄRPTA FÖRHÅLLANDEN — OCH FÖRTVÄNTAN

Jag återvända altså till Kuba — till samma bostad som tidigare — och togs lika innerligt emot.

Men jag kunde inte undgå att genast märka, att kubanernas liv nu hade blivit ännu mycket svårare än för ett år sedan. Bristen på mat var nu ännu värre, ransonerna hade minskat betydligt. Till exempel bröd var nu en sällsynt läckerhet.

Stämningen var avmattad, den ömsesidiga hjälpen mellan vänner och grannar hade minskat. Busstrafiken fungerade ännu sämre. På hållplatserna, där folk köade och väntade i timmar, rådde en spänd, ibland rent aggressiv atmosfär, som ibland tog sig uttryck i regelrätta slagsmål.

Nästan alla mina vänner hade magrat.

Skådespelarna på teatern mötte mig trots allt med hjärtlighet och entusiasm inför förnyat samarbete. Av ensemblens tio skådespelare var nu fyra nya, bland dem alltså huvudrollsinnehavaren.

Jag hade en hel del ideer till förändringar och förbättringar. Vi hade inte mycket tid på oss, ASSITEJs världskongres i Havanna skulle börja om dryggt tre veckor, och redan innan det skulle vi ha publikföreställningar.

Men vi gav oss in på en bit i taget och stämningen påverkades i hög grad av förväntan inför kongressen. Möjligheten att uppträde inför en internationell publik upplevdes naturligt nog som väldigt betydelsefull – trots turismen lever kubanerna ju tämligen isolerade på sin ö.

INBROTT

Också Alcides hade nya idéer vad musiken beträffar: Han föreslog att vi nu i stället för den bandade musiken skulle använda oss av levande orkester bestående av barn från musikskolan där han är lärare. Han hade redan valt ut barnen och lärt dem en del af musiken; vi skulle ha tre violiner, en cello och en flöjt. Själv skulle han spela gitarr.

Iden lät ju oerhört tilltalande. Men när jag såg hur små de 9-10 år gamla barnen var, och insåg att de alla också bodde långt från teatern, greps jag av en stor tvekan. Fem små människor till att invänta till repetitionerna, hur skulle de någonsin lyckas klämma in sig i de opålitliga bussarna med instrument och allt, och ... Men Alcides var full av entusi-

asm och viftade bort problemen.

Han försäkrade att transporterna skulle ordna sig, att han skulle få barnens skola att ge dem tillräckligt mycket ledigt och föräldrarna skulle ställa upp. Jeg svalde alltså mina invändingar. och saken var klar.

Men till att börja med skulle vi repetera med band. Också föreställningarna fram till kongressen skulle genomföras med bandad musik.

Det var bara det att när vi följande dag kom till teatern — så fanns det ingen bandspelare. Det hade skett ett inbrott under natten, och hela den ljudtekniska apparaturen hade stulits. Att skaffa ny utrustning var omöjligt — det fanns bara inte att få utom möjigen för en stor summa dollar.

Chefen lyckades emellertid låna en liten kasettspelare av en släkting. Men några dagar senare fanns det dessutom ingen som skötte bandspelaren. Ljudteknikern skulle nämligen gifta sig och hade därför just nu beviljats två veckors ledighet för at förbereda bröllopet. i min nordiska perfektionism ställde jag nu till med bråk, och fick låna en annan ljudtekniker från Guanabacoas kulturbyrå.

KOKT RIS OCH MYCKET GÅENDE

Livets alla vardagliga rutiner var besvärliga. Det fick man bara vänja sig vid. Jag både bodde och arbetade ju helt bland vanliga kubaner och kom därför att leva så gott som helt så samme villkor som de.

Jag kunde visserligen köpa mat åt mig själv och mitt världfolk för dollar i diplomatbutikerna – men de låg mycket långt borta och jag hade sällen tid att ta mig dit. Varken i Guanabacoa eller i stadsdelen Diez de Octubre, där jag bodde, hade jag någon nytta av dollar, för där fanns ingen service för utlänningar. Inga butiker, inga sk. turisttaxir som man kunde ta sig fram med.

Alltså gjorde jag som alla andra min matsäck hemma på morgonen av det som råkade finnas – ibland bara kallt kokt ris och bananer.

För mig blev det nart outhärdligt att stå och vänta på hållplatserna. De första dagarna gjorde vi det, jag och Luis, min regiassistent, som bodde i samma hushåll. Men så stod jag inte längre ut med att vänta en timme eller två, så vi började gå. Lördagar och söndagar, då bussarna var nästan helt ur funktion, gick vi ofta hela den 10 kilometer långa vägen till Guanabacoa. På så sätt kom vi i tid till repetitionerna – bara för att finna att ingen annan var där förrän långt senare.

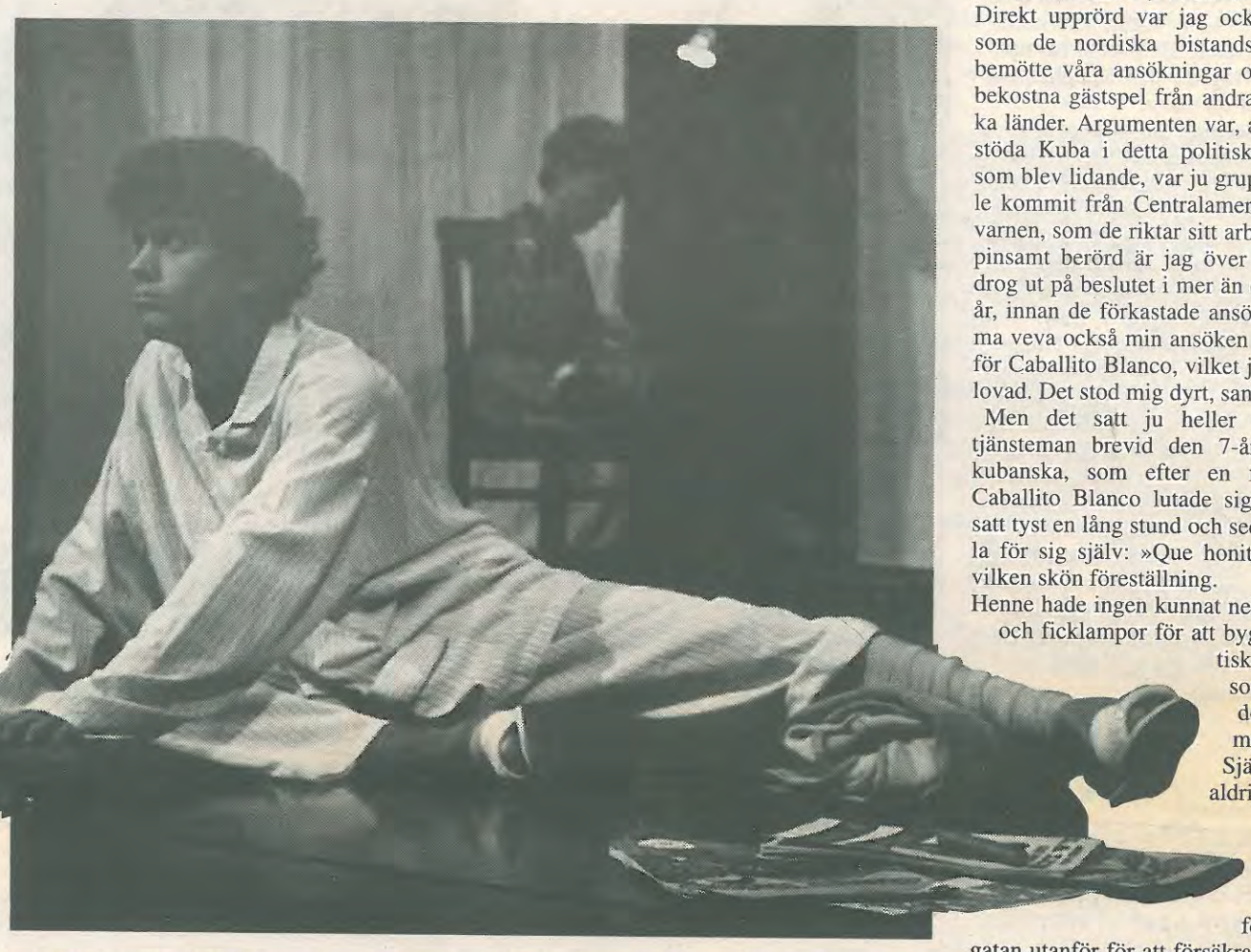
HEKTISKA DAGAR

När så barnorkestern skulle börja delta i repetitionerna, som alle de svårigheter, som jag hade befarat. I och för sig var barnen bedårande – alla var svarta eller mulatter – när de fulla av iver kom dragande med sina instrument, beledsagade av sina mammor. Men det var ju alltid någon som fattdes. Vid generalrepetitionen med publik fattades första fiolen och musiken lät på det hela taget eländig.

Så började ASSITEJ-festivalen, och vi skulle ha premiär på vår nyversion av föreställningen. Allting kändes ännu fruktansvärt ofärdigt den lördagen, så vi hade satt in en repetition på morgonen. Hela orkestern, Alcides inberäknad, fattades från repetitionen. I den situationen beslöt jag, att vi skulle dra också föreställningen med den bandade musiken, oberoende om orkestern kom eller inte. Den kom.

Och när mammorna hörde mit beslut att förr. Vilken tur att vi inte förlitat oss på bandspelaren! Orkestern och skådespelarna i kulisserna improviserade också med bravur de effekter som skulle kommit genom förstärkare. Allt var under kontroll!

«Där ser du, barnen har gudarne med sig«, sa mammorna. Och barnen såg sannerligen tu som små mörkhyade änglar där de stod, föreställningen till ära alla klädda i vitt, med spetsar och rosetter!

KONGRESSEN FÖRBLEV EN FJÄRRAN TILLSTÄLLNING

På festivalens andra dag hade kongressen gjort reservation för femtio internationella gäster, däribland ASSITEJs executiv-kommite, som väntades till föreställningen kl. 15.00. Stämningen var förtätad, alla väntade med spänning. Det var söndag, så hela gatan utanför var fylld av lokal publik, föräldrar med barn, som köade för biljetter, som eventuellt skulle bli över.

Klockan blev tre, men inga internationella gäster syntes till. Den blev halv fyra, och vi väntade fortfarande. Publiken på gatan blev allt otåligare. Barnens instrument, som inte var av bästa kvalitet, tappade stämningen. Skådesspelarnas smink rann av i hettan.

Så fick chefen äntligen telefonkontakt med kongresshuset, där man meddelade att man hade problem med transporten. Om vi kunde skjuta upp föreställningen till 16.30, skulle gästerna hinna. Så skedde, men när bussen anlände, förde den med sig bara ett tiotal kongressdeltagare, resten hade tröttnat på att vänta på transporten.

Men publiken på gatan hade inte tröttnat, de hade väntat i timmar. Och nu fyllde de salongen med fart och föreställningen kunde äntligen spelas. Trots förvirringen var alla oerhört förväntansfulla.

Så besvikelsen gick inte att ta miste på, då kongressen blev en tillställning, som väldigt långt isolerades till kongresspalatset. Transporterna tröt, det var ett stort problem, men kongressdelegaternas tid upptogs också till största delen av möten. ute på teatrarna väntade de kubanska teaterarbetarna mången gång förgäves på kongresspubliken.

Även om mycket kan skyllas på organisatörerna i Havanna, undrar jag ändå om ASSITEJs executivkommitte för sin del gått till botten med frågan om varför kongresserna anordnas i olika delar av världen. Detta var första gången kongressen anordnades i Latinamerika. Att festivalen innehöll så väldigt få föreställningar från andra latinamerikanska länder, på grund av penningbrist, var ju väldigt synd. Men kongressen kunde väl åtminstone ha tagit tillfället i akt att ge de isolerade kubanska teaterarbetarna feedback. Man behöver ju faktiskt inte åka till Havanna bara för att ägna sig åt personval i en organisation. För det kunde man lika gärna ordna en båtkryssning på neutrala vatten. Men ASSITEJ handlar ju faktiskt om att konkret utveckla teaterkonst för barn också i de besvärligare delarna av världen.

Detta säger jag som före detta executivmedlem, som suttit mig igenom fem tidigare kongresser. För första gången betraktade jag nu det hela ur en helt annan vinkel, där jag befann mig i ett icke europeiskt land på total gräsrotsnivå.

ANSÖKEN FÖRKASTADES

Direkt upprörd var jag också över det sätt som de nordiska bistandsorganisationerna bemötte våra ansökningar om anslag för att bekostna gästspel från andra latinamerikanska länder. Argumenten var, att man inte ville stöda Kuba i detta politiska läge. Men de som blev lidande, var ju grupperna som skulle kommit från Centralamerika. I sista hand varnen, som de riktar sitt arbete till. Speciellt pinsamt berörd är jag över FINNIDA, som drog ut på beslutet i mer än ett eoch ett halvt år, innan de förkastade ansöken. Och i samma veva också min ansöken om materialstöd för Caballito Blanco, vilket jag faktiskt blivit lovad. Det stod mig dyrt, sanningen att säga.

Men det satt ju heller ingen biståndstjänsteman brevid den 7-åriga lilla svarta kubanska, som efter en föreställning av Caballito Blanco lutade sig bakåt i stolen, satt tyst en lång stund och sedan suckade stilla för sig själv: »Que honita obra, esa ...«, vilken skön föreställning.

Henne hade ingen kunnat neka litet silkestyg och ficklampor för att bygga upp en estetisk upplevelse, som av tonen av döma gått mycket djupt. Själv kommer jag aldrig att glömma henna, lika litet som de tre pojkar, som våantade fem timmar på gatan utanför för att försäkra sig om biljetter till föreställningen, som de ville se en gång till.

Av det fåtal utlänningar, som under kongressveckan lyckades ta sig ut till Guanabacoa, var det flere som sade, att de slogs av de ögonblick af »finsk« tysnad, av ordlös kontakt och känsla, som fanns i foreställningen, mitt i de annars så kubanska ingredienserna, den kubanska pulsen.

Jag tror också själv att det är den sortens kulturkrockar, som öppnar vyer. Det är de, som gör samarbeten värdefulla.

HAR VÄRLDEN RÅD MED SÅNT?

Oförglömlig var ocka vår avresa från Guanabacoa, efter den sista gemensamme föreställning. Den dagen hade vi inte transportproblem. Staden hade nämligen tagit i bruk en häst-buss; en lång öppen vagn, dragen av två stadiga hästar. Det var skratt, sång och musik, klingande skålar med rom. Orkesterbarnen kastade luftballonger, som de fått av mig och skrek av förtjusning.

Den lokala administrationen beslöt ge mig medalj för mina kulturinsatser i Guanabacoa, men när medaljen skulle överräckas, fick man inte upp skåpet där den förvarades. Den som hade nycklen, hade glömt att komma på jobb den dagen ...

Sådan är Kuba.

Men ändå är kubanerna oemotståndliga.

Måste vi verkligen se, att handelsblockader och politik en dag tar knäcken av dem, att de slutar skratta och hjälpa varandra och bara samlar i egen påse, att de förlorar sin stolthet och sin värdighet, och börjar tigga sig till fördelar av turisterna på gatan.

På allt detta finns redan tydliga tecken. Har världen råd med sånt?

nye bøger

BESTIK AF DET FRIE TEATERLIV

Af Carsten Jensen

Under titlen »Frihed på gaflen« har rektor ved Statens Teaterskole, Olav Harsløf, sat sig for at beskrive de seneste 30 års udvikling inden for det såkaldt frie og eksperimenterende teater, idet han — som den lidt fortænkte titel antyder — sætter starttidspunktet fra Erik Knudsens »Frihed - det bedste guld« i 1961 og Rifbjerg, Jensen og Panduros »Gris på gaflen« året efter.

Skriftet har vel nærmest karakter af en stor pamflet, beregnet for de studerende ved teaterskolen, men alle andre teaterinteresserede kan have stor glæde af det velskrevne og personligt turnerede bidrag til den nyere danske teaterhistorie.

Og »Frihed på gaflen« kan være et tiltrængt supplement til Gyldendals store teaterhistorie (omtalt i BTA 85), i og med det eksperimenterende teater, gruppeteatret og børneteatret underkastes en noget grundigere behandling end tilfældet var i Dansk Teaterhistorie.

SAMFUNDS-OMSTYRTERNE

Således sættes det etablerede og siden alternative teaterliv op ved siden af den samfundsmæssige og politiske udvikling, herunder fremkomsten af fjernsynet — og det radioteater, der op gennem 60erne blev et frodigt miljø for fremstormende teaterfolk som Ernst Bruun Olesen, Panduro, Svend Aage Madsen o.m.a. — mens kulturkløfter, ungdomsoprør og de nye intimscener besjælede teatre og repertoire.

Fiolteatret får sin retmæssige bekomst, ligeså forsøgene på at puste nyt liv i landsdelsscenerne. Og så er der altså de nye omrejsende gruppeteatre med kollektive processer i alle led – og det debatterende og pædagogiserende børne- og ungdomsteater som vigtigste næringsvej. Siden blev mange af dem som bekendt byfaste, med mindre og især større besvær, og Harsløf får også plads til en omtale af det virke, der af højrevendte skumlere blev betragtet som gruppe- og børneteatrenes upassende politisering og indoktrinering af ubefæstede sjæle. Herunder Hans Hetlers Familieværnets Telefonavis, der i forbindelse med den store børneteaterfestival i 1979 anklagede gruppeteatrene for at have som mål »at nedbryde de etablerede teatre og samfundssystemet og bane vej for et marxistisk styre«.

DEN ØKONOMISKE GAFFEL

Harsløf slutter sin lille gennemgang af 30 års omskiftelige heder på teaterområdet af med en omtale af det omsiggribende cafelivs indflydelse på kulturtilbudene, ARTEs ditto på teaterudbuddet — og en lurende teaterkrises indflydelse på den førte teaterpolitik.

De knapt 30 år har ført til, at der spilles teater som aldrig før — for statens penge, kommunernes penge, sponsorernes penge — og at teaterfolket rent faktisk »har fået brød på bordet«, som det skrives, dvs. får penge for deres arbejde.

Om det så betyder, at den økonomiske gaffel har fået bedre fat — og frigørelsen af teatret tilsvarende har fået lidt snævre rammer og eksperimenterne er blevet mindre løsslupne, lader Harsløf blafre i vinden. Men der skal jo også være noget at skrive om for de kommende teaterhistorikere. Bl.a. mangler vi stadig børneteatrets store og illustrerede historie...

»Frihed på gaflen!« — Teater i Danmark fra 1960'erne til 1980'erne. Af Olav Harsløf, 93 sider, kr. 50. Statens Teaterskole Bogen kan købes hos boghandlerne eller ved henvendelse til Statens Teaterskole.

KUGLER OG KUJONER

Der er banditter, westernstemning og happy ending i det western-lystspil – for 10-20 medvirkende fra 5. klasse og opefter – som det lille teaterforlag Følfod har udsendt.

»Krudt, kugler og kujoner«. Af Poul Larsen. 46 sider, kr. 88. Forlaget Følfod.

ANIMATIONSTEATER

I starten af året fik *Ida Hamre* tildelt den pædagogiske Ph.D.-grad for en afhandling om »animationsteater som kunstart — og som led i æstetisk udvikling og opdragelse«.

Animationsteater bærer oftere betegnelsen marionetteater eller dukketeater, og som led i forskningsarbejdet har forfatteren belyst den kreative teaterform fra en række lærde vinkler; samfundsmæssige, psykologiske, kommunikative m.fl. — ligesom teaterformens særpræg er skildret gennem praktiske eksempler og tilknyttede teorier.

Afhandlingen er tilgængelig for alle interesserede på Danmarks Pædagogiske Bibliotek.

STATENS TEATERSKOLE GENNEM 25 ÅR

Den 1. september rundede Statens Teaterskole de første 25 år i kultur-uddannelsens tjeneste, og det blev selvfølgelig fejret med komsammen og kom-hinanden-ved. Begivenheden markeres ligeledes ved en jubilæumsbog, hvori 23 tidligere elever – nu skuespillere, instruktører og scenografer – giver et øjebliksportræt af deres teaterskoletid, tidens holdninger, stemninger og kampe.

Jubilæumsbogen indeholder desuden en liste over de skuespillere, instruktører og scenografer, der er udgået fra Teaterskolen i tidsrummet 1971-93, og det er skolens nuværende leder, Olav Harsløf, der sammen med Nina Davidsen står for redaktionen af bogen, der kan købes for 100 kroner (104 sider, illustreret).

PINTER PÅ PRINT

Nu kan man få dramatikeren Harold Pinters 13 små sketches i en samlet udgivelse, oversat af Kaj Nissen og med forord af Frederik Dessau. Det er ganske korte dramastykke, der nøgternt observerende endevender menneskenes besynderlige adfærd og deres indbyrdes

»Samlede sketches«. Af Harold Pinter. 79 sider, kr. 138. Forlaget DRAMA.

PLATTENSLAGERE PÅ GADEPLAN

Teaterforlaget DRAMA har udsendt en opdateret og udvidet udgave af »Gadegøgl«, der som forgængeren løfter sløret for den specielle branches hemmeligheder og giver lettilgængelige anvisninger på, hvordan man selv kan dupere omgivelserne.

Bag forfatterpseudonymet N.K. Jørgensen gemmer sig brødreparret Niels og Kai Jørgensen, der normalt huserer i Esbjerg Børne- og Ungdomsteater, hvor de i mange år har arbejdet specielt med gøgl - herunder Cirkus Umulius-forestillingen, som de har turneret med i det ganske og danske rige.

Vil man agere stærk mand eller udbryderkonge, være jonglør eller enhjuler-artist, kan bogen være et godt sted at starte.

»Gadegøgl 2«. Af N.K. Jørgensen. Illustreret. 80 sider, kr. 118. Forlaget DRAMA.

BØRN OG BILLEDTID

Kulturministeriets Arbejdsgruppe om Børn og Kultur står bag en debatbog om børns tilgang til billedkulturen, hvor der bl.a. sættes focus på billedskolerne og brugen af billedmediet. Det er jo en fasttømret kendsgerning, at nutidens børn udsættes for et hidtil uset billedbombardement via bl.a. elektroniske medier og tegneserier m.m. - ligesom de nye billedtekniker forlængst har holdt deres indpas i folkeskolen og læseplanerne.

»Billedbørn« giver en række bud på tendenser og tanker omkring billedmediet via bidrag fra bl.a. Ib Spang Olesen, Beth Juncker og Flemming Mouritsen.

»Billedbørn«. Red. Connie Bork, Beth Juncker og Birgitte Poulsen. 103 sider, kr. 80. Kulturministeriets Arbejdsgruppe om Børn og Kultur. Nybrogade 2, 1203 Kbvn. K.

BLANDT GJØNGER OG GODTFOLK

Denne sommer har skuespillerne Jesper Klein og Flemming Jensen bl.a. brugt til at opføre deres specielle to-mandsudgave af Gjøngehøvdingen på Damhuskroen i København — en forestilling, som de tidligere har diverteret en del af landets forsamlingshuse og kroer med.

Nu foreligger teksten til uhyrlighederne — der kan opføres af et varierende antal personager — tillige med noder til sangene i købsform. Oveni får man får-ordet Mæh, en fornøjelig introduktion til alm. dramalære for begyndere og nogle scenekunstneriske betragtninger m.m.

På den måde skulle historien om Gjøngehøvdingen og hans bedrifter kunne køres i sænk af både professionelle og amatører fremover...

»Gjøngehøvdingen«. Af Jesper Klein og Flemming Jensen. 80 sider, kr. 98. Forlaget DRAMA.

TEATERKASKETTER OG DRAMATISKE KRAFTFELTER

Det energiske Institut for Dramaturgi ved Aarhus Universitet har atter udgivet et årsskrift af interesse langt ud over instituttets egne snævre cirkler. Fx. kan man læse om professor Jørn Langsteds refleksioner over det at kunne forene forskning og undervisning med bijobs som teaterrådsmedlem og formand for egnsteaterudvalg m.m., mens Christian Ludvigsen fortæller om arbejdet med at etablere en dramatikeruddannelse i Århus og Janek Szatkowski argumenterer for dramaets rolle som kulturelt kraftfelt mellem skolesystem og teaterinstitution.

Dette og mere kan man læse om i

»Årsberetning 92«. Red. Elin Andersen og Karin Jacobsen. Fås ved henvendelse til Institut for Dramaturgi. Willemoesgade 15 D, 8200 Århus N.

DRAMATIKER PÅ ANDELE

Dramatikeren og forfatteren Kaj Nissen har sat sig selv til salg på anparter — forstået således, at han søger minimum 200 udvalgte subskribenter, der skal udgøre det økonomiske fundament for synliggørelse og udbredelse af hans værker.

Kaj Nissen vil så i samarbejde med Teaterforlaget DRAMA udgive én bog om året med skuespil, monologer og andre tekster. 200 eksemplarer skal altså være afsat på forhånd, og forlaget vil sælge yderligere 200.

Velvillige og subskriptionslystne drama-interessenter kan indgå i en bindende og tidsubegrænset bogsubskription (med mulighed for øjeblikkelig afmelding) ved at kontakte den utraditionelle dramatiker på adressen:

Kaj Nissen, Sct. Annagade 77, 3000 Helsingør

TIDSSKRIFTER

entre nr. 2/93 (svensk): Temanummer på jagt efter den svenske identitet i teaterlivet - som modgift til teaterkrise og forsøgene på nationernes sammensmeltning. Med bl.a. portræt af Teater Pero, interview med Finn Poulsen, leder af Upsala Stadsteater, Helge Skoog (Klara Soopteater), Gunilla Röör, Margareta Garpe og meget andet.

Teatertidningen 2/93 (svensk): Bl.a. Staffan Valdemar Holm om skuespillerens arbejde, den første svenske teaterbiennale, om Peter Oskarsons opsætning af Pohjanens »Dagning röd« m.m. **Nr. 3/93:** Bl.a. interview med Leif Zern om teaterkritikkens dobbeltfunktion, rundt omkring teaterstykket »Angels in America, der fik fem teaterpriser og gav forfatteren Tony Kushner årets Pulitzer-pris - samt reportage fra den første svenske teaterbiennale.

Danstidningen 2/92 (svensk): Temanummer om musikken og dansen, herunder bl.a. interview med Sven-David Sandström, om Gun Lunds opsætning »Dansen möter musikken« m.m.

drama nr. 2/93 (norsk): Bl.a. om to indvandrerspil, legetema på et daghem i Karlstad, en gennemgang af nordiske teatertidsskrifter, debat m.m.

Abrakadabra nr. 3/93 (svensk): Interview med Martha Sandwall-Bergström, drøm og magi i franske billedbøger m.m.

Teaterbladet nr. 162: Om egnsteaterudvalgets rapport, om filmcensur, Dansens Hus og dansens situation i Norge. **Nr. 163:** Om Dansescenens realisering, rapport fra Theatertreff Berlin m.m. **Nr. 164:** Verdenskonference om menneskerettigheder, dans og metadon m..m.

Rampelyset nr. 209: UNIMA-konferencen på Cuba, teaterrapport fra Færøerne, billedrapport fra børne- og ungdomsteaterfestivalen i Fredensborg m.m. **Nr. 210:** DATS-festival på Herning Højskole, om forholdet mellem pædagogik og teaterkunst, amatørteater i Irland m.m.

Kulturkontakt nr. 3/93: Bl.a. om europæiske kulturaftaler, Kulturby-rapporten, rapport fra børneteaterfestivalen i Aalborg, tips- og lottomidlernes fordeling på kulturområdet m.m.

REPERTOIRE nyt

TEATRET ARTIBUS

Spillehuset, Vesterfælledvej 7A
1750 København V, tlf. 31 31 60 95

REJSEN TIL DANMARK

Forestillingen »Rejsen til Danmark« er ændret i forhold til Den Røde Brochure. Aldersgruppen er ændret til 2.-5. klasse (8-12 år), spilleareal er 9 m bredde, 7 m dybde, 3,8 m højde.

Pjotr er flygtet fra Jugoslavien med sine forældre. De skal bo midlertidigt i Danmark. Her går det op for ham, at hans egen bror var en del af det angreb, der kostede søsteren livet, og at krigen i Jugoslavien altså også er en krig i hans egen familie. Og »Rejsen til Danmark« bliver – udover den fysiske rejse – en indre rejse fra den sort/hvide stillingtagen til en erkendelse af, at krigen og hævnen og freden og tilgivelsen alle er i ham selv.

Se iøvrigt Den Røde Brochure s. 19.

FABULA TEATRET

Gl. Kirkevej 36, 1. th, 2770 Kastrup
Tlf. 32 50 00 39

Teatret har nu installeret telefax nr. 32 50 00 39, som modtager forespørgsler og bestillinger ang. vore otte forestillinger hele døgnet.
Se iøvrigt Den Røde Brochure side 62-63.

Teaterrådet meddeler:

MARIPOSA TEATRETs

forestilling »Klassefjenden« er nu godkendt som refusionsberettiget teater.

TEATER REFLEKSION

Sintrupvej 11 A, grd., 8220 Brabrand
Tlf. 86 24 05 72

BRODER SOL, SØSTER MÅNE

I forhold til oplysningerne i Den Røde brochure gøres opmærksom på flg. ændringer:
Aldersgruppen er ændret til 5-12 år.
Opstillingstid er ændret til 3 timer.

Se iøvrigt Den Røde Brochure s. 161.

TEATRET ROSA

Jagtvej 207, 2100 Kbh. Ø, tlf. 31 20 54 57

SKUD I BLINDE & EN RIGTIG NISSE

Teatret Rosa har nedsat prisen på sine forestillinger, der ikke er refusionsberettigede, således at »Skud i blinde – en kartoffelwestern« (turnéperiode sep.-okt.-nov.) koster kr. 3.000 excl. moms og »En rigtig nisse« (turnéperiode 29. nov.-23. dec.) koster kr. 1.000 excl. moms.

Se iøvrigt Den Røde Brochure s. 172-173.

THORKILD DEMUTHS TEATER

Randerupvej 116, 6780 Skærbæk
Tlf. 74 75 45 46

SKONNERT ANDREAS

Frit efter Jørn Birkeholms bog af samme navn. Skonnert Andreas er i teatrets udgave en gammel markedsgøgler, som gennem sit 20-årige gøglerliv har rejst rundt og fortalt løgnehistorier. Han er ikke sørøver som i bogen, men en fyr, der kan lide at fortælle. Løgn og Løgnehistorier er ikke det samme. Løgnen skal man holde sig fra, hvorimod en god løgnehistorie altid er sjov at høre.

Forestillingen indeholder flere af Jørn Birkeholms sjove sange.

Forestillingen spilles for aldersgruppen 6-10 år, enten for 60 eller for 120 børn, priserne er henholdsvis 2.875 og 4.000 kr. incl. moms. Spilleplads minimum 4x4 m. Ingen mørklægning. Opstillingstid minimum 15 min., maximum 30 min.

Læserdebat

DET MÅ KOSTE MINDST EN REGNSKOV

Flere af børneteatergrupperne har indført nyt edb-system til udskrivning af kontrakter, og bortset fra, at kontrakterne er en rodet affære, så betyder det nye system, at nu skal der bruges papir – en kontrakt på hver forestilling...

Enkelte stykker har vi op til 20 gange, dvs. 20 kontraktsæt med pligt til at sætte 10 X'er på hver og underskrive den samme tekst 20 gange. Og da vi har brug for både kontrakt og faktura, må vi kopiere 20 ark papirer...

Jo, der bruges papir med edb, men hvad med at lade edb-systemerne være lidt forbrugervenlige.

Det nye system er det mest bureaukratiske, jeg endnu har set!

Bent Jeppesen
Helsingør Børneteater

BØRNETEATERKAVALKADE

Det københavnske spillested af samme navn, Københavneren, danner ramme for en tre ugers mini-børneteaterfestival fra 28. september og frem til 19. oktober.

Det er teatret selv, i sin egenskab af spillested og egnsteater, der sammen med sin faste sparringspartner, Teatergruppen Vester 60, står som arrangører af Børneteaterkavalkaden, der præsenterer otte forskellige forestillinger spændende fra 1 1/2 til 16 år.

Vester 60 deltager selv i kavalkaden med fire forestillinger og har desuden hentet assistance fra Teatret Lampe, Teater Refleksion og DRT, Det Ripensiske Teaterselskab. Alle forestillinger spilles om formiddagen og flere gange – se under Små Scener.

Oplysninger og billetbestilling:

Teatret Københavneren
Nørrebrogade 37,
2200 København N
Tlf. 31 39 92 95

I Københavnerens Børneteaterkavalkade kan man bl.a. se Vester 60 med forestillingen »Hvorfor? Hvorfor? Hvorfor?«. Foto: Kurt Johansen

Teatergruppen Gadesjakket opfører sin »Skrald« to gange i forbindelse med børneteater-arrangementet i Søndersø. Foto: Kurt Johansen

BØRNETEATER I SØNDERSØ

Søndersø på Nordfyn er fredag 1. og lørdag 2. oktober vært for en mini-børneteaterfestival, der arrangeres af Børn og Kultur på Nordfyn i samarbejde med Teatergruppen Gadesjakket fra Odense.

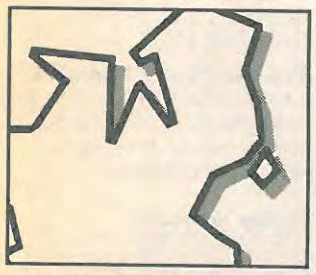
Der er oven i købet gratis adgang til de ti forestillinger, som afvikles i forskellige skoler og lokaliteter i og omkring Søndersø - og det såvel formiddag, efter og aften. Se steder og tidspunkter under Små Scener.

Teatergruppen Gadesjakket deltager selv sin gadeteaterforestilling »Skrald«, men derudover er følgende børneteatre med i børneteaterarrangementet: Nørregaard & Reiches Teater, Zoologisk Museums Marionetteater, Børneteatret Skægspire, Rivegildet, Jakob Mendels Teater, Teatret Møllen og Fair Play.

Information og gratis billetter fås ved henvendelse til:

Søndersø Bibliotek
Odensevej 8, Søndersø
Tlf. 64 89 13 46

Små Scener

KØBENHAVN OG OMEGN

Anemone TEATRET

Anemone Teatret
Suhmsgade 4, 1125 Kbh. K
Tlf. 33 32 19 49

Palle alene i verden
ANEMONE TEATRET
Aldersgruppe: 4-12 år
Spilletidspunkt: 4. sept.-24. okt., tir.-fre. kl. 9.30 og 11.15. Lør., søn. kl. 14 og 16. Efterårsferie (uge 42): tir.-fre. kl. 11 og 14, lør., søn. kl. 14 og 16.
Yderligere oplysninger: Hverdage: institutioner kr. 35 pr. person, løssalg kr. 45 pr. person. Weekends: Artes D-priser, voksne kr. 60, børn og unge u. 25 kr. 38.

Maries Julegave
ANEMONE TEATRET
Aldersgruppe: 3-9 år
Spilletidspunkt: 29. nov.-22. dec. Man.-fre. kl. 9.30 og 11, søn. kl. 14 og 16. Lør. luk.
Yderligere oplysninger: Institutioner kr. 35 pr. person, løssalg kr. 45 pr. person.

AMAGER NY SCENE

Amagercentret 148
2300 Kbh. S, tlf. 31 19 62 22

Alfons Åberg
COMEDIEVOGNEN
Aldersgruppe: 3- 8 år
Spilletidspunkt: Uge 46 og 47, man.-tor. kl. 10 og kl. 11.30
Yderligere oplysninger: Kr. 32 for institutioner og skoler, kr. 37 privat.

BELLEVUE TEATRET

Bellevue Teatret
Strandvejen 451
2930 Klampenborg
Tlf. 31 63 64 00

Folk og Røvere i Kardemomme By
BELLEVUE TEATRET
Aldersgruppe: 4 år og opefter
Spilletidspunkt: Ult. nov.-ult. dec. Ons., tors., fre. kl. 17, lør. og søn. kl. 13 og 16 samt evt. formiddagsforestillinger.
Yderligere oplysninger: Arte-priser.

BÅDTEATRET

Bådteatret
Holbergsgade 30, 1057 Kbh. K
Tlf. 33 12 14 60

Det er så det nye
BÅDTEATRET
Aldersgruppe: 15-88 år
Spilletidspunkt: 23. sept.-30. okt., man.-fre. kl. 10.00, tors.-fre. kl. 20.00, lør. kl. 17.00. Obs: Uge 42 (efterårsferien) spilles man.-fre. k. 20.00, lør. kl. 17.00.
Yderligere oplysninger: Arte prisgruppe C, løssalg 100, gruppe 80, ungdom kr. 60.

En mand med forbindelser
BÅDTEATRET
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 20. nov.-22. dec., man.-fre. kl. 20, lør. og søn. kl. 17
Yderligere oplysninger: Arte prisgruppe B, løssalg 130, gruppe 110, ungdom kr. 80.

DANSESCENEN

Marskensgade 11
2100 København Ø
Tlf. 35 43 58 58

organs (II)
rickett's dance co.
Aldersgruppe: 14 år og op
Spilletidspunkt: 24. sep.-17. okt., tir.-lør. kl. 20, søn. kl. 17.
Yderligere oplysninger: Alle Arte-ordninger. Løssalg kr. 100, uge u. 25 kr. 60.

Den Blå Port
AURINKOBALETTI & DANSTEATERN RAATIKKO
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 30. og 21. okt. kl. 20
Yderligere oplysninger: Gæstespil fra Finland. Alle Arte-ordninger.

Hjertets Kaos
NEW NOW DANCERS
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 12.-28. nov., tir.-lør. kl. 20, søn. kl. 17
Yderligere oplysninger: Voksne kr. 100, unge kr. 60.

DET DANSKE TEATER

Hvidkildevej 64, 2400 Kbh. NV
Tlf. 38 34 97 84
Tir.-fre. 16-18, lør.-søn 12-16

Pippi Langstrømpe
FAMILIETEATRET
Aldersgruppe: 6-12 år og voksne
Spilletidspunkt: Tir.-lør. kl. 19, lør. og søn. kl. 14 og 17. Kbh.-premiere tir. 19. okt. k. 19
Yderligere oplysninger: Arte priser B,C, D.

Fiol TEATRET

Fioliteatret
Halmtorvet 9, 1700 Kbh. V
Tlf. 31 24 00 60
Billettlf. 31 74 00 77

Let's make love
FIOLTEATRET
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 30. sep.-30. okt., man.-lør. kl. 20
Yderligere oplysninger: Løssalg kr. 130/kr. 100, ungdomsrabat kr. 80/kr. 60.

To Dage Ud Fra Lørdag Nat
FIOLTEATRET
Aldersgruppe: Voksne/unge
Spilletidspunkt: 5.-27. nov., man.-lør. kl. 20
Yderligere oplysninger: Løssalg kr. 75, ungdom kr. 55.

Biedermann og Brandstifterne
FIOLTEATRET
Aldersgruppe: Voksne/unge
Spilletidspunkt: 30. nov.-22. dec., man.-lør. kl. 20
Yderligere oplysninger: Løssalg kr. 130/kr. 100, ungdom kr. 80/kr. 60.

FOLKETEATRET

Hippodromen
Nørrevoldgade 50, 1358 Kbh. K
Tlf. 33 12 18 45

Mit første møde med blusen
UPPERCUT DANSETEATER
Aldersgruppe: 10 år og opefter
Spilletidspunkt: 23. nov.-4. dec., tir.-fre. kl. 12 og 14
Yderligere oplysninger: Billetpris kr. 40.

Birds And Stones
UPPERCUT DANSETEATER
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 11. nov.-4. dec, man.-fre. kl. 20, lør. kl. 17
Yderligere oplysninger: Ungdomsrabat, prisgruppe B.

NATIONALMUSEET

Nationalmuseet
Frederiksholms Kanal 12
1220 Kbh. K, tlf. 33 13 44 11

Mit første møde med blusen
UPPERCUT DANSETEATER
Aldersgruppe: 10 år og opefter
Spilletidspunkt: 19.-23 okt. kl. 11 m/efterfølgende workshops kl. 12
Yderligere oplysninger: Billetpris kr. 50 incl. workshops.

TEATER FÅR302

Toldbogade 6, 1253 Kbh. K
Billettlf. 33 14 30 24

Familien God
TEATER FÅR302
Aldersgruppe: Voksenforestilling
Spilletidspunkt: 27. okt. og 4 uger frem, tir.-fre. kl. 20, lør. og søn. kl. 17
Yderligere oplysninger: Billetpris voksen kr. 100, ungdom kr. 60.

ISHØJ TEATER

Ishøj Teater
Brentedalen 8, Tranegilde
2635 Ishøj
Tlf. 43 73 60 98 ml. 9-15

Pjerrot og Månen
ISHØJ TEATER
Aldersgruppe: 3-10 årige
Spilletidspunkt: Man.-fre. kl. 9.30 og 11.15 samt enkelte lørdage.

Nissernes Julegave
ISHØJ TEATER
Aldersgruppe: 3-10 årige
Spilletidspunkt: Man.-fre. kl. 9.15, 10.30, 11.45 og 13.30 samt enkelte lørdage nov.-dec. 93.

JYTTE ABILDSTRØMS TEATER

Riddersalen
Allégade 7-9, 2000 Frederiksberg
Tlf. 38 34 37 04 (9.30-14)

Sus i skørterne
JYTTE ABILDSTRØMS TEATER
Aldersgruppe: 3-8 år
Spilletidspunkt: 19.-22. okt. kl. 12 og 14 (efterårsferien)
Yderligere oplysninger: Grupper kr. 35, løssalg kr. 40.

Den Kloge Dronning
JYTTE ABILDSTRØMS TEATER
Aldersgruppe: Skole/familie
Spilletidspunkt: 16. nov.-12. dec., tor.-fre. kl. 18.30, lør. kl. 14 og 17, søn. kl. 15
Yderligere oplysninger: Skoleforestillinger tir.-tor. kl. 10. Billetbestilling til disse kun på tlf. 31 87 18 19. Billetpris/skoleforestilling kr. 50. Alle Arte-ordninger.

KANONHALLEN

Serridslevvej 22, 100 Kbh. Ø
Billettlf. 35 43 20 21
Hverd. 14-18, lør. 11-14

Det Nøgne Blik
TEATER TANGO og TANGO ORKESTRET
Aldersgruppe: Fra 14 år
Spilletidspunkt: 19. nov.-8. dec. undt. man., kl. 19 alle dage
Yderligere oplysninger: Prisgruppe B, alle Arte-ordninger. 125 kr. excl. gebyr.

KRIDTHUSET

Nørregade 1, 1165 Kbh. K
Tlf. 33 33 09 45

Crazy Christmas Cabaret
LONDON TOAST THEATRE
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: Fra 3. nov., man.-lør. kl. 20, lør. også kl. 15
Yderligere oplysninger: Spilles på engelsk.

KRUDTTØNDEN

Serridslevvej 2, 2100 Kbh. Ø
Billettlf. 31 42 45 26
Man.-fre. 12-16

Falstaff
TERRA NOVA TEATER
Aldersgruppe: 15 år og op
Spilletidspunkt: 28. okt.-20. nov., man.-fre. kl. 20, lør. kl. 17
Yderligere oplysninger: Billetpris kr. 100, unge u. 25 kr. 60, grupper o. 10 pers. kr. 80. Alle Arte-ordninger.

Københavneren NØRREBROGADE 37 · 31 39 92 95

Københavneren
Nørrebrogade 37
2200 Kbh. N, tlf. 31 39 92 95

Broder Sol, Søster Måne
REFLEKSION
Aldersgruppe: 4-10 år
Spilletidspunkt: 18.-19. okt., kl 9.30 og 11
Yderligere oplysninger: Kr. 35

Mælkebøttedrengen
VESTER 60
Aldersgruppe: 11-16 år
Spilletidspunkt: 28. sep.-1. okt. Alle dage kl. 9.30 og 12
Yderligere oplysninger: Kr. 35

Li'som vejret
VESTER 60
Aldersgruppe: 1 1/2-4 år
Spilletidspunkt: 11.-12. okt. kl. 9.30 og 10.30
Yderligere oplysninger: Kr. 35

Det Lille Teater

Det Lille Teater
Lavendelstræde 7, 1462 Kbh. K
Billettlf. 33 12 27 13

Lillebror og Storebror
DET LILLE TEATER
Aldersgruppe: 3-6 årige og deres voksne
Spilletidspunkt: 6. sep.-31. okt., hverd. kl. 9.30 og 11, lør. lu., søn. kl. 13.30 og 15
Yderligere oplysninger: Kr. 37 (både voksne og børn), kr. 32 ved grupper o. 10. Medbragt mad kan nydes efter kl. 11 forestillingen på hverdage.

Et Juleeventyr
DET LILLE TEATER
Aldersgruppe: 4-8 årige og deres voksne
Spilletidspunkt: 15. nov.-22. dec., hverd. kl. 9.30 og 11, lør. lu., søn. kl. 13 og 15
Yderligere oplysninger: Kr. 37 pr. stk., kr. 32 ved grupper o. 10.

REPRISE TEATRET

Øverødvej 12, 2840 Holte
Tlf. 31 87 72 65 kl. 10-12

Jul i Vinterkøbing
MARTIN ARLIS EVENTYR TEATER
Aldersgruppe: 3-10 år
Spilletidspunkt: 21. nov.-21. dec., man.-fre. kl. 9.30 og 11
Yderligere oplysninger: Børnehaver og skoler kr. 28, normalpris kr. 35.

Rialto

Rialto Teatret
Smallegade 2
2000 Frederiksberg
Billettlf. 38 88 01 88

Cockpit
KOMPONENTERNE
Aldersgruppe: Voksne
Spilleperiode: 1.-9. okt., man.-fre. kl. 20, lør. kl. 17
Yderligere oplysninger: Pris kr. 130, unge kr. 80.

Turandot
KAMIKAZE
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 17. nov.-11. dec., man.-fre. kl. 20, lør. kl. 17
Yderligere oplysninger: Pris kr. 130, unge kr. 80, kr. 100, unge kr. 60.

I hovedet på en gammel hat
PARAPLYTEATRET
Aldersgruppe: 4-8 år (3-8 i institutioner)
Spilletidspunkt: 19. okt.-24. okt., tir.-fre. kl. 10 og 14.30, lør. og søn. kl. 14 og 17
Yderligere oplysninger: Kr. 40.

TAASTRUP TEATER

Taastrup Teater
Tåstrupgårdsvej, 2630 Tåstrup
Tlf. 42 52 14 30

Rostock-København
TAASTRUP TEATER
Aldersgruppe: 14 år og opefter
Spilletidspunkt: 11. sep.-15. okt., man.-lør. på vekslende tidspunkter

Hør, var det ikke julemanden?
TAASTRUP TEATER
Aldersgruppe: 6 år og opefter
Spilletidspunkt: 20. nov.-22. dec., man.-lør. på vekslende tidspunkter.

TEATRET BAG KROEN

Ordruphøjvej 2
2920 Charlottenlund
Tlf. 31 63 10 96 kl. 10-13

Karius og Baktus
TEATRET BAG KROEN
Aldersgruppe: 2-10 år
Spilletidspunkt: 9. okt.-7. nov., tir.-ons.-tor. kl. 10, lør. og søn. kl. 14
Yderligere oplysninger: Børn kr. 50, voksne kr. 70, inst. børn kr. 40, voksne kr. 70.

Wash And Show
TEATRET BAG KROEN
Aldersgruppe: 12-100 år
Spilletidspunkt: 16. sep.-6. nov., tor.-fre. og lør. kl. 20
Yderligere oplysninger: Pris kr. 100. Kl. 18.30 serveres en 3-retters menu, pris kr. 85. Alle artemordninger.

Nøddebo Præstegård
TEATRET BAG KROEN
Aldersgruppe: 4-100 år
Spilletidspunkt: 26. nov.-22. dec., tir.-ons.-tor.-fre. kl. 19.30, lør og søn. kl. 14 og 19.30
Yderliger oplysninger: Pris kr. 100. Kl. 18 serveres det store julebord på teatret, pris børn kr. 40, voksne kr. 85.

TEATRET ved SORTE HEST

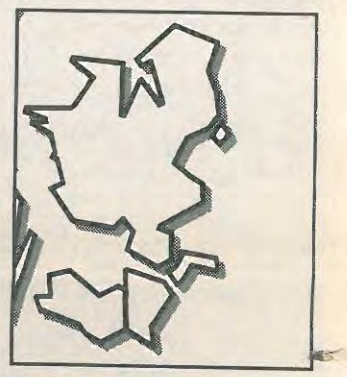
Teatret ved Sorte Hest
Vesterbrogade 150, 1620 Kbh. V
Tlf. 31 31 06 06

Hellige køer
TEATRET VED SORTE HEST
Aldersgruppe: Unge og voksne
Spilletidspunkt: 19. okt.-20. nov., man.-fre. kl. 20, lør. kl. 17
Yderligere oplysninger: Priser svarende til Arte-kategori A, B og C.

Zangenbergs Teater

Zangenbergs Teater
Bernstorffsgade 7, 1577 Kbh. V
Tlf. 33 14 50 05

Tors Hammer
ZANGENBERGS TEATER
Aldersgruppe: 4-10 årige /voksne
Spilletidspunkt: 8. okt. til 22. dec., man. kl. 10, tir., ons. og fre. kl. 9.30 og 11, tor. kl. 9.30 og 14. Weekender: se dagspressen
Yderligere oplysninger: Grupper over 10 kr. 35 pr. stk., løssalg kr. 45.

SJÆLLAND, LOLLAND-FALSTER OG BORNHOLM

teatergruppen FAIR PLAY

Teatret Fair Play
Borchsvej 3, 4300 Holbæk
Tlf. 53 43 85 95

Hr. Bøgelund bli'r mor
SKÆGSPIRE
Aldersgruppe: 2 1/2 - 5 år
Spilletidspunkt: 16- okt. kl. 11
Yderligere oplysninger: Kr. 40

Androkles og Løven
GRUPPE 38
Aldersgruppe: 3-8 år
Spilletidspunkt: 18. okt. kl. 14
Yderligere oplysninger: Kr. 40

Tre finder lykken
TEATRET FAIR PLAY
Aldersgruppe: 3-6 år kl. 10 og 6-8 år kl. 16
Spilletidspunkt: 19. okt. kl. 10 og kl. 16
Yderligere oplysninger: Kr. 40

Sindbad Søfareren
DET LILLE TURNETEATER
Aldersgruppe: 7-12 år
Spilletidspunkt: 21. okt. kl. 10
Yderligere oplysninger: Kr. 40

Majbrit
REPLIKKEN
Aldersgruppe: 13-18 år
Spilletidspunkt: 21. okt. kl. 19
Yderligere oplysninger: Kr. 40

Bondage
BETTINA OTTENSTEIN & ROBERT PARR i samarbejde med FAIR PLAY
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 23.-27. nov. kl. 20

Fortsættes side 20

Små Scener

EGNSTEATRET masken

Egnsteatret Masken
Skolegade 16,4800 Nykøbing F
Tlf. 54 85 78 81

En vinternatsdrøm
EGNSTEATRET MASKEN
Aldersgruppe: 5-10 årige
Spilletidspunkt: 21. nov.-22. dec., tir.-fre. kl. 10, lør. kl. 14.

FYN

BaggårdTeatret

BaggårdTeatret
Rottefælden, Caroline Amalievej 26, 5700 Svendborg

Jean de France
MØLLEN
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 4.-5. okt. kl. 20

Hamlet
TEATER PERO (Sverige)
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 25.-26. okt. kl. 20.

Ved siden af
BAGGÅRDTEATRET
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: Lør. 6. nov. kl. 15.

Den Komiske Tragedie
TEATRET
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 6.-7. dec. kl. 20.

TEATERGRUPPEN Gadesjakket

Gadesjakket
Skibhus 17:48, Nørrevænget 17, 5000 Odense C, tlf. 66 14 40 21

Tågedronningens Hjerte
TEATERGRUPPEN GADESJAKKET
Aldersgruppe: 8 år og op
Spilletidspunkt: 26.-30. okt., tir.-fre. kl. 9.30, tor. desuden kl. 14 og lør. kl. 15.
Yderligere oplysninger: Billetbest. nødvendig. Gælder alle forest.

Under den hvide bro
TEATERGRUPPEN GADESJAKKET
Aldersgruppe: 14 år og op
Spilletidspunkt: 16.-19. nov., tir.-fre. kl. 11, tor. desuden kl. 19.30.

I en bus på vejen
TEATERGRUPPEN GADESJAKKET
Aldersgruppe: 5-9 år
Spilletidspunkt: 5.-29. okt., tir.-fre. kl. 9.30, tor. 7. okt. kl. 14 og lør. 9. okt. kl. 15.

KLOSTERBAKKENS BIBLIOTEK
Klosterbakken 2, 5000 Odense C
Tlf. 62 53 13 75

Mester Jakels Juleshow
ÆRØTEATRET PUP ART
Aldersgruppe: 3-8 år
Spilletidspunkt : 30. nov. kl. 11 og 13, 1. og 2. dec. kl. 9.30 og 11
Yderligere oplysninger: Pris kr. 30.

Skærgaardsteatret Skægspire Vestergade 68

Børneteatret Skægspire
Vestergade 68, 5000 Odense C
Tlf. 66 11 31 06

Grev Gris
DET LILLE TURN'ETEATER
Aldersgruppe: 4-9 år
Spilletidspunkt: 12.-16. okt., tir. kl. 11 og 13.30, ons.-fre. kl. 9.30 og 11.00, lør. kl. 11.
Yderligere oplysninger: Billetbestilling nødvendig.

Hr. Bøgelund bli'r mor
BØRNETEATRET
SKÆGSPIRE
Aldersgruppe: 2 1/2-5 år
Spilletidspunkt: 19.-30. okt., tir.-fre. kl. 9.30 og 11, lør. kl. 11
Yderligere oplysninger: Billetbestilling nødvendig.

Tandem
DRT
Aldersgruppe: 3-7 år
Spilletidspunkt: 2.-13. nov., tir. kl. 11 og 13.30, ons.-fre. kl. 9.30 og 11, lør. kl. 11.
Yderligere oplysninger: Billetbestilling nødvendig.

Bangebuks
JAKO BOLE TEATRET
Aldersgruppe: 3-7 år
Spilletidspunkt: 23.-27. nov., tir. kl. 11 og 13.30, ons.-fre. kl. 9.30 og 11, lør. kl. 11
Yderligere oplysninger: Billetbestilling nødvendig.

SUKKERKOGERIET
Roersvej 33, 5000 Odense C
Tlf. 66 12 50 52

Blommen i ægget
BAGGÅRDTEATRET &
ODENSE TEATER
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 1.-9. okt., hverdage kl. 20, lør. kl. 16.

SØNDERSØ
Søndersø Bibliotek
Odensevej 8, Søndersø

Robinson & Crusoe
NØRREGAARD & REICHES TEATER
Aldersgruppe: 9 år og op
Spilletidspunkt: Fre. 1. okt. kl. 20
Sted: Søndersøskolen, Nordmarksvej 2

Gro
ZOOLOGISK MUSEUMS MARIONETTEATER
Aldersgruppe: 1 1/2-4 årige
Spilletidspunkt: Lør. 2. okt. kl. 10
Sted: Klubben, Ullerupvænget 1

Skrald
TEATERGRUPPEN GADESJAKKET
Aldersgruppe: Alle
Spilletidspunkt: Lør. 2. okt. kl. 10
Sted: Søndersø Centret, Toftekær 7

Hr. Bøgelund bli'r mor
BØRNETEATRET SKÆGSPIRE
Aldersgruppe: 2 1/2-5 år
Spilletidspkt: Lør. 2. okt. kl. 11.30
Sted: Veflinge Skole, Vedel Simonsensvej 31, Veflinge

Under køkkenvasken
RIVEGILDET
Aldersgruppe: 5-11 år
Spilletidspkt: Lør. 2. okt. kl. 11.30
Sted: Nordfyns Ungdomsskole, Klaus Berntsensvej 19, Særslev

Skrald
TEATERGRUPPEN GADESJAKKET
Aldersgruppe: Alle
Spilletidspkt: Lør. 2. okt. kl. 12
Sted: DagligBrugsen, Centret 4, Morud

En Biting
JAKOB MENDELS TEATER
Aldersgruppe: 5 år og op
Spilletidspkt: Lør. 2. okt. kl. 13.30
Sted: Hårslev Skole, Vejruphuse 2, Hårslev

Manden, der faldt ned fra himlen
TEATRET MØLLEN
Aldersgruppe: 6 år og op
Spilletidspkt: Lør. 2. okt. kl. 13.30
Sted: Nordmarkskolen, Ullerupvænget 10

Gro
ZOOLOGISK MUSEUMS MARIONETTEATER
Aldersgruppe: 1 1/2-4 år
Spilletidspunkt: Lør. 2. okt. kl. 14
Sted: Klubben, Ullerupvænget 1

Sig det ikke til nogen
FAIR PLAY
Aldersgruppe: 7-12 år
Spilletidspunkt: Lør. 2. okt. kl. 16
Sted: Havrehedskolen, Rugårdsvej 729, Morud

VINTAPPER-TEATRET
Vintapperstræde 39-51
5000 Odense C, tlf. 66 14 18 44

Célimène og Kardinalen
VINTAPPERTEATRET
Aldersgruppe: 14 år og op
Spilletidspunkt: 13. okt.-13. nov.
Yderligere oplysninger: Løssalg kr. 80, ungdom kr. 40, rabatkupon kr. 60. Abonnement (3 forestillinger) kr. 138.

States of Shock
VINTAPPERTEATRET
Aldersgruppe: 14 år og op
Spilletidspunkt: 2. feb.-5. marts 94
Yderligere oplysninger: Løssalg kr. 80, ungdom kr. 40, rabatkupon kr. 60.

Rejse gennem Rocken II
VINTAPPERTEATRET
Aldersgruppe: 14 år og op
Spilletidspunkt: 14. maj-11. juni 94
Yderligere oplysninger: Løssalg kr. 80, ungdom kr. 40, rabat kr. 60.

ÅRHUS OG OMEGN

ENTRÉSCENEN
Grønnegade 93 D, 8000 Århus C
Tlf. 86 19 00 79

Thespis
International teaterskole festival med ialt 7 teaterskoler fra Danmark, Sverige, England og Colombia
Aldersgruppe: 16 år og op
Spilletidspunkt: 4.-10. okt. kl. 20

Ababmemi
ABABMEMI
Aldersgruppe: 15 år og op
Spilletidspunkt: 16.-21. okt. kl. 20
Yderligere oplysninger: Sydafrikansk teatergruppe som arbejder med gadebørn. Sang/dans og teater.

FILUREN

Filuren
Vestergade 3 B, Århus
Tlf. 86 12 53 66 kl. 9-16

Tandem
DRT
Aldersgruppe: 3-7 år og voksne
Spilleperiode: 4.-23. okt., man.-fre. kl. 9.30, 10.30, 11, 15.30 og 17.30. Lør. kl. 11.30 og 13.30
Yderligere oplysninger: Kr. 35. Køb af 10 billetter el. flere kr. 30.

Legenden om Juleroserne
BØRNETEATRET FILUREN
Aldersgruppe: 5 år og op
Spilletidspunkt: 26. okt.-18. dec., tir.-fre. kl. 15.30 og 17.30, lør. kl. 11.30 og 13.30
Yderligere oplysninger: Kr. 35. Køb af 10 billetter el. flere kr. 30.

GALLERI FRANCISCA
Fredensgade 28 B
8000 Århus C, tlf. 86 12 42 99

Croquis-Event
BOXIGANGA
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 1. nov. kl. 19, 2. - 3. nov. kl. 10 & 19, 4. nov. kl. 10.
Yderligere oplysninger: Croquis-Event er specielt designet til et tegnende og malende publikum. Entre kr. 50.

GELLERUPSCENEN
Gudrunsvej 78, 8220 Brabrand
Tlf. 86 25 03 66

Bølle Bob
GELLERUPSCENEN
Aldersgruppe: 5-100 år
Spilletidspunkt: 23. okt.-4. dec. Tor. og fre. kl. 19, lør. og søn. kl. 16, obs! ÷ uge 45.
Yderligere oplysninger: Billetpris kr. 70/kr. 40 for unge u. 25. Billetsalg starter 20. sep. Rabat kr. 5 v. grupper o. 15.

Hesteguden
GELLERUPSCENEN
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 4.-27. nov. Tor. og fre. kl. 20, lør. kl. 16.
Yderligere oplysninger: Pris kr. 70/kr. 40 for unge u. 25. Billetsalget starter 4. okt.

EGNSTEATRET GRUPPE 38

Gruppe 38
Mejlgade 45, 8000 Århus C
Tlf. 86 13 53 11

Den Komiske Tragedie
TEATRET
Aldersgruppe: 16 år og op
Spilletidspunkt: 20.-22. okt. kl. 20
Yderligere oplysninger: Kr. 50

Broder Sol, Søster Måne
TEATER REFLEKSION
Aldersgruppe: 5-12 år
Spilletidspunkt: 9.-21. dec., man.-fre. kl. 9.30 og 14, lør.søn. kl. 15

SVALEGANGEN
Rosenkrantzgade 21
8000 Århus C, tlf. 86 13 88 66

Valkyrien
SVALEGANGENS DUKKETEATER
Aldersgruppe: 8-80 år
Spilletidspunkt: 2. okt. kl. 14.

Nøddebo Præstegård
SVALEGANGENS DUKKETEATER
Aldersgruppe: 8-80 år
Spilletidspunkt: 4., 11. og 18. dec. kl. 14.

Jorden Rundt i 80 Dage I + II
SVALEGANGENS DUKKETEATER
Aldersgruppe: 8-80 år
Spilletidspunkt: 1. del: lør. 5. og 19. feb. 94 kl. 14, 2. del lør. 12. og 26. feb. 94 kl. 14.

East Lynne
SVALEGANGEN
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 30. sep.-13. nov., tir.-fre. kl. 20, lør. kl. 16.

Für Eliten II: Min søsters trusser klipper guldhjerter
SVALEGANGEN
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 25.-27. nov. kl. 22.30, 30.nov.-18. dec. kl. 20.

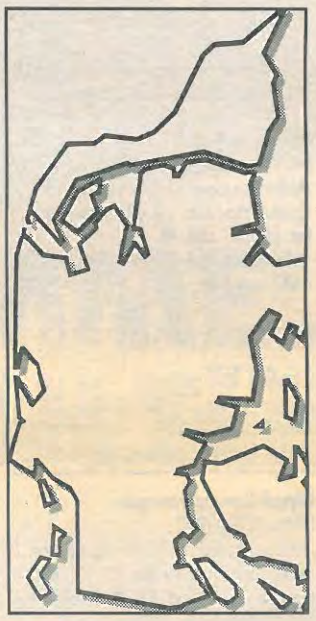
TKO
PALLE GRANHØJ DANSETEATER
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 20.-28. nov.

TRIANGLEN
Rosensgade 11, 8000 Århus C
Billetbest. tlf. 48 71 24 25

Den Grimme Ælling
TEATERGRUPPEN SCENE4
Aldersgruppe: 4-8 år
Spilletidspunkt: 28. nov.-2. dec., kl. 10 og 11.15

ÅRHUS NY DANSESCENE
Frederiksalle 20, 8000 Århus
Tlf. 86 13 43 44

Idioten
MARIE BROLIN-TANIS DANSETEATER
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 9. okt.-27. nov., ons.-tor.-fre. kl. 20, lør. kl. 16
Yderligere oplysninger: Kr. 80, unge u. 25 og pensionister kr. 40.

JYLLAND

JAKO•BOLE TEATRET
Teaterhuset Danmarksgade 19, 9000 Ålborg, tlf. 98 12 78 33

Briggen Tre Liljer
JAKOBOLE TEATRET
Aldersgruppe: 8-12 år
Spilletidspunkt: Skoleforestillinger 4.-15. okt. og 25.-29. okt. Familieforestillinger 12.-15 okt. kl. 19, i efterårsferien 18.-22. okt. kl. 15. Søn. 10., 17. og 24. okt. kl. 15.
Yderligere oplysninger: Kr. 37.

Jomfru Ane Teatret

Jomfru Ane Teatret
Jomfru Ane Gade 14, 9000 Aalborg, tlf. 98 13 60 44, kl. 11-16

Verden er vaad & lys
JOMFRU ANE TEATRET
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 23. sep.-28. okt., tir.-fre. kl. 20, lør. kl. 16.

Cockpit
KOMPONENTERNE
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 14.-15. okt. kl. 20.

Hamlet – en stand up
TEATER PERO (Sverige)
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 1.-2. nov. kl. 20.

Jernbyrd
MAMMUTTEATRET
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 8. nov. kl. 20.

Biedermann & Brandstifterne
FIOLTEATRET
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspkt: 15.-16. nov. kl. 20.

Den Lille Prins af Danmark
JOMFRU ANE TEATRET
Aldersgruppe: 6-2 år/forældre
Spilletidspunkt: 18. nov.-medio dec., ring om spilletider

Shirley Valentine
LIMFJORDSTEATRET
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspkt: 7.-8.-9. dec. kl. 20.

TEATRET MØLLEN
Teatret Møllen
Møllepladsen 4, 6100 Haderslev
Tlf. 74 52 66 79

Jean de France
TEATRET MØLLEN
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspkt: 13. & 15. sep. kl. 20

Woyzeck
THEATER LA BALANCE
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 23. sep. kl. 20.

Regnbuen
TEATRET MÅNEGØGL
Aldersgruppe: 2-4 år
Spilletidspunkt: 25. sep. kl. 11.

Androkles og Løven
GRUPPE 38
Aldersgruppe: 3-8 år
Spilletidspunkt: 9. okt. kl. 11.

Cockpit
KOMPONENTERNE
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 12. okt. kl. 20

Døden og Pigen
DET DANSKE TEATER
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 2. nov. kl. 20
Yderligere oplysninger: Spilles på Harmonien Haderslev.

Hamlet
TEATER PERO
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 3.-4. nov. kl. 20.

En lille sonate
GRUPPE 38
Aldersgruppe: 3-8 år
Spilletidspunkt: 6. nov. kl. 11.

Tre små selvmord
GYULA MOLNAR
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 8.-9. nov. kl. 20.

Jernbyrd
MAMMUTTEATRET
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 12. nov. kl. 20
Yderligere oplysninger: Forestillingen spilles i Kulturhuset Toftlund.

Biedermann & Brandstifterne
FIOLTEATRET
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 18. nov. kl. 20.

Den Tårnhøje Hund
BØRNETEATRET
Aldersgruppe: 3-8 år
Spilletidspunkt: 20. nov. kl. 11.

Og de levede lykkeligt
GRUPPE 38
Aldersgruppe: 7 år og op
Spilletidspunkt: 27. nov. kl. 11.

Den Komiske Tragedie
TEATRET
Aldersgruppe: Unge/voksne
Spilletidspunkt: 30. nov. kl. 20.

VENDSYSSEL EGNSTEATER

Vendsyssel Egnsteater
Dronningensgade 12, 9800 Hjørring, tlf. 98 92 47 11

Folk og Røvere i Kardemomme By
VENDSYSSEL EGNSTEATER
Aldersgruppe: Familie
Spilletidspunkt: 20. nov.-15. dec.
Yderligere oplysninger: Abonnement kr. 54, unge kr. 43, løssalg kr. 90.